

Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014-2022

Opracowanie:

„4eco” Projektowanie w Ochronie Środowiska

mgr inż. Maciej Majer

43-400 Cieszyn, ul. Ogrodowa 4

Cieszyn, marzec 2014r.

Spis treści

1. Przedmiot opracowania	5
2. Podstawy formalno–prawne opracowania.....	7
3. Cel i zakres merytoryczny opracowania	11
4. Metody pracy i materiały źródłowe.....	13
4.1. Wykorzystane materiały źródłowe.....	13
4.2. Metoda opracowania	14
5. Charakterystyka poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego i ich wzajemnych powiązań	17
5.1. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu	17
5.2. Geomorfologia i geologia	17
5.3. Hydrogeologia.....	18
5.4. Hydrologia	20
5.5. Klimat	21
5.6. Powietrze atmosferyczne	23
5.7. Szata roślinna	23
5.8. Świat zwierzęcy.....	24
5.9. Formy ochrony przyrody	25
5.10. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska	33
5.11. Ocena odporności na degradację i zdolności regeneracyjne środowiska	35
6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia Strategii.....	37
7. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu.....	43
7.1. Cel opracowania Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk do 2022r.....	43
7.2. Główne założenia Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014- 2022.....	44
7.2.1. Misja.....	44
7.2.2. Wizja Miasta	44
7.2.3. Cele strategiczne	45
7.2.4. Plany operacyjne	48
8. Powiązanie ustaleń Strategii z innymi dokumentami oraz sposób realizacji celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym	53
8.1. Komplementarność Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk z innymi dokumentami.....	53

8.2. Ocena zgodności ustaleń Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014 – 2022 z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska	58
9. Skutki braku realizacji ustaleń strategii rozwoju miasta Szczyrk na lata 2014- 2022r.	65
10. Ocena oddziaływania na komponenty środowiska i zagrożenia dla środowiska w wyniku realizacji ustaleń Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014- 2022.....	67
10.1. Wpływ na klimat i powietrze atmosferyczne	68
10.2. Wody powierzchniowe i podziemne	70
10.3. Powierzchnia ziemi i gleby	71
10.4. Fauna i flora, różnorodność biologiczna.....	72
10.5. Analiza potencjalnych oddziaływań wynikających z realizacji projektu „Strategii rozwoju miasta Szczyrk na lata 2014 – 2022 r. na formy ochrony przyrody, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru Natura 2000 Beskid Śląski	75
10.6. Wpływ na klimat akustyczny	85
10.7. Wpływ na krajobraz.....	85
10.8. Wpływ na zasoby naturalne i zabytki	86
10.9. Wpływ na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi	87
11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014- 2022	91
12. Oddziaływania transgraniczne	95
13. Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie strategii	97
14. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014- 2022 oraz częstotliwości jej przeprowadzania	99
Spis tabel i rysunków	101

1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko (zwana dalej *Prognozą*) dla dokumentu ramowego- Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014- 2022 (zwana dalej *Strategią*).

Dokument będący przedmiotem analizy stanowi wieloletni program rozwoju społecznego i gospodarczego na terenie miasta Szczyrk. Cele strategiczne oraz plany operacyjne zawarte w Strategii będą realizowane w granicach administracyjnych miasta. Za okres realizacji Strategii przyjęto lata od 2014 do 2022 roku.

Precyzyjnie określony obszar i okres implementacji Strategii pozwolił przygotować cele strategiczne oraz plany operacyjne, które mają szansę na rzeczywiste wdrożenie w konkretnych lokalizacjach i konkretnym czasie. Wraz z zaproponowanym systemem monitoringu postępu realizacji, Strategia będzie efektywnym narzędziem służącym systematycznemu rozwojowi miasta Szczyrk w oparciu o zidentyfikowane potrzeby mieszkańców, a także obecny potencjał i zewnętrzne możliwości.

2. Podstawy formalno–prawne opracowania

Zgodnie z art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. 2008 Nr 199, poz. 1227 ze zm.) na organie administracji opracowującym projekt polityki, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu lub innych dokumentów, które wyznaczają ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i realizacja postanowień tych dokumentów mogących spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko, spoczywa obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko ww. dokumentu.

W myśl ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu.

Prognoza ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń Strategii na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno–przestrzennych, a także ich zgodność z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

Opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko jest obligatoryjne dla każdego dokumentu o charakterze ramowym, stanowi podstawy i ogólne warunki dla realizacji przyszłych przedsięwzięć, tak infrastrukturalnych jak i o charakterze organizacyjnym i przestrzennym. Analizie i ocenie podlega całość założeń wynikających ze Strategii. Prognoza pozwala – we wszystkich fazach planowania – uwzględnić wzajemne relacje pomiędzy uwarunkowaniami przyrodniczymi, a przyjętymi zadaniami i celami strategicznymi i metodami ich wdrożenia.

Prognoza oddziaływania na środowisko, wraz z projektem Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk, jest przedmiotem społecznej oceny – podlega wyłożeniu do publicznego wglądu, a ustalenia i uwagi złożone w trakcie społecznych konsultacji powinny być brane pod uwagę przez odpowiednie organy w trakcie wdrażania postanowień Strategii w życie.

Zapisy ustawy z 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*

stanowią odzwierciedlenie wdrożenia do polskich regulacji prawnych ustaleń podjętych na poziomie międzynarodowym w dyrektywach Wspólnot Europejskich, w tym:

- Dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985),
- Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992),
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001),
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003),
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003),
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 24 z 29.01.2008).

Oprócz wymienionej ustawy podstawą opracowania prognozy oddziaływania na środowisko są również inne obowiązujące ustawy i rozporządzenia krajowe, w tym przede wszystkim:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz.U. 2013 poz. 1232 ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2013 poz. 1235),
- Ustawa z dnia 27 lipca 2001r. o wprowadzeniu ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085 ze zm),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (t. j. Dz.U. 2012 poz. 145 ze zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach (Dz. U. 2013 nr 0 poz. 21),

- Ustawa z dnia 23 czerwca 2006 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz 2005 nr 236 poz. 2008 ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. Nr 75 poz. 493),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2010 nr 213 poz. 1397 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006r. w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska (Dz. U. 2006 nr 137, poz. 984 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. 2014 poz. 112),
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów Dz. U. 2003 nr 192, poz. 1883),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 marca 2006r. w sprawie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz. U. Nr 49, poz. 356),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 kwietnia 2011 r. w sprawie standardów emisyjnych z instalacji (Dz. U. 2011 nr 95 poz. 558),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2010 nr 16 poz. 87),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie przypadków, w których wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza z instalacji nie wymaga pozwolenia (Dz.U. 2010 nr 130 poz. 881),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (Dz. U. 2010 nr 130 poz. 880),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012 nr 0 poz. 1031).

3. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji przedsięwzięć, dla których Strategia wyznacza ramy i kierunki rozwoju, między innymi poprzez ocenę relacji pomiędzy przyjętymi w Strategii rozwiązaniami o charakterze planistycznym i organizacyjnym, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, a także aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie wskazano w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko*. Zgodnie z tym artykułem prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązanie z innymi dokumentami,
2. Informację o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
3. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
4. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
5. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
3. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
5. Przewidywane znaczące oddziaływanie, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie,

wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Ponadto prognoza przedstawia:

1. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.
2. Biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu, cele i przedmiot obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko*, informacje zawarte w prognozie powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Stosownie do wymogu art. 53 ww. ustawy zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i 58 ustawy – Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Wojewódzkim Państwowym Inspektorem Sanitarnym w Katowicach.

4. Metody pracy i materiały źródłowe

W Prognozie przedstawiono wyniki analizy, a także oceny potencjalnych zagrożeń dla środowiska wynikających z zapisów Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014 – 2022. Zaproponowano rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ ustaleń Strategii na środowisko. Określono także możliwości poprawy stanu oraz funkcjonowania systemów przyrodniczych.

4.1. Wykorzystane materiały źródłowe

Literatura:

- Atlas klimatu województwa Śląskiego,
- Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne, J. Kondracki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 1994,
- Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne Kondracki J., Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994,
- Raport o stanie środowiska w województwie śląskim w roku 2012 r., WIOŚ, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Katowice 2011 r.,
- Geomorfologia, Klimaszewski M., PWN Warszawa, 1978,
- Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA. Fundacja IUCN, Warszawa,
- DORDA A. (red.) 2009. Osobliwości i atrakcje przyrodnicze Beskidzkiej 5 – Zielona Księga Beskidzkiej 5. – Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER, Cieszyn,
- FOJCIK B. & GAWIN D. 1994. Chronione gatunki roślin naczyniowych okolic Skrzycznego i Magurki Wiślańskiej (Beskid Śląski). – Chrońmy Przyr. Ojcz. 50(1): 81-84,
- PIERUŻEK-NOWAK S., MYSŁAJEK R.W., 2007. Korytarze ekologiczne w województwie śląskim - koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Etap I. Korytarze teriologiczne dla dużych ssaków drapieżnych i kopytnych. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice (mncs.),
- WILCZEK Z. & CABAŁA S. 1989a. Zespoły leśne grupy Klimczoka w Beskidzie Śląskim. Cz. 1: Zespoły borowe. – Acta Bot. Sil. 12(29): 71-77,
- WILCZEK Z. & CABAŁA S. 1989b. Zespoły leśne grupy Klimczoka w Beskidzie Śląskim. Cz. 2: Zespoły lasów liściastych. – Acta Bot. Sil. 12(29): 79-90,

- WILCZEK Z. 1995. Zespoły leśne Beskidu Śląskiego i zachodniej części Beskidu Żywieckiego na tle zbiorowisk leśnych Karpat Zachodnich. – Pr. Nauk. Uniw. Śl. 1490: 5-130,
- WILCZEK Z. 2006. Fitosocjologiczne uwarunkowania ochrony przyrody Beskidu Śląskiego (Karpaty Zachodnie). – Pr. Nauk. Uniw. Śl. 2418: 5-223.

Materiały kartograficzne:

- mapa topograficzna dla obszaru Gminy Szczyrk,
- mapa hydrograficzna, w skali 1:50000, ark M-34-74.C, Główny Urząd Geodezji i Kartografii, 2001 r.,
- mapa sozologiczna, w skali 1:50000, ark. M-34-74.C, Główny Urząd Geodezji i Kartografii, 2004 r.

Dokumenty, inne opracowania:

- Program ochrony środowiska Gminy Szczyrk, Przedsiębiorstwo Ekologiczne „EKO-INŻYNIERIA” Sp. z o.o. Szczyrk 2003r.,
- Program ochrony środowiska dla Gminy Szczyrk na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020 aktualizacja, EKO-TEAM KONSULTING, grudzień 2013r.,
- Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Program działań na lata 2007-2013, Warszawa 2007,
- II Polityka ekologiczna Państwa, Warszawa 2001,
- Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010, Warszawa 2003,
- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009–2012 z perspektywą do roku 2016, Warszawa 2008.

4.2. Metoda opracowania

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono głównie przy zastosowaniu metody indukcyjno-opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w logiczną całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń planu.

Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Porównano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi

uwarunkowaniami przyrodniczymi. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w tym kontekście - stopień ogólności (lub szczegółowości) ustaleń planu.

Powyższe materiały, w połączeniu ze szczegółową wizją terenową, pozwoliły opracować charakterystykę stanu funkcjonowania środowiska, a także określić szanse i zagrożenia wynikające z realizacji Strategii w odniesieniu do środowiska przyrodniczego oraz warunków życia mieszkańców i funkcjonowania lokalnych społeczności.

Ocenę i identyfikację znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w tabeli tzw. macierzy skutków środowiskowych, która jest syntetycznym zestawieniem możliwych pozytywnych bądź negatywnych oddziaływań ocenianych zadań na środowisko naturalne.

W toku prac nad sporządzeniem prognozy posłużono się także ogólnie stosowanymi metodami analiz przestrzennych, w tym metodą nakładkową polegającą na nanoszeniu warstw zasięgów występowania danego zjawiska lub czynnika na podkłady kartograficzne, obrazując w ten sposób zasięg przestrzenny oraz bariery ekotopograficzne danych zjawisk.

Ponadto przy ocenie przewidywanych zmian w środowisku wywołanych realizacją postanowień strategii oparto się o metodę analizy trendu – umożliwiającą ocenę stanu zasobów, ekosystemu, społeczności ludzkiej w danej perspektywie czasowej.

5. Charakterystyka poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego i ich wzajemnych powiązań

5.1. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu

Gmina miejska Szczyrk zajmuje powierzchnię 3907 ha (39,07 km²), położona jest w południowej części województwa śląskiego, w podregionie bielskim. Pod względem geograficznym miasto położone jest na południe od Bielska-Białej, północny wschód od Wisły i północny zachód od Żywca, w dolinie Żylicy w Beskidzie Śląskim, na Żywiecczyźnie, na wysokości od 500 do 600 m n.p.m. i sąsiaduje z gminami Bielsko-Biała, Brenna, Buczkowice, Lipowa, Wilkowice oraz Wiśla. Miasto w przeważającej części położone jest w dolinie między górami, otaczają go strome, porośnięte świerczyną i buczyną wzniesienia. Okoliczne szczyty to Skrzyczne (1257 m n.p.m.), Malinowska Skała (1152 m n.p.m.), Magura (1109 m n.p.m.) oraz Klimczok (1117 m n.p.m.). Miasto przecina bystry potok Żylica, który stanowi lewobrzeżny dopływ rzeki Soły.

5.2. Geomorfologia i geologia

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski J. Kondrackiego, Szczyrk położony jest w prowincji Karpat Zachodnich z Podkarpaciem (51), podprowincji Zewnętrznych Karpat Zachodnich (513), makroregionie Pogórza Zachodniobeskidzkiego (513.3), w północno-wschodniej części mezoregionu Beskidu Śląskiego (513.45), w części Pasma Wiślańskiego.

Beskid Śląski strukturalnie dzieli się na dwie części: północną (obejmującą rozległe pasmo Baraniej Góry oraz pasmo Czantorii) i południową (od Jaworzynki i Koniakowa aż po Przetęcz Zwardońską). Rzeźba tego terenu ma układ równoleżnikowy, nawiązujący do poszczególnych jednostek fizycznogeograficznych. Beskid Śląski wznosi się ponad strefę Pogórza wyraźnym progiem denudacyjnym, osiagającym 400 m wysokości względnej. Próg ten jest rozciągnięty przez Wisłę i jej dopływy.

Pod względem geologicznym Szczyrk jest zlokalizowany w granicach dużej jednostki geologicznej Karpat Zewnętrznych. Podłoże tego obszaru tworzą utwory karbonu, zalegające na głębokości ok. 700 m, na nich natomiast nasunięte (lub osadzone) zostały utwory młodsze wieku kredowo-trzeciorzędowego. Karpaty zbudowane są z utworów fliszowych, które cechuje swoisty proces osadzania polegający na naprzemianległym odkładaniu się warstw piaszczystych i łupkowych.

Podstawowym rodzajem utworów na analizowanym terenie są utwory fliszu karpackiego powstałego w okresie górnej kredy i trzeciorzędu. W skład utworów kredy wchodzi piaskowce i łupki godulskie, które ku północy przechodzą w piaskowce, łupki i wapienie cieszyńskie. Na nich spoczywają młodsze utwory czwartorzędowe, wśród których dominują gliny zwietrzelinowe, lessy, piaski i żwiry akumulacji rzeczno-lodowcowej.

Procentowo największy udział posiadają piaskowce i łupki warstw godulskich. Piaskowce godulskie są skałami twardymi, drobnoziarnistymi o spoiwie z reguły krzemionkowo-węglanowym. Na silnie kamienistej zwietrzelinie tych piaskowców powstają gleby skrytobelicowe i bielicowe stanowiące siedlisko borów mieszanych i lasów mieszanych. Na zwietrzelinie piaskowca powstają zasobniejsze gleby brunatne. Dominującym gatunkiem w górach jest zwietrzelina średnio i silnie kamienista o składzie od pyłu gliniastego do gliny średniej. W dolinach rzecznych występują mady rzeczne ciężkie i bardzo ciężkie z rumoszem w podłożu. Najwięcej występuje tu gleb IV, V i VI klasy.

W obrębie miasta Szczyrk nie stwierdzono występowania surowców podstawowych. Pod względem zasobności, najpospolitszą kopaliną w obrębie miasta są żwiry. Utwory żwirowo-piaszczyste koncentrują się głównie w dolinie rzeki Żylicy. Jak wynika ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczyrk” zbyt małe rozproszenie tych utworów nie daje podstaw na udokumentowanie złóż o znaczeniu przemysłowym.

5.3. Hydrogeologia

Obszar miasta Szczyrk należy do karpackiego regionu hydrogeologicznego. Wody podziemne występują tu w postaci wód szczelinowych, rzadziej szczelinowo-porowych w utworach kredy i czwartorzędu. Głębokość zalegania wód podziemnych waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów na kulminacjach.

W dolinie Wisły główny poziom użytkowy występuje w wodach porowych czwartorzędu. Na całym obszarze brak izolacji pierwszego poziomu wodonośnego od powierzchni terenu. Rejon inwestycji jest zlokalizowany w obrębie szczelinowo-porowego, fliszowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 348 warstw Godula-Beskid Śląski, który został wyodrębniony w Masywie Karpackim, jednostce godulskiej (Kleczkowski, 1990). Szacunkowe zasoby dyspozycyjne GZWP Godula wynoszą 8,5 [tys. m³/d], a średnia głębokość ujęć wynosi ok. 60 m.

Zasoby wód podziemnych na terenie gminy są ściśle związane z Głównym Zbiornikiem Wód Podziemnych (GZWP), który obejmuje swym zasięgiem znaczny obszar Gminy (zgodnie z Raportem

WIOŚ w Katowicach). Jest to zbiornik kredowy, oznaczony numerem 348-Cr-f o nazwie Beskid Śląski. Poniższa tabela przedstawia zasoby GZWP oraz charakterystykę.

Tabela 1 Charakterystyka Głównego Zbiornika Wód Podziemnych na terenie m. Szczyrk (GZWP 348)

Nr zbiornika	Nazwa zbiornika	Powierzchnia [km ²]	Stratygrafia	Typ ośrodka	Zasoby dyspozycyjne		Wykorzystanie zatwierdzonych zasobów [%]
					Moduł zasobności m ³ /(dkm)	Zasoby m ³ /s	
348	Zbiornik Godula - Beskid Śląski	370,0	Kreda	szczelinowo-porowy	93,0	0,40	1,1

Jakość wód w badanych utworach przedstawiała się następująco: wody o bardzo dobrej jakości (klasa I) stwierdzono w 26,6% punktów, wody dobrej jakości (klasa II) w 14,3% punktów, wody zadowalającej jakości (klasa III) w 28,6% punktów, wody niezadowalającej jakości (klasa IV) w 14,3% punktów i wody złej jakości w 14,9% punktów. Najczęściej występującymi wskaźnikami obniżającymi jakość wód w utworach fliszowych była mała wartość wodorowęglanów.

Wody tego poziomu w 86% badanych punktów odpowiadały normom określonym dla wód do picia. W nowym punkcie sieci krajowej 891/K Czernichów stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnych określonych dla sodu, boru, amoniaku i fluoru.

Rysunek 1 Lokalizacja miasta Szczyrk na tle GZWP

5.4. Hydrologia

Wody powierzchniowe występujące na terenie miasta należą do regionu wodnego Górnej Wisły, w zlewni rzeki Żylicy. Głównym ciekim jest rzeka Żylica, stanowiąca lewobrzeżny dopływ rzeki Soły. Źródła na wysokości 900- 940 m n.p.m. na północnych stokach Malinowa i Przełęczy Salmopolskiej, na terenie Szczyrku Salmopola. Początkowo, na terenie przysiółka Salmopol, płynie w kierunku północnym. Następnie spływa przez całe Szczyrk w kierunku północno-wschodnim, oddzielając masyw Skrzycznego na południu od masywu Klimczoka na północy.

Do Żylicy wpadają liczne potoki górskie. Największe z nich to: Czarna, Biła, Godziszka, Wilczy, Malinów. Koryta potoków zbudowane są ze żwirów rzecznych i piasków różnoziarnistych. Na terenie miasta brak jest naturalnych zbiorników wodnych (jezior, oczek wodnych, stawów, itp.). Struktura i ułożenie utworów fliszu karpackiego połączone z występowaniem nieprzepuszczalnych łupków powodują, że obszar ten wyróżnia się małą retencyjnością wodną. W związku z czym znaczna część wody opadowej odpływa powierzchniowo lub przypowierzchniowo. Wywołuje to zjawiska gwałtownych odpływów i wezbrań wód w rzekach i potokach, głównie w okresie

wiosennych roztopów, letnich opadów, grudniowych deszczy. Niżówki występują najczęściej we wrześniu.

Zagospodarowanie doliny rzeki Żylica jest zróżnicowane. W wielu miejscach na terenie Szczyrku jej koryto wyłożone jest ażurowymi, betonowymi płytami. Koryta i doliny potoków poza obrębem miasta zbudowane są ze żwirów rzecznych, piasków różnoziarnistych oraz bloków piaskowca, których miąższość waha się od 6 m do 10 m.

Na terenie Szczyrku w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przeprowadzano kontrolę jakości wód rzeki Żylica w punkcie pomiarowo-kontrolnym, w 16,7 km biegu rzeki. Wyniki pomiarów stanu czystości Żylicy w tym punkcie pomiarowym przedstawia tabela poniżej.

Tabela 2 Stan czystości rzeki Żylicy w punktach sieci monitoringu regionalnego 2011r.

Nazwa	Stan fizyczny			Warunki tlenowe			Zasolenie			Zakwaszenie	Substancje biogenne					Klasa	
	Temperatura [°C]	Zawiesina Ogólna [mg/l]	Tlen rozpuszczony	BZT5 [mgO ₂ /l]	ChZTMn [mgO ₂ /l]	OWO	ChZTCr [mgCr/l]	Przewodność w 20°C [µS]	Siarczany [mg/l]		Chlorki [mg/l]	Odczyn pH [-]	Azot amonowy	Azot Kjeldala [mg/l]	Azot azotynowy		Azot ogólny [mg/l]
Żylica	19	12	14	-	3	-	5	223	24	19	7,8-8,4	0,05	1	3	3	0,1	II

5.5. Klimat

Średnia temperatura roczna powietrza wynosi ok. 7,1°C. Średnia temperatura miesiąca stycznia wynosi 1,8°C, a średnia miesiąca lipca 17,3°C. Temperatura powyżej 25°C występuje przez około 25 dni w roku. Okres trwania zimy, tj. średnia liczba dni ze średnią temperaturą dobową poniżej 0°C wynosi dla Szczyrku 150 dni (Atlas województwa bielskiego – klimat, 1981).

Średnie roczne i średnie miesięczne temperatury powietrza są wyższe na wierzchoinach i stokach niż w dnach dolin. Przyczynę tego należy upatrywać w tworzeniu się zastoisk chłodu w dnach dolin i w częstym występowaniu inwestycji temperatury powietrza.

Dla Szczyrku roczna suma opadów wynosi około 1200 mm. Najwięcej ulew i deszczy nawalnych przypada na miesiące letnie. Średnia roczna liczba dni z pokrywą śnieżną zależy zarówno od wilgotności powietrza, jak też od stanu termicznego atmosfery. W najniższych punktach wysokościowych Szczyrku pokrywa śnieżna utrzymuje się przez ok.90-160 dni w roku. Ze względu

na ekspozycję terenu względem wiatrów opadonośnych, zjawisko zaniku pokrywy śnieżnej przebiega wcześniej na formach wypukłych niż w formach wklęsłych.

Szczyrk leży w strefie przejściowej wilgotnego klimatu morskiego z zachodniej Europy w klimat suchy wschodniej Europy. Cechuje go duża zmienność pogody, a przez cały rok przeważa tu powietrze polarnomorskie, z dużym udziałem mas świeżych.

Średnia temperatura roczna powietrza wynosi ok. 7,1°C. Średnia temperatura miesiąca stycznia wynosi -1,8°C, a średnia miesiąca lipca 17,3°C. Temperatura powyżej 25°C występuje przez około 25 dni w roku. Okres trwania zimy, tj. średnia liczba dni ze średnią temperaturą dobową poniżej 0°C wynosi dla Szczyrku 150 dni (Atlas województwa bielskiego – klimat, 1981).

Średnie roczne i średnie miesięczne temperatury powietrza są wyższe na wierzchołkach i stokach niż w dnach dolin. Przyczynę tego należy upatrywać w tworzeniu się zastoisk chłodu w dnach dolin i w częstym występowaniu inwestycji temperatury powietrza. Przy niektórych sytuacjach synoptycznych na badanym obszarze występują wyraźne, odrębne cechy termiczne w porównaniu z innymi regionami. W zimie efekt fenowy daje dodatnie odchylenie temperatury rzędu +2,5°C. Poza tym tę sytuację synoptyczną charakteryzują duże dobowe wahania temperatury.

Na opady atmosferyczne w decydującym stopniu wpływa ekspozycja terenu względem wiatrów opadonośnych, wysokość n.p.m., a także szata roślinna. Dla Szczyrku roczna suma opadów wynosi około 1200 mm. Najwięcej ulew i deszczy nawalnych przypada na miesiące letnie. Średnia roczna liczba dni z pokrywą śnieżną zależy zarówno od wilgotności powietrza, jak też od stanu termicznego atmosfery. W najniższych punktach wysokościowych Szczyrku pokrywa śnieżna utrzymuje się przez ok. 90-160 dni w roku. Ze względu na ekspozycję terenu względem wiatrów opadonośnych, zjawisko zaniku pokrywy śnieżnej przebiega wcześniej na formach wypukłych niż w formach wklęsłych.

Spośród wielu czynników meteorologicznych, które kształtują klimat danego regionu, największy wpływ na warunki arosanitarne ma prędkość i kierunek wiatru. O ile prędkość wiatru, będąca wypadkową wielu czynników fizycznych formujących zjawisko ruchu powietrza w atmosferze, odpowiada przede wszystkim za tempo rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń, to kierunek wiatru jest elementem meteorologicznym odpowiedzialnym za trasę ich transportu. Rozkład wiatru zależy od rodzaju podłoża, rozkładu temperatury i ciśnienia.

Na omawianym obszarze wiatry wieją głównie z kierunków S, W i SW (łącznie stanowiąc ok. 30% wszystkich wiatrów), cisza stanowi 27% ogólnej liczby obserwacji. Średnia prędkość wiatru bez rozbicia na kierunki wynosi 2 m/s. Największą szybkość osiągają tzw. wiatry fenowe (halne). Wiatry

fenowe są ciepłe i suche, a ich prędkość dochodzi nawet do 60 m/s na stokach i 30 m/s w dolinach. Kierunek tych wiatrów zależy w dużym stopniu od przebiegu ważniejszych dolin, decydujących o sptywie powietrza, dlatego w Karpatach do najczęściej występujących kierunków wiatrów należą południowo-zachodni i południowy, głównie w półroczu zimowym (ok. 40%).

5.6. Powietrze atmosferyczne

Na terenie Miasta Szczyrk brak jest zakładów, które w sposób dominujący mogłyby wpłynąć na stan aerostatnitarnej środowiska. Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza w Szczyрку są procesy spalania w produkcji energii oraz jej przemianach, spalanie paliw w kotłowniach, procesy spalania w nielicznych zakładach przemysłowych, procesy produkcyjne, transport drogowy oraz indywidualne systemy ogrzewania budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej. Główne masy zanieczyszczeń są transportowane przez masy powietrza z terenów sąsiednich aglomeracji śląskiej oraz terenów Republiki Czeskiej.

Miejscowość Szczyrk znajduje się na terenie strefy śląskiej wchodzącej w skład Państwowego Monitoringu Środowiska. Najbliższa stacja pomiarowa zlokalizowana jest w miejscowości Żywiec. Istniejący stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego dla rejonu lokalizacji inwestycji został podany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach Delegatura w Bielsku-Białej. Dane zestawiono poniżej.

Tabela 3 Aktualny stan jakości powietrza dla miasta Żywiec za rok 2012

Miejscowość	Średnie stężenia w 2012 r. [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]					
	PM10	PM2,5	SO ₂	NO ₂	Pb	Benzen
Żywiec, ul. Kopernika	42	30,3	-	-	0,03	-
Żywiec, ul. Słowackiego	60	-	23	24	-	4,4

5.7. Szata roślinna

Zgodnie z podziałem geobotanicznym Polski (Pawłowski, 1977) miasto Szczyrk jest zlokalizowane w: prowincji Górskiej Środkowoeuropejskiej, podprowincji Karpackiej, działu D- Karpaty Zachodnie, okręgu C – Beskidy.

Roślinność Szczyрку występuje w formie charakterystycznej dla obszarów górskich pięter roślinnych. Od koryta rzeki Żylicy do szczytu Skrzycznego można tu wyróżnić następujące piętra

roślinne:

- piętro „pagórka” (od 500 m. npm),
- piętro „regła dolnego” (od 500 do 1150 m. npm),
- piętro „regła górnego” (powyżej 1150 m. npm).

W Szczyрку lasy stanowią 67,93% powierzchni. W strukturze drzewostanu dominuje świerk zajmujący 72% powierzchni leśnych, dalsze 17% przypada na drzewostany bukowe występujące w postaci jednolitej lub mieszanej z jodłą i świerkiem, a 11% obszarów leśnych porastają: jodła, brzoza i grab. W Szczyрку licznie występują: żywiec cebulkowy, marzanka wonna, wilczomlec, migdałolistny, żarnowiec miotlasty, dziewięciśń bezłodygowy.

5.8. Świat zwierzęcy

Rozległe kompleksy leśne Beskidu Śląskiego są miejscem występowania wielu gatunków zwierząt. Najlicniejszą grupę stanowią bezkręgowce. Występuje tutaj rzadki gatunek chrząszcza- nadobnicy alpejskiej oraz rzadkie gatunki motyli niepyłak apollo i niepyłak mnemozyny. Gady reprezentowane są przez żmiję zygzakowatą, jaszczurkę żyworodną oraz jaszczurkę zwinkę. Występuje tutaj również rzadki gatunek jaszczurki zielonej. Spośród 18 występujących w Polsce gatunków płazów na obszarze tym spotkać można salamandrę plamistą, kumaka górskiego, kumaka nizinnego, rzekotkę drzewną oraz kilka gatunków traszek, żab i ropuch. Ryby reprezentowane są przez pstrąga potokowego, lipienia, głowacza (Żylica i jej dopływy). Z ptaków można tu spotkać: puszczyka, sowę uszatą, myszołowa, czarnego dzięcioła, szczygła, drozda obrożnego, jarząbki i jastrzębie. Nad brzegiem Żylicy żyje chroniony ptak z rzędu wróblowatych – pluszcz. Na obszarze tym występują również duże ptaki drapieżne m.in. myszołów oraz jastrząb. Kuraki reprezentowane są przez głuszca oraz jarząbka.

W lasach w rejonie Szczyрку żyje wiele gatunków zwierząt: jelenie, sarny, dziki, lisy, borsuki kuny, zające. W leśnictwie Salmopol pojawiają się wilki i niedźwiedzie, które przechodzą ze Słowacji. Spotykane są także: popielice i gronostaje. Mniejsze gatunki ssaków reprezentowane są przez ryjówki: aksamitną, górską i malutką. W jaskiniach żyją nietoperze gacek wielkouch, nocek duży, nocek wąsaty oraz podkowiec mały.

5.9. Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Szczyrk występują następujące formy ochrony przyrody, spośród wymienionych w art. 6. ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 627, z późn. zm.):

1. **Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego**, o powierzchni 38 620 ha, utworzony został rozporządzeniem Wojewody Bielskiego nr 10/98 z dnia 16 czerwca 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Bielskiego z 1998 r., Nr 9, poz. 110), w celu zachowania, popularyzacji i upowszechniania wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych Beskidu Śląskiego, w warunkach zrównoważonego rozwoju. Zadaniem parku jest z jednej strony ochrona przyrody, ochrona krajobrazu przyrodniczego i kulturowego, a jednocześnie udostępnienie tych walorów społeczeństwu i umożliwienie pełnienia przez parki również funkcji edukacyjnej, turystycznej i rekreacyjnej. Park obejmuje swoim zasięgiem najbardziej na zachód wysuniętą część Beskidów Zachodnich. Z liczącej 39,07 km² powierzchni Gminy Szczyrk aż 31,75 km² (81%) wchodzi w skład powierzchni parku krajobrazowego, natomiast pozostałe grunty Gminne współtworzą otulinę parku. Poza Szczyrk, park krajobrazowy obejmuje fragmenty następujących gmin: Bielsko Biała, Brenna, Buczkowice, Goleszów, Istebna, Jaworze, Lipowa, Milówka, Radziechowy-Wieprz, Ustroń, Węgierska Górka, Wilkowice i Wisła. Wokół Parku utworzono strefę ochronną – otulinę, o powierzchni 22 285 ha, obejmującą część obszarów gmin: Bielsko-Biała, Brenna, Buczkowice, Goleszów, Istebna, Jasienica, Jaworze, Lipowa, Skoczów, Radziechowy-Wieprz, Szczyrk, Ustroń, Węgierska Górka, Wilkowice i Wisła. Celem utworzenia otuliny jest zachowanie harmonijnego krajobrazu oraz zabezpieczenie Parku przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych. Obszar gminy Szczyrk w całości znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego lub jego otuliny.

Obszar Beskidu Śląskiego charakteryzuje się bardzo urozmaiconą budową geologiczną. Zasadniczy zrąb górotworu tworzą: warstwy cieszyńskie zbudowane z łupków i wapieni, warstwy godulskie zbudowane z drobnoziarnistych piaskowców godulskich oraz warstwy istebniańskie zbudowane z gruboziarnistych piaskowców i zlepieńców. Dużą atrakcją są występujące tu jaskinie fliszowe o charakterze szczelinowym, powstałe w rezultacie powierzchniowych ruchów mas skalnych. Największy obszar Parku zajmuje zlewnia Wisły, niewielka część południowo-zachodnia usytuowana jest w zlewni Odry. W okolicach

Koniakowa przebiega fragment kontynentalnego działu wodnego. Potoki Czadeczka i Krężelka należą już do zlewiska Morza Czarnego. Lasy Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego są w stopniu znaczącym przekształcone wskutek działalności człowieka. Eksploatacja lasów, a następnie preferowanie w gospodarce leśnej świerka, doprowadziło do prawie zupełnego zaniku grądów występujących pierwotnie w piętrze pogórza, zmniejszenia powierzchni zajmowanych przez dolnoreglowe lasy bukowe oraz wzrostu arealu borów jodłowo-świerkowych oraz świerczyn. W piętrze pogórza, zbiorowiska leśne spotyka się obecnie głównie w dolinach potoków. Występują tu: podgórski łęg jesionowy, nadrzeczna olszynka górską oraz dolnoreglowy świerkowy bór na torfie. Na siedliskach regla dolnego panują obecnie świerczyny wtórnego pochodzenia. Miejscami spotka się jednak typowe dla tego piętra lasy bukowe. Buczyny Beskidu Śląskiego reprezentowane są przez dwa zespoły: kwaśną buczynę górską oraz żyzną buczynę karpacką. Kwaśne buczyny zajmują zwykle przygrzbietowe partie stoków, miejscami tworząc rozległe, kilkuhektarowe powierzchnie. Żyzne buczyny występują głównie na stokach o ekspozycji północnej, północno-wschodniej i wschodniej. Największe i najlepiej zachowane powierzchnie tego zespołu występują na Buczniku, Czantorii, Szyndzielni i Błatniej. Strome skaliste stoki porastają jaworzyny. Dość częstym zbiorowiskiem, zwłaszcza w północnej części Beskidu, jest jaworzyna górską z miesięcznicą trwałą, natomiast rzadziej spotyka się fragmentarycznie wykształcone płaty jaworzyny karpackiej. Wyższe partie regla dolnego porasta dolnoreglowy bór jodłowo-świerkowy. Areal tego zespołu został znacznie powiększony, w stosunku do stanu pierwotnego, wskutek gospodarki leśnej, preferującej nasadzenia świerka. Licznie reprezentowane są ssaki w tym między innymi kopytne: jeleni, sarna i dzik. Z mniejszych gatunków należy wymienić zimujące w jaskiniach nietoperze: gacek wielkouch, nocek duży, nocek wąsaty, podkowiec mały oraz bardzo pożyteczne owadożerne ryjówki: aksamitna, malutka i górską. Lista ssaków Beskidu Śląskiego zamyka się liczbą około 35 gatunków. Gady Beskidu Śląskiego najliczniej reprezentowane są przez jaszczurki: zwinkę i żyworodną oraz żmiję zygzakowatą, zaskrońca i padalca. Z 18 spotykanych w Polsce płazów, na obszarze Beskidu Śląskiego występuje 13 gatunków, np.: salamandra plamista, kumak górski, czy traszka karpacka. Badania ryb dorzecza górnej Wisły wykazały występowanie 12 gatunków, przy czym najpospolitszy jest tutaj pstrąg potokowy.

2. **Obszar NATURA 2000 Beskid Śląski (PLH 240005)**, jest obszarem wyznaczonym na podstawie dyrektywy siedliskowej- Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. UE L 206/7 z 22 lipca 1992 r., z późn. zm.). Obszar ten został oficjalnie ustanowiony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r., w której zawarto zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na alpejski region biogeograficzny (Dz. Urz. UE L 33 z dnia 8 lutego 2011 r.).

Obszar o powierzchni 26 158,59 ha, położony jest w masywie Beskidu Śląskiego, z niewielkimi fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i Kotliny Żywieckiej. W granicach gminy Szczyrk, przedmiotowy obszar Natura 2000 obejmuje fragment północnej enklawy, w skład której wchodzi m.in. pasmo Trzech Kopców, Klimczoka i częściowo Magury. Ponadto w południowej części Gminy Szczyrk znajduje się drugi fragment południowej enklawy obszaru naturalnego „Beskid Śląski”, w skład którego wchodzi pasma górskie w źródłiskowym rejonie Potoku Malinów: Małe Skrzyczne, Malinowska Skała, Góra Malinów. Rozpatrywany obszar naturalny na terenie Gminy Szczyrk w całości ma charakter terenów leśnych, zawierających się w granicach Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego. Tereny wchodzące w skład obszaru Natura 2000 w ok. 80% należą do Skarbu Państwa (głównie w zarządzie LP), pozostałą część stanowią tereny prywatne, gminne i wspólnot gruntowych.

Specjalny Obszar Ochrony (SOO) „Beskid Śląski” posiada duże znaczenie dla zachowania bioróżnorodności. Zidentyfikowano tu 16 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, z czego istotnymi typami siedliskowymi przedmiotowego obszaru Natura 2000, w granicach administracyjnych Szczyrku, są: kwaśne buczyny *Luzulo-Fagenion* (kod: 9110), żyzne buczyny *Dentario glandulosae-Fagenion* (9130), dolnoreglowy bór jodłowo-świerkowy (dolnoreglowa forma siedliska 9140) i górnoreglowa świerczyna karpacka *Plagiothecio-Piceetum tatricum* (9140), murawy bliźniczkowe *Nardion* – płaty bogate florystycznie (6230), ziołorośla górskie *Adenostylion alliariae* i ziołorośla nadrzeczne *Convolvuletalia sepium* (6430), niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris* (6510). W obszarze Natura 2000 Beskid Śląski odnotowano szereg gatunków o znaczeniu wspólnotowym, w tym 16 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 23 gatunki roślin i zwierząt, wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Wśród gatunków notowanych na terenie

gminy Szczyrk, mających znaczenie wspólnotowe wymienić można m.in. tojadę mocnego morawskiego, kumaka górskiego, traszkę karpacką, dzięcioła czarnego, dzięcioła trójpalczastego, głuszca, puchacza, puszczyka uralskiego, sóweczkę, nocka dużego, podkowca małego, wilka, czy rysia.

Zgodnie z opracowanym Standardowym Formularzem Danych dla obszaru Natura 2000 „Beskid Śląski”, najbardziej intensywny wpływ powodowany działalnością człowieka wywiera narciarstwo oraz turystyka piesza, rowerowa i zmotoryzowana, które w zależności od formy, miejsca i czasu w jakim następują, mogą oddziaływać negatywnie, bądź pozostawać neutralne. Nieco mniejszą intensywność negatywnego oddziaływania obserwuje w aspekcie postępującej, rozproszonej zabudowy, ruchu pojazdów zmotoryzowanych, zanieczyszczeń pyłowo-gazowych powietrza, polowań oraz niewłaściwej regulacji koryt rzecznych.

Pozytywny wpływ działalności człowieka w obrębie przedmiotowego obszaru Natura 2000 przejawia się ekstensywnym wypasem i koszeniem łąk, jak również działaniami o charakterze przyrodniczo-edukacyjnym.

Do głównych zagrożeń przedmiotowego obszaru zalicza się zanieczyszczenie powietrza (w tym transgraniczne z terenów Republiki Czeskiej) oraz zbyt intensywny rozwój turystyki i zabudowy rekreacyjnej.

3. **Pomniki przyrody**, które na terenie gminy Szczyrk mają charakter zarówno tworów przyrody żywej (pojedyncze drzewa) jak i nieożywionej (jaskinie), mających wartość naukową, kulturową, historyczno-pamiętkową i krajobrazową oraz odznaczających się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów. Na obszarze Szczyrku ustanowiono dotychczas następujące pomniki przyrody:

Tabela 4 Pomniki przyrody na terenie gminy Szczyrk

L.p.	Gatunek	Obwód cm	Lokalizacja	Podstawa prawna ustanowienia	Data utworzenia
1.	Lipa drobnolistna	390	W masywie Skrzycznego, przy bacówce, w rejonie pierwszego skrzyżowania niebieskiego szlaku turystycznego z trasą kolejki linowej na Skrzyczne. Dz. nr 4978.	Decyzja Wojewody Bielskiego z dnia 31.12.1984 r. Nr 253/84	31.12.1984
2.	Jodła pospolita	330	W masywie Skrzycznego, przy niebieskim szlaku turystycznym na Skrzyczne, w rejonie Polany Hondraski. Dz. nr 4999.	Decyzja Wojewody Bielskiego z dnia 31.12.1984 r. Nr 253/84	31.12.1984
3.	Jaskinia Pajęczna	-	W północno-zachodnim zboczu szczytowej kopuły Skrzycznego, otwór na wysokości ok. 1075 m n.p.m. (obecnie niedostępny z uwagi na zawałisko skalne). Dz. nr 8131/7.	Rozporządzenie nr 1/93 Wojewody Bielskiego z dnia 23.04.1993	23.04.1993
4.	Jaskinia w Jaworzynie	-	W północno-zachodnim zboczu szczytowej kopuły Skrzycznego, otwór na wysokości ok. 1030 m n.p.m., powyżej Hali Jaworzyna. Dz. nr 8131/7.	Rozporządzenie nr 1/93 Wojewody Bielskiego z dnia 23.04.1993	23.04.1993
5.	Jaskinia u Jakubca	-	Szczyrk – Biła, na południowo-zachodnim stoku Magury, otwór na wysokości ok. 840 m n.p.m. Dz. nr 3006/5.	Rozporządzenie nr 1/93 Wojewody Bielskiego z dnia 23.04.1993	23.04.1993
6.	Jaskinia Lodowa	-	Szczyrk Górny, przy południowo-wschodnim podnóżu Hircy, nad lewym brzegiem Żylicy, ponad tzw. Zaporą, otwór na wysokości ok. 605 m n.p.m. Dz. nr 5954.	Decyzja Wojewody Bielskiego z dnia 02.12.1980 r. RLS-OP-7141P/6/80	02.12.1980
7.	Jaskinia w Trzech Kopcach	-	W obrębie szczytowej kopuły Trzech Kopców, w rejonie trójstyku gmin: Szczyrk, Brenna i Bielsko-Biała, otwór na wysokości ok. 1000 m n.p.m. Uwaga: otwór wejściowy do jaskini znajduje się na terenie Gminy Brenna.	Decyzja Wojewody Bielskiego z dnia 02.12.1980 r. RLS-OP-7141P/6/80	02.12.1980

1. **Ochrona gatunkowa** ma na celu zapewnienie przetrwania w należyłym stanie dziko występujących rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej. W gminie Szczyrk występuje szereg roślin i zwierząt, które umieszczone są na listach prawnie chronionych gatunków. Ich skupienia notowane są głównie na terenach młak górskich, śródleśnych hal i polan oraz na obszarach źródłiskowych rzek i potoków. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2012 r., poz. 81) na terenie gminy Szczyrk stwierdzono występowanie następujących gatunków roślin objętych ochroną gatunkową.

Ochrona ścisła:

- Centuria pospolita - *Centaurium erythraea*,
- Ciemiężca zielona - *Veratrum lobelianum*,
- Dziewięciśli bezłodygowy - *Carlina acaulis*,
- Goryczka trojeściowa - *Gentiana asclepiadea*,
- Gółka długoostrogowa - *Gymnadenia conopsea*,
- Kruszczyk szerokolistny - *Epipactis helleborine*,
- Kukułka szerokolistna - *Dactylorhiza majalis*,
- Kukułka Fuchsa - *Dactylorhiza Fuchsie*,
- Kukułka plamista - *Dactylorhiza maculata*,
- Listera jajowata - *Listera ovata*,
- Mieczyk dachówkowaty - *Gladiolus imbricatus*,
- Naparstnica zwyczajna - *Digitalis grandiflora*,
- Omieg górski - *Doronicum austriacum*,
- Orlik pospolity - *Aquilegia vulgaris*,
- Paprotka zwyczajna - *Polypodium vulgare*,
- Paprotnik kolczysty - *Polistichum aculeatum*,
- Parzydło leśne - *Aruncus sylvestris*,
- Podkolan biały - *Platanthera bifolia*,
- Podrzeń żebrowiec - *Blechnum spicant*,
- Rosiczka okrągłolistna - *Drosera rotundifolia*,
- Storzyczek męski - *Orchis mascula*,

- Śnieżyczka przebiśnieg - *Galanthus nivalis*,
- Tojad mocny morawski - *Aconitum firmum moravicum*,
- Wawrzynek wilczełyko - *Daphne mezereum*,
- Widłak goździsty - *Lycopodium clavatum*,
- Widłak jałowcowaty - *Lycopodium annotinum*,
- Widłak wroniec - *Huperzia selago*.

Ochrona częściowa

- Barwinek pospolity - *Vinca minor*,
- Bluszcz pospolity - *Hedera helix*,
- Czosnek niedźwiedzi - *Allium ursinum*,
- Kalina koralowa - *Viburnum opulus*,
- Kopytnik pospolity - *Asarum europaeum*,
- Kruszyna pospolita - *Frangula alnus*,
- Paprotka zwyczajna - *Polypodium vulgare*,
- Pierwiosnka lekarska - *Primula elatior*,
- Przytulnia wonna - *Galium odoratum*,
- Wilżyna ciernista - *Ononis spinosa*.

2. **Korytarze ekologiczne**, definiowane są w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody jako „obszary umożliwiające migrację roślin, zwierząt lub grzybów”. Do najważniejszych funkcji korytarzy ekologicznych zalicza się:

- zmniejszenie stopnia izolacji poszczególnych płatów siedlisk i ułatwienie przemieszczania się organizmów pomiędzy nimi, a co za tym idzie zwiększenie prawdopodobieństwa kolonizacji izolowanych płatów,
- zwiększenie przepływu genów pomiędzy płatami siedlisk zapobiegające utracie różnorodności genetycznej oraz przeciwdziałające depresji wsobnej,
- obniżenie śmiertelności, szczególnie wśród osobników młodych, wypartych z płatów dogodnych siedlisk wskutek zachowań terytorialnych.

Ponadto korytarze ekologiczne zapewniają również integralność sieci obszarów chronionych, w tym obszarów NATURA 2000. Gmina Szczyrk, z uwagi na położenie pomiędzy zalesionymi dwoma pasmami górskimi Beskidu Śląskiego (Klimczok – Beskidek – Kotarz – Grabowa od północnego zachodu oraz Skrzyczne – Małe Skrzyczne – Malinowska Skała od południowego wschodu), przeciętych równoleżnikowo przebiegającą doliną rzeką Żylicą, w naturalny sposób

predysponowana jest do roli korytarza migracyjnego, zarówno gatunków leśnych, jak i zwianych z ciekami wodnymi. Zgodnie z koncepcją korytarzową sieci ECONET, rozwiniętą i zmodyfikowaną poprzez opracowania Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska w Katowicach, a następnie przez Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży obszar gminy wchodzi w skład ponadregionalnego korytarza ptasiego „Lasy Beskidu Śląsko-Żywieckiego” oraz międzynarodowego karpackiego korytarza migracji dużych ssaków kopytnych i drapieżników.

Lasy Beskidu Śląskiego na terenie Szczyrku wchodzi w skład węzła sieci ECONET o znaczeniu krajowym („Beskid Śląski” o kodzie 29K). Węzeł „Beskid Śląski” zlokalizowany jest w strefie krajobrazowej Karpat, pokrywającej się z zasięgiem VIII Krainy Karpackiej wg regionalizacji przyrodniczo-leśnej. Autorzy „Strategii wdrażania sieci ECONET w Polsce”, jako główne zagrożenia dla tego obszaru podają szkodniki owadzie atakujące lasy świerkowe, rozwój i rozprzestrzenianie się patogenicznych grzybów, zanieczyszczenia gazowe dwutlenkiem siarki SO₂ i wywoływane tym procesy chorobowe drzew (m.in. defoliacja), nadmierny ruch turystyczny (obszar ten zaklasyfikowany został jako „popularny obszar górski o znacznym natężeniu ruchu turystycznego”) oraz ekspansję nie do końca kontrolowanej zabudowy letniskowej. Obszar Beskidu Śląskiego uważany jest za obszar węzłowy dla ssaków kopytnych i części ssaków drapieżnych (Pierużek-Nowak, Mysłajek 2007). Wśród zidentyfikowanych zagrożeń dla tego obszaru węzłowego, prowadzących do rozczłonkowania lub zmniejszenia powierzchni zwartych kompleksów leśnych wymienia się:

- rozwój nowych ośrodków narciarskich i dróg przecinających kompleksy leśne,
- intensyfikację ruchu kołowego na drodze Szczyrk-Wisła-Ustroń,
- budowę i oddziaływanie ze strony drogi S-69 wzdłuż wschodnich granicy obszaru Beskidu Śląskiego,
- rozwój rekreacyjnego użytkowania dróg leśnych i szlaków turystycznych przez samochody terenowe, motocykle crossowe i quady,
- zabudowę enklaw śródleśnych, prowadzącą do utraty bioróżnorodności gatunkowej i siedliskowej.

5.10. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska

Specyficzne położenie Szczyrku w układzie geograficzno-przyrodniczym wpływa bezpośrednio i pośrednio na stan jakości i sposób wykorzystania zasobów przyrodniczych. Jak wspomniano wielokrotnie w niniejszym opracowaniu, kluczowym aspektem rozwoju Szczyrku we wszystkich obszarach: społecznym, gospodarczym i kulturalnym jest utrzymanie i wzmocnienie wizerunku Miasta jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku i rekreacji. Jednym z podstawowych czynników wpływających na atrakcyjność Miasta jest stan i jakość środowiska oraz stan zachowania ekosystemów naturalnych i półnaturalnych.

Podstawowymi czynnikami wymienianymi w analizie SWOT stanowiącej część Strategii, zaliczonymi do mocnych stron Szczyrku są takie atrybuty Miasta jak:

1. Dogodne ukształtowanie terenu dla uprawiania aktywnych form rekreacji i turystyki,
2. Położenie w bardzo atrakcyjnym turystycznie obszarze woj. Śląskiego,
3. Sprzyjający mikroklimat oraz piękno krajobrazu,
4. Stosunkowo duża liczba niezagospodarowanych i niezdegradowanych terenów o wysokich, walorach estetycznych oraz wypoczynkowo-rekreacyjnych,
5. bogactwo fauny i flory, przynależność do Parku Krajobrazowego.

Ocena stanu zachowania funkcjonalności ekosystemów przyrodniczych, w tym głównie ekosystemów leśnych w obrębie Szczyrku wypada pomyślnie. Bogactwo środowiska przyrodniczego Szczyrku podnosi jego walory rekreacyjno-wypoczynkowe, a w szczególności krajobraz o urozmaiconym świecie roślinnym z dominacją lasów świerkowych i bukowych, pokrywających całe zbocza gór. Roślinność występuje w formie charakterystycznych górskich pięter flory: regle górne zajmują lasy jodłowo-bukowe z domieszką świerku, jesionu, jaworu, klonu i modrzewia; regle dolne zdominowane są przez świerki i jodły. Lasy stanowią 68,2% obszaru Szczyrku.

Znaczna część obszaru Miasta została włączona do systemu obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej: Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego objęty również ochroną w postaci sieci Natura 2000 oraz liczne pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej.

Badania monitoringowe powietrza atmosferycznego wykazują podwyższone stężenia takich substancji jak: tlenki azotu i pyłu. Stężenia te wzrastają znacznie w okresie grzewczym. Źródłem emisji są głównie indywidualne piece grzewcze – źródła komunalnej oraz środki komunikacji – ruch samochodowy. Położenie Szczyrku w dolinie rzeki Żylica w otoczeniu masywów górskich utrudnia

dodatkowo warunki wentylacji w obszarze ścisłego centrum i najbliższych okolic.

Stan i jakość środowiska w obrębie miasta jest ściśle skorelowany z dostępnością infrastruktury technicznej związanej z ochroną środowiska, w tym sieć wodociągowa, kanalizacyjna, sposób zaopatrzenia w ciepło i surowce energetyczne itp.

Jedynym przedsiębiorstwem dostarczającym wodę do Miasta Szczyrk jest firma AQUA S.A. z Bielska-Białej. Ujęcie wody dla sieci wodociągowej znajduje się na rzece Żylica – strefa pośrednia ujęcia wody na rzece Żylica, którego właścicielem jest firma AQUA S.A. Wskaźnik ludności korzystającej z sieci wodociągowej w stosunku do ilości mieszkańców wyniósł 46,77%, co świadczy o tym, że ponad połowa mieszkańców korzysta z własnych ujęć wody. Są to ujęcia lokalne i indywidualne, w tym studnie przydomowe.

Na obszarze miasta funkcjonuje również system kanalizacji sanitarnej. Długość czynnej kanalizacji sanitarnej wynosi ok. 40 km, a ilość podłączeń do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania wyniosła w 2012 roku 684 szt. Wg. danych GUS wskaźnik ludności korzystającej z sieci sanitarnej w stosunku do ilości mieszkańców wyniósł 52,81 %. Wynika z tego, że znaczna część mieszkańców nie posiada przyłącza do kanalizacji sanitarnej i zapewne korzysta z alternatywnych form odprowadzania ścieków takich jak osadniki przydomowe. Ścieki komunalne, za pośrednictwem przepompowni ścieków w Rybarzowicach, są odprowadzane do oczyszczalni ścieków „Komorowice” Bielsko-Biała, w związku z tym miasto w zakresie kanalizacji sanitarnej znajduje się w obrębie aglomeracji bielskiej.

Firmą odbierającą odpady komunalne od właścicieli nieruchomości jest Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. (ul. Graniczna 1). Od 1 lipca 2013 roku w Szczyрку obowiązuje system segregacji odpadów na dwie frakcje: „SEGREGOWANE” tj. papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe – gromadzone w worku specjalnie do tego przeznaczonym oraz „POZOSTAŁE” tj. odpady komunalne ulegające biodegradacji, w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji, odpady zielone – gromadzone w pojemniku. Odbiór odpadów prowadzony jest dwa razy w miesiącu (wg. harmonogramu wywozu) bezpośrednio z posesji mieszkańców lub z wyznaczonych miejsc (tzw. odbiór „u źródła”). Ponadto Przedsiębiorstwo Komunalne w Szczyрку zarządza gminnym Punktem Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (w skrócie PSZOK), gdzie mieszkańcy mogą dostarczać inne wysegregowane frakcje odpadów.

W Mieście Szczyrk nie działa scentralizowany system ciepłowniczy. Głównym sposobem zasilania budynków mieszkalnych ciepłem są przydomowe kotłownie indywidualne. Podstawowym paliwem są głównie paliwa stałe tj. węgiel i drewno, następnie gaz płynny i olej, w niewielkim stopniu

również energia elektryczna.

Miasto Szczyrk 30 marca 2010 roku przyjęło do realizacji „Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Szczyrk”. W wyniku jego realizacji przeprowadzono:

- wymianę 16 kotłów węglowych na węglowe retorowe,
- wymianę 12 kotłów węglowych na kotły gazowe,
- montaż 48 sztuk kolektorów słonecznych.

Na realizację inwestycji Miasto Szczyrk otrzymało dofinansowanie w formie pożyczki z WFOŚiGW w Katowicach.

Ponadto w 2010 roku na obszarze miasta została przeprowadzona inwentaryzacja terenowa wyrobów zawierających azbest. W wyniku inwentaryzacji stwierdzono obecność ok. 500 Mg wyrobów zawierających azbest. Szczyrk corocznie dotuje w 100% mieszkańców chętnych do usunięcia azbestu w zakresie transportu i jego utylizacji.

W zakresie infrastruktury zastrzeżenia budzi przede wszystkim niski procentowy udział obiektów w korzystaniu z udogodnień infrastrukturalnych. Wynika to głównie z faktu trudności związanych z ukształtowaniem terenu oraz rozproszonej zabudowy, co uniemożliwia objęcie wszystkich budynków siecią kanalizacyjną czy wodociągową.

5.11. Ocena odporności na degradację i zdolności regeneracyjne środowiska

Odporność środowiska na degradację wiąże się z nasileniem i czasem antropopresji, a także ze stanem i jakością komponentów środowiska występujących na analizowanym obszarze. Dotyczy to przede wszystkim jakości gleb, wód gruntowych i podziemnych, powietrza, warunków klimatycznych, a także ilości opadów atmosferycznych oraz prędkości i kierunków wiatrów.

Najwrażliwszymi elementami ekosystemu są te, dla których stan zanieczyszczenia lub pojemność środowiskowa przekraczają wartości dopuszczalne lub są bliskie wyczerpania. W kontekście analizy aktualnego stanu środowiska naturalnego oraz zanieczyszczenia poszczególnych komponentów należy zwrócić szczególną uwagę na takie aspekty jak:

- zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, w tym głównie przez źródła komunalne tzw. niska emisja pyłu, związków azotu i siarki,
- zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych poprzez zrzuty ścieków socjalno-bytowych, komunalnych oraz wód opadowych z obszarów utwardzonych (głównie dróg),

- obciążenie ekosystemów przyrodniczych powodowane przez intensywną turystykę i rekreację oraz realizację przedsięwzięć infrastrukturalnych sportowo-rekreacyjnych (rozbudowa tras narciarstwa zjazdowego) oraz komunikacyjnych (budowa nowych odcinków dróg).

Te obszary wymagają pilnych działań w celu zmniejszenia presji oraz doprowadzenia do właściwego stanu funkcjonalnego.

Ze względu na to, że większa część planowanych działań i inwestycji opisanych w Strategii dotyczy obszaru ścisłej zabudowy miejskiej lub jest ograniczona do istniejącej infrastruktury komunalnej lub turystycznej, należy ocenić odporność poszczególnych elementów środowiska występujących w zasięgu oddziaływania tych działań jako wysoką.

6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia Strategii

Wśród istniejących i potencjalnych problemów ochrony środowiska w obrębie granic administracyjnych Miasta Szczyrk, wymienić należy m. in.:

1. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, którego głównymi źródłami są źródła komunalne tzw. niska emisja oraz źródła liniowe – główne ciągi komunikacyjne,
2. Zagrożenie pogarszania się właściwego stanu wód powierzchniowych lub podziemnych,
3. Silna antropopresja na obszary cenne przyrodniczo,
4. Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki odpadami,
5. Zagrożenie klęskami żywiołowymi (powodzie),
6. Niewystarczający stopień świadomości ekologicznej mieszkańców i aktywizacji lokalnej społeczności w działania na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Ad 1. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

Na stan powietrza na terenie gminy Szczyrk mają wpływ następujące rodzaje emisji:

1. emisja zorganizowana pochodząca ze źródeł punktowych i powierzchniowych oraz niska emisja,
2. emisja liniowa z środków transportu i komunikacji,

O wystąpieniu zanieczyszczeń powietrza decyduje ich emisja do atmosfery, natomiast o poziomie w znacznym stopniu występujące warunki meteorologiczne. Przy stałej emisji, zmiany stężeń zanieczyszczeń są głównie efektem przemieszczania, transformacji i usuwania ich z atmosfery. Stężenie zanieczyszczeń zależy również od pory roku. Sezon zimowy charakteryzuje się zwiększonym zanieczyszczeniem atmosfery, głównie przez niskich źródłach emisji (źródła komunalne). Sezon letni charakteryzuje się zwiększonym zanieczyszczeniem atmosfery przez skażenia wtórne powstałe w reakcjach fotochemicznych.

Ocenę stanu powietrza atmosferycznego przeprowadzono w oparciu o dane z marca 2012 r. pochodzące z opracowania pt.: „Dziesiąta ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2011 rok” opracowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach.

Gmina Szczyrk należy do strefy śląskiej. Na terenie gminy nie zlokalizowano punktów stałych stanowisk pomiarowych, dlatego w analizie pod uwagę wzięto punkty zlokalizowane najbliższej

miasta Szczyrk.

Wartości średnie stężeń pyłu PM10 w 2011 roku wyniosły (wartość dopuszczalna 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) w strefie śląskiej od 27 do 63 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. W porównaniu do 2010 roku stężenia średnie roczne w strefie śląskiej wzrosły na stanowisku w Żywcu ul. Słowackiego o 11%. Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 była wyższa niż dopuszczalna częstość i wynosiła w strefie śląskiej- od 0,03 do 2,9 razy więcej.

W porównaniu do 2010 roku, częstości przekroczeń w 2011 roku w strefie śląskiej wzrosły o 44% na stanowisku w Żywcu ul. Słowackiego. W 2011 roku wartości 90,4 percentyla dla stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 przekroczyły poziom 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ na wszystkich stanowiskach, osiągając maksymalne przekroczenie 192% w strefie śląskiej.

W 2011 roku przez 101 dni stężenia pyłu zawieszonego PM10 na terenie województwa śląskiego były równe lub wyższe niż 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Jako główne przyczyny stwierdzonych przekroczeń docelowych poziomów na terenie Szczyrku wymieniono:

- S2- oddziaływanie emisji związanej z ruchem pojazdów na głównej drodze leżącej w pobliżu stacji,
- S5- oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków,
- S10- napływ zanieczyszczeń powietrza spoza granic kraju,
- S15- niekorzystne warunki klimatyczne /meteorologiczne,
- S16- emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników i boisk.

Ponadto jak wskazano w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Szczyrk na terenie gminy Szczyrk nie występuje proporcjonalnie istotna emisja zanieczyszczeń powodowana przez duże zakłady przemysłowe. Na jakość powietrza atmosferycznego wpływają przede wszystkim emisje zanieczyszczeń ze źródeł niskich.

Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych drogowych, jest droga wojewódzka (nr 942), a w dalszej kolejności drogi powiatowe i gminne. Na wielkość emisji komunikacyjnej mają wpływ takie czynniki jak: stan nawierzchni, konstrukcja i stan techniczny silników pojazdów, warunki pracy silników, rodzaj paliwa, płynność ruchu, ścieranie jezdni, opon i hamulców, unoszenia drobin pyłu w wyniku wzniesienia go z powierzchni na skutek ruchu pojazdów (emisja wtórna).

W celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń pochodzącej z ogrzewania budynków zalecana jest:

1. rozbudowa istniejącej sieci ciepłowniczej oraz jej modernizacja,

2. wspieranie włączania się użytkowników indywidualnych do sieci ciepłowniczej,
3. wymiana niskosprawnych pieców i kotłowni zasilanych paliwem stałym (węglem kamiennym) na źródła o wyższej sprawności zasilane paliwem gazowym, olejowym lub odnawialnymi źródłami energii. Wyjątkowo wymiana na źródła wykorzystujące nowoczesne technologie – piece retortowe,
4. termomodernizacja istniejących budynków, w tym poprzez poprawę właściwości cieplnych przegród zewnętrznych, modernizację systemów ogrzewania.

Ponadto należy podejmować działania ukierunkowane pośrednio na ograniczenie emisji ze środków transportu, w tym:

1. tworzenie nowych, krótszych powiązań komunikacyjnych w obrębie Miasta,
2. modernizacja nawierzchni i dróg.

Ad 2. Zagrożenia wód podziemnych i powierzchniowych

Główne zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych to ścieki komunalne. Głównymi ich odbiornikami jest rzeka Żylica oraz niewielkie ciekły w granicach miasta, które odbierają głównie ścieki pochodzące z gospodarstw domowych. Pozostałe zanieczyszczenia pochodzą z prowadzonej działalności przemysłowej oraz działalności rolniczej (stosowanie nawozów i środków ochrony roślin, hodowla zwierząt gospodarskich).

Zasoby wód podziemnych na terenie gminy są ściśle związane z Głównym Zbiornikiem Wód Podziemnych (GZWP), który obejmuje swym zasięgiem znaczny obszar gminy (zgodnie z Raportem WIOŚ w Katowicach). Wody podziemne z obszaru gminy Szczyrk zostały zaliczone do II klasy jakości wody podziemnej. W związku z tym, że zaopatrzenie Miasta w wodę dla potrzeb ludności odbywa się głównie z ujęć podziemnych, bardzo ważnym zagadnieniem jest ochrona zasobów tych wód oraz dbałość o jej stan, szczególnie w obliczu rosnącej liczby mieszkańców Miasta.

Głównymi zagrożeniami dla wód powierzchniowych i podziemnych prowadzących wody nieodpowiadające normom są skażenia komunalne i związane z chemicznymi środkami do produkcji rolnej. Ścieki socjalno-bytowe, pochodzące z zabudowy mieszkaniowej, odprowadzane są często do nieszczelnych osadników przydomowych bądź też lokalnie budowanymi przez mieszkańców kanałami bezpośrednio do przydrożnych lub cieków wodnych. Ścieki te są źródłem zanieczyszczeń wyrażającym się w związkach takich jak BZT5, ChZT, azot amonowy i fosforany. Dodatkowo istotnym zagrożeniem, dla jakości wód są substancje ropopochodne splukiwane podczas opadów deszczu z nawierzchni dróg, parkingów czy placów stacji paliw.

Wyznaczone do realizacji zadania inwestycyjne w zakresie uporządkowania gospodarki ściekowej przyczynią się do utrzymania dobrej jakości wód powierzchniowych i podziemnych, co ma ogromne znaczenie przy wykorzystaniu wód powierzchniowych i podziemnych do zaopatrzenia ludności w wodę pitną.

Ad 3. Antropopresja na obszary cenne przyrodniczo

Gmina Szczyrk położona jest częściowo w obrębie form ochrony przyrody takich jak: Park Krajobrazowy Beskidy Śląskiego wraz z otuliną, obszar Natura 2000 Beskid Śląski. Ponadto, zgodnie ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m. Szczyrk* na terenie miasta zidentyfikowano wiele cennych przyrodniczo elementów planowanych do objęcia ochroną. Od 1995 roku Nadleśnictwo Bielsko wchodzi w skład Leśnego Kompleksu Promocyjnego "Lasy Beskidu Śląskiego", wraz z nadleśnictwami Ustroń, Wisła i Węgierska Górka.

Problemem związanym z ochroną różnorodności przyrodniczej jest silna antropopresja na tereny cenne przyrodniczo. Związane jest to z zajmowaniem tych terenów pod zabudowę mieszkaniową, letniskową, jak również lokalizacją terenów przemysłowych i rekreacyjno-sportowych. Brak ujednoliconych przepisów zagospodarowania przestrzennego powoduje, że brak jest trwałej strategii w ochronie cennych obszarów, co może powodować niszczenie cennych zbiorowisk roślinnych i zwierzęcych. Zagrożenie stanowią także elementy infrastruktury technicznej i komunikacyjnej przecinające tereny cenne przyrodniczo. Infrastruktura taka, w tym głównie inwestycje liniowe (drogi, linie kolejowe itp.) stanowią barierę dla przemieszczających się zwierząt, zagrożenie dla ich życia lub powodują zmianę tras ich migracji. Zwiększająca się presja turystyczna i rekreacyjna na tereny cenne przyrodnicze jest także dużym zagrożeniem. Nadmierna penetracja wiąże się z bezpośrednim niszczeniem cennych gatunków roślin, płoszeniem zwierząt, zwiększonym hałasem, zaśmiecaniem i tworzeniem nielegalnych wysypisk śmieci. Rozwój infrastruktury (wyciągi narciarskie i trasy zjazdowe) turystycznej może wiązać się ze znacznym ubytkiem naturalnych ekosystemów, w tym siedlisk i gatunków objętych ochroną prawną.

Lokalizacja form ochrony przyrody w obrębie przestrzeni miejskiej oraz w bezpośrednim sąsiedztwie miasta, a także rozwinięta infrastruktura turystyczna powoduje możliwość powstania konfliktów związanych z nadmierną penetracją zabudowy miejskiej lub ruchu turystycznego w obrębie obszarów cennych przyrodniczo.

Ad 4. Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki odpadami

Nowe przepisy dotyczące zachowania porządku i czystości na terenie miast nakładają na organy administracji samorządowej szczególne obowiązki i uprawnienie w zakresie tworzenia

i nadzorowania sposobu gospodarowania odpadami komunalnymi. Gmina miejska Szczyrk charakteryzuje się dużym zagęszczeniem ludności, stąd konieczne jest stworzenie szczelnego systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. Służyć temu ma modernizacja i rozbudowa systemu gospodarki odpadami w Szczyрку. Ponadto gminy zobowiązane są do zapewnienia minimalnego stopnia odzysku odpadów nadających się do recyklingu lub ponownego wykorzystania. Celowi temu będzie służyć także dalszy rozwój oraz podejmowanie działań promujących segregację odpadów w ramach programów edukacyjnych i społecznych.

Ad 5. Zagrożenie klęskami żywiołowymi

Region wodny górnej Wisły, do którego należy Szczyrk jest obszarem, w którym wskaźniki opadu i odpływu przewyższają ich średnie wartości dla obszaru Polski. Przewyższenia te są znaczne i sięgają odpowiednio 4-10 % oraz 50- 80 %. Odpowiada to górskiemu charakterowi dorzecza i jest przyczyną wysokiego zagrożenia powodziowego. Poziom zagrożenia powodziowego w tym dorzeczu jest wyższy, co najmniej o 15 % od przeciętnego zagrożenia powodziowego w Polsce. Rozległe i intensywne opady trwające kilka dni i osiagające do 200 mm/dobę powodują szybkie i gwałtowne wezbrania.

Odpowiednie kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy, to działania bez których niemożliwy jest zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy. Jednakże kształtowanie zasobów wodnych oraz oddziaływanie na zjawiska hydrodynamiczne w korytach cieków muszą uwzględniać konieczność utrzymania dobrego stanu wód, a w szczególności ekosystemów wodnych i od wody zależnych.

Drugim ważnym czynnikiem determinującym zagrożenie powodziowe w dorzeczu jest osadnictwo i jego rozwój na przestrzeni lat. Koncentruje się ono wzdłuż rzek, których doliny utraciły swą naturalną funkcję prowadzenia wielkich wód.

Kolejnym zjawiskiem mogącym mieć wpływ na zahamowanie rozwoju miejscowości jest susza. Niekorzystnym efektem suszy jest wzrost zagrożenia ekologicznego i pożarowego. Jeśli przy niskich stanach wody do rzek odprowadzane są niezmiennione ilości ścieków, wzrasta znacznie ich stężenie. Susze spowodowane są długotrwałym ograniczeniem opadów. W celu ograniczenia skutków tych niekorzystnych zjawisk konieczne są działania zapobiegawcze (wytyczne zawarte w planach ochrony przeciwpowodziowej) oraz wspieranie systemów wczesnego ostrzegania przed zjawiskami o charakterze katastrofalnym. Ponadto w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych konieczne jest prowadzenie działań informacyjnych i koordynacja działań ewakuacyjnych i ratowniczych.

Ad 6. Niewystarczający stopień świadomości ekologicznej mieszkańców i aktywizacji lokalnej społeczności w działania na rzecz zrównoważonego rozwoju

Dostęp do informacji, w tym do informacji o stanie środowiska oraz prawo do udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji związanych z ich miejscem zamieszkania jest podstawowym warunkiem tzw. społeczeństwa obywatelskiego. Brak infrastrukturalnego zaplecza lub brak podstawowej wiedzy na temat możliwości uzyskania takich informacji jest w tym kontekście główną przyczyną braku komunikacji pomiędzy samorządem a lokalną społecznością. Rozwiązaniem tego problemu może być tworzenie platformy komunikacji władz z mieszkańcami Szczyrk, rozwijanie współpracy pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi lub udostępnianie w szerszym zakresie informacji na temat działania gminy i podejmowanych decyzji istotnych z punktu widzenia społeczności Miasta.

Konieczne są także działania na rzecz edukacji ekologicznej i wzrostu świadomości lokalnej społeczności o znaczeniu zagadnień ochrony środowiska dla dalszego rozwoju Miasta i poprawy życia jego mieszkańców.

7. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu

7.1. Cel opracowania Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk do 2022r.

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego jest podstawowym narzędziem służącym efektywnemu zarządzaniu gminą. Celem działania samorządu na szczeblu lokalnym jest w pierwszej kolejności zaspakajanie potrzeb mieszkańców, a także stymulowanie rozwoju gospodarczego i społecznego gminy. Samorząd gminny posiada narzędzia służące realizacji tych celów – zarówno finansowe jak i instytucjonalne, napotyka też różnorodne bariery i ograniczenia (zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne), które obniżają skuteczność podejmowanych działań. Planowanie strategiczne w wymiarze wieloletnim daje możliwość optymalnego wykorzystania zasobów do realizacji najbardziej potrzebnych z punktu widzenia rozwoju lokalnego zadań.

Strategia rozwoju miasta Szczyrk na lata 2014- 2022 przygotowana została w oparciu o najlepsze schematy wieloletniego planowania i uwzględnia następujące podstawowe elementy zarządzania strategicznego:

1. Misja – określa kluczowe, strategiczne założenia rozwojowe Miasta Szczyrk wyznaczając tym samym kluczowe obszary, w jakich koncentrować ma się interwencja lokalnego samorządu w okresie do roku 2022. Kompleksowe podejście, zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju pozwala realizować zadania najbliższe mieszkańcom, a jednocześnie dyskontować najważniejszy potencjał, który opiera się na turystyce, co determinuje wizerunek gminy.
2. Identyfikacja barier i szans rozwojowych (analiza SWOT) – opracowana została dzięki wykorzystaniu informacji i danych zawartych w dokumentach opracowanych w latach poprzednich oraz udostępnionych zarówno przez Urząd Miasta, jak i przez organizacje społeczne i gospodarcze działające na terenie gminy. Innym ważnym źródłem danych wykorzystywanych na potrzeby diagnozy i analizy SWOT były wyniki badań ankietowych, które zostały przeprowadzone ściśle na potrzeby procesu planowania strategicznego. Mieszkańcy uczestniczący w badaniach mogli bezpośrednio ocenić poziom rozwoju Miasta, wskazać najważniejsze problemy rozwojowe.
3. Określenie celów strategicznych dla miasta Szczyrk. Cele strategiczne wskazują konkretne kierunki działań – ich osiągnięcie stanowi zawsze wyraz realizacji misji gminy.
4. Plany operacyjne – stanowią szczegółowe plany działań, które umożliwią skuteczne

osiągnięcie celów strategicznych. Plany operacyjne zawierają konkretne zadania, których wdrożenie jest pożądane w okresie obowiązywania Strategii.

7.2. Główne założenia Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014 - 2022

Strategia rozwoju miasta, aby mogła stanowić narzędzie dla skutecznego zarządzania zmianą i stymulowania rozwoju, musi odnosić się treściowo do konkretnych obszarów lub dziedzin, które zostały uznane za kluczowe z punktu widzenia zaspokajania potrzeb mieszkańców. W odniesieniu do zawartości misji i wizji określono kluczowe obszary planowania strategicznego, które definiują także strukturę operacyjną wdrażania strategii jako wieloletniego programu działania samorządu. Dla każdego z obszarów wskazano również cel strategiczny, definiujący pożądany kierunek rozwoju dla danej domeny planistycznej.

7.2.1. Misja

Uwzględniając powyższe aspekty rozwojowe oraz rezultaty prac diagnostycznych zdefiniowano misję miasta Szczyrk:

Misją szczyrkowskiego samorządu jest podejmowanie działań na rzecz stałego podnoszenia jakości życia mieszkańców w powiązaniu z tworzeniem warunków dla dynamicznego rozwoju turystyki, przy zachowaniu szczególnej dbałości o środowisko naturalne.

7.2.2. Wizja Miasta

Z misją Miasta Szczyrk ściśle wiąże się wizja strategiczna – tj. projektowany obraz gminy w roku 2022. Wizja rozwoju w ramach niniejszego programu stanowi cel całkowicie nadrzędny w stosunku do całej struktury celów strategicznych. Funkcją wizji jest także aktywizacja i kreowanie przestrzeni dla współdziałania różnych środowisk, grup i organizacji, liderów samorządowych, społecznych, biznesowych. Szczyrkowski samorząd jako organizacja mieszkańców podejmuje wyzwanie aktywnego kreowania rozwoju miasta. Szczyrk będzie przede wszystkim wspólnotą mieszkańców, którzy aktywnie kreują jego teraźniejszość w oparciu o coraz silniejsze więzi oraz poczucie tożsamości. Na tym fundamencie możliwe będzie kreowanie pozycji Szczyrku jako lidera usług turystycznych w regionie. Wizja Miasta Szczyrk brzmi następująco:

- Energia miasta pochodzi od dynamicznych mieszkańców, którzy kreują atrakcyjną ofertę dla aktywnych turystów oraz angażują się w życie lokalnej wspólnoty,

- Czysta przyroda i unikatowe walory środowiska naturalnego Szczyrku harmonijnie komponują się z rozwojem różnorodnych produktów turystycznych,
- Miasto Szczyrk zaspokaja potrzeby mieszkańców i odwiedzających, zapewniając wydajny system komunikacji, wysokiej jakości usługi społeczne oraz nowoczesną infrastrukturę.

7.2.3. Cele strategiczne

Strategia rozwoju miasta, aby mogła stanowić narzędzie dla skutecznego zarządzania zmianą i stymulowania rozwoju, musi odnosić się treściowo do konkretnych obszarów lub dziedzin, które zostały uznane za kluczowe z punktu widzenia zaspokajania potrzeb mieszkańców. Obszary te są często nazywane „domenami planowania strategicznego”, a ich zdefiniowanie jest fundamentalne z punktu widzenia ostatecznej zawartości celów strategicznych.

Cel Strategiczny 1.: Silna pozycja konkurencyjna Szczyrk na międzynarodowym rynku turystycznym budowana w oparciu o nowoczesne produkty turystyczne kreowane w ramach harmonijnego współdziałania samorządu, przedsiębiorców, organizacji prywatnych i mieszkańców.

Szczyrk jest zdecydowanym liderem w zakresie usług turystycznych w regionie, opartych na aktywnym wypoczynku. O atrakcyjności turystycznej miasta w znacznej mierze decyduje jego malownicze położenie w dolinie, w której pomiędzy górami płynie potok Żylica. Piękne usytuowanie, bliskość gór oraz atrakcyjność turystyczna przez cały rok stanowią magnes przyciągający turystów zarówno krajowych, jak i zagranicznych. W 2012 roku w Szczyрку funkcjonowało 30 całorocznych, turystycznych obiektów noclegowych posiadających 2 325 miejsc noclegowych, z których skorzystało ponad 91 tysięcy osób, w tym 3 802 zagranicznych turystów. Szczyrk zajmuje 1. miejsce spośród wszystkich gmin powiatu bielskiego pod względem liczby całorocznych obiektów noclegowych ogółem jak i liczby całorocznych miejsc noclegowych (dane GUS za lipiec 2013 roku).

Czynniki te wprost wskazują na konieczność rozwoju Szczyrku w kierunku dbałości o infrastrukturę turystyczną, jej atrakcyjne dla przyjezdnych wykorzystanie oraz promocję, gdyż ogólnie pojęta turystyka jest dla Szczyrku jedną z najistotniejszych gałęzi gospodarki, stanowi koło zamachowe, determinujące dalszy rozwój lokalny Szczyrku. Równocześnie rozwój turystyki pociąga za sobą wzrost w sektorze usług okołoturystycznych – głównie handlu i usług. Stąd inwestycje w publiczne (ogólnodostępne) elementy oferty (ścieżki, trasy) i kreowanie centrów ruchu turystycznego

są niezbędne dla efektywnego stymulowania rozwoju turystyki.

W celu tworzenia sprzyjających warunków dla rozwoju turystyki, naturalny potencjał atrakcyjności turystycznej, uwarunkowany w przeważającej mierze unikatowymi walorami przyrodniczymi, wymaga możliwe szerokiego dopełnienia infrastrukturalnego, a także rozwoju oferty sportowej, rekreacyjnej oraz kulturalnej. Ważnym elementem jest w tym zakresie także współpraca samorządu, lokalnej społeczności i przedsiębiorców w celu kreowania kompleksowej i atrakcyjnej oferty turystycznej i tym samym budowania przewag konkurencyjnych w tym zakresie.

Cel strategiczny 2.: Zachowanie zasobów ekologicznych oraz efektywne wykorzystanie unikatowych walorów przyrodniczych na rzecz rozwoju turystyki. Zapewnienie dogodnych warunków życia i pobytu w Szczyрку w oparciu o wysoką jakość środowiska naturalnego.

Wartość dziedzictwa przyrodniczego Szczyрку jest trudna do oceny, zasoby przyrodnicze obszaru gminy są znaczące, a w społeczności panuje zgoda co do ochrony ich wartości. W związku z tym, obszar środowiska naturalnego należy uznać jako przeważający w ramach perspektywy planowania rozwoju Miasta Szczyrk do 2022 roku.

Wysoka jakość środowiska naturalnego jest kluczowym elementem decydującym zarówno o jakości życia mieszkańców, jak i potencjale oraz atrakcyjności turystycznej w Mieście Szczyrk. Jakość życia mieszkańców zależy w znaczącym stopniu od jakości otoczenia ekologicznego (stan zdrowia mieszkańców warunkowany jest między innymi jakością wody, gleby i powietrza). Atrakcyjność turystyczna i lokalna gospodarka, której kołem zamachowym jest turystyka, opiera się na zasobach przyrodniczych. Odwiedzający Szczyrk oczekują możliwości wypoczynku w kontakcie z nieskażoną naturą. Stąd w perspektywie wieloletniej rozwój turystyki jest ściśle skorelowany z zachowaniem wartości środowiska naturalnego.

W aspekcie celu strategicznego istotne jest więc podjęcie stosownych działań w celu utrzymania wysokiej jakości środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa ekologicznego w Mieście Szczyrk. Cel strategiczny będzie zatem realizowany poprzez m.in.: rozwiązanie problemu deficytu wody, rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej oraz zwiększenie zastosowania odnawialnych źródeł energii poprzez wykorzystanie naturalnego potencjału przyrodniczego istniejącego w mieście. Ponadto w ramach celu strategicznego, szczególnie istotna jest realizacja programu ograniczającego niską emisję oraz racjonalizacja systemu gospodarki odpadami. Ważnym czynnikiem wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju we wszystkich jego aspektach jest oddziaływanie na świadomość ekologiczną mieszkańców poprzez systematyczną edukację ekologiczną. Wdrażanie zasad

zrównoważonego rozwoju podejmowane będzie zatem poprzez interwencję w następujących obszarach: poprawa jakości powietrza, poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, poprawa jakości gleby oraz zmniejszenie ilości odpadów deponowanych i zdeponowanych w środowisku.

Cel strategiczny 3.: Rozwój systemu usług publicznych zapewniających najwyższy standard życia oraz komfortowe warunki korzystania z oferty turystycznej, w szczególności w zakresie poprawy wydajności lokalnego układu komunikacyjnego.

Nowoczesna oferta usług publicznych wpływa zarówno na jakość życia mieszkańców, umożliwia właściwe wykorzystanie potencjału turystycznego miasta, jak i służy tworzeniu konkurencyjnej oferty w tym zakresie.

Istotną barierą rozwojową w kontekście poprawy jakości życia mieszkańców i warunków dla rozwoju turystyki jest słaba dostępność komunikacyjna miasta. Stąd poprawa wydajności lokalnego układu komunikacyjnego musi zostać ujęta jako kluczowy obszar interwencji publicznej w perspektywie strategicznej. Inne istotne elementy wymagające poprawy to systematyczne zwiększanie wydajności systemu parkingów na terenie miasta oraz wspieranie rozwoju komunikacji pasażerskiej, spójnej z innymi elementami lokalnego i regionalnego układu komunikacyjnego.

Cel strategiczny realizowany będzie także poprzez zwiększenie elastyczności Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego i dostosowanie go do specyfiki miejscowości turystycznej oraz tworzenie ułatwień inwestycyjnych, rozwój dialogu i współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami oraz innymi podmiotami, takimi jak m.in. Lasy Państwowe w celu zapewnienia właściwych warunków dla lokalnego rozwoju gospodarczego opartego o turystykę.

Ponadto samorząd podejmować będzie działania na rzecz systematycznego podnoszenia standardu życia mieszkańców poprzez m.in. podejmowanie i realizację działań / programów / projektów, które adresowane będą bezpośrednio do mieszkańców, regularne podnoszenie jakości i rozwój infrastruktury publicznej oraz świadczenie wysokiej jakości usługi publicznych, także w formie cyfrowej.

7.2.4. Plany operacyjne

Zaprezentowana powyżej koncepcja rozwojowa obejmująca misję miasta Szczyrk do 2022 roku oraz zestawienie celów strategicznych w ramach 3 wyznaczonych obszarów planistycznych wyznacza przestrzeń dla sformułowania strategicznych planów operacyjnych. Obejmują one tzw. cele operacyjne na poziomie obszarów interwencji, których realizacja jest rekomendowana w ramach danego celu.

Tabela 5 Cele i plany strategiczne w ramach strategii rozwoju miasta Szczyrk na lata 2014 - 2022

1. Cel strategiczny		Silna pozycja konkurencyjna Szczyrk na międzynarodowym rynku turystycznym budowana w oparciu o nowoczesne produkty turystyczne kreowane w ramach harmonijnego współdziałania samorządu, przedsiębiorców, organizacji prywatnych i mieszkańców
1.1.	Plan operacyjny	Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju turystyki narciarskiej poprzez promocję nowoczesnej infrastruktury okołoturystycznej i jej zaplecza, także w oparciu o elastyczne podejście do planowania przestrzennego. Wspieranie rozwoju nowoczesnych i przyjaznych dla środowiska systemów naśnieżania.
1.2.	Plan operacyjny	Inicjowanie działań mających na celu wzrost przepustowości wyciągów narciarskich poprzez wprowadzenie unowocześnień (modernizacja infrastruktury narciarskiej), połączenie ośrodków narciarskich i poszerzenie tras oraz wykorzystanie wyciągów poza sezonem zimowym (m.in. tworzenie rowerowych tras downhillowych).
1.3.	Plan operacyjny	Wspieranie powstawania nowych miejsc atrakcyjnych turystycznie na terenie miasta. Utworzenie całorocznego parku rekreacji w rejonie tras biegowych, w ramach którego oferowane będą różne formy aktywnego wypoczynku, m.in. sporty wodne, siłownie terenowe, trasy nartorolkowe itp.
1.4.	Plan operacyjny	Wzmocnienie atrakcyjności centrum miasta poprzez stworzenie unikatowej w sensie infrastrukturalnym i programowej oferty w ramach terenu tzw. Centrum B (rekomendowane nawiązanie współpracy z inwestorem prywatnym). Założenia rozwoju obszaru obejmują budowę przestrzeni i infrastruktury gwarantującej wielofunkcyjne i całoroczne wykorzystanie przez mieszkańców i turystów.
1.5.	Plan operacyjny	Aktywne działania w rejonie ulicy Olimpijskiej obejmujące zagospodarowanie na cele turystyczne – promocja aktywnego wypoczynku, sportu i rekreacji, turystyki rodzinnej, nordic walking, turystyki rowerowej, biegów i narciarstwa biegowego.
1.6.	Plan operacyjny	Poprawa dostępności przy dalszy systematyczny rozwój oferty rekreacyjno-turystycznej w rejonie bulwarów nad Żylicą. Działanie obejmuje stworzenie atrakcyjnych miejsc wypoczynku nad wodą.
1.7.	Plan operacyjny	Rozwój systemu szlaków i ścieżek rekreacyjnych, zwłaszcza poprzez zagospodarowanie dróg leśnych na cele sportowo-rekreacyjne (m.in. bieg, spacer, narty biegowe, kuligi, skutery śnieżne itp.)
1.8.	Plan operacyjny	Aktywne działania na rzecz stworzenia kompleksowej oferty turystycznej, obejmującej produkty turystyczne dedykowane ściśle zdefiniowanym grupom

		odbiorców, także we współpracy z sektorem prywatnym (wspólny skipass).
1.9.	Plan operacyjny	Promowanie wizerunku marki Szczyrk w oparciu o spójny system identyfikacji wizualnej i przestrzennej obejmujący miejsca atrakcyjne turystycznie. Wprowadzenie spójnego systemu oznakowania turystycznej infrastruktury (m.in. szlaki turystyczne, trasy biegowe itp.) oraz tworzenie i rozwój obiektów małej infrastruktury okołoturystycznej oraz sportu i rekreacji, m.in.: skatepark, siłownie terenowe, bike parki itp.
1.10.	Plan operacyjny	Dalsze wykorzystanie możliwości promocyjnych w ramach porozumienia „Beskidzka 5” oraz promocja miasta w oparciu o produkty lokalne – ich identyfikacja oraz wspieranie rozwoju.
1.11.	Plan operacyjny	Prowadzenie aktywnej promocji produktów turystycznych, w szczególności przy wykorzystaniu mediów elektronicznych oraz realizacja działań promocyjnych na rynkach zagranicznych.
1.12.	Plan operacyjny	Systematyczny rozwój oferty w ramach kalendarza wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych (w tym organizacja dużej liczby małych eventów) oraz imprez sportowych i rekreacyjnych (organizacja przedsięwzięć „flagowych” o randze ogólnopolskiej i międzynarodowej).
1.13.	Plan operacyjny	Wspierania inicjatyw przyczyniających się do włączania lokalnych przedsiębiorców w sieci współpracy o charakterze ponadlokalnym np.: skipass, wspólne działania promocyjne itp.
1.14.	Plan operacyjny	Promocja e-turystyki: wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań cyfrowych i informatycznych w turystyce (np. tworzenie centralnego systemu rezerwacji on-line). Zwiększenie zakresu wykorzystania treści cyfrowych dla promocji oferty Miasta Szczyrk (sieci społecznościowe, promocja w portalach, itp.).
1.15.	Plan operacyjny	Dalszy rozwój współpracy z mediami regionalnymi oraz ogólnopolskimi (telewizja / radio / prasa / portale internetowe) oraz z partnerami z sektora pozarządowego i prywatnego w zakresie organizacji imprez kulturalnych, rozrywkowych, sportowych i rekreacyjnych.
1.16.	Plan operacyjny	Rozwój oferty w zakresie turystyki aktywnej, w tym sportów ekstremalnych (rowerowy downhill, paralotniarstwo, biegi i marszobieg górskie, oferta dla sportu wyczynowego, oferta dla rodzin, oferta dla młodzieży itp.). W ofercie należy uwzględnić propozycje obejmujące zakres produktów turystycznych dostępnych poza głównymi sezonami oraz podczas niesprzyjającej pogody.
1.17.	Plan operacyjny	Rozwój współpracy z innymi ośrodkami turystycznymi w celu zwiększania rozpoznawalności marki Szczyrk (miasta partnerskie, Uniejów, Beskidzka 5, Forum Miast Narciarskich, Euroregion Beskidy).
1.	Cel strategiczny	Zachowanie zasobów ekologicznych oraz efektywne wykorzystanie unikatowych walorów przyrodniczych na rzecz rozwoju turystyki. Zapewnienie dogodnych warunków życia i pobytu w Szczyрку w oparciu o wysoką jakość środowiska naturalnego.
2.1.	Plan operacyjny	Podjęcie działań mających na celu rozwiązanie problemu deficytu wody w Szczyрку. Przewiduje się przeprowadzenie kompleksowej ekspertyzy zasobów wody na terenie Szczyрку. Kolejne działania uzależnione będą od wyników ekspertyzy. Działanie obejmuje także promocję racjonalnej gospodarki wodnej (promocja podwójnego obiegu wody w dużych obiektach turystycznych).

2.2.	Plan operacyjny	Kompleksowa i efektywna gospodarka wodno-ściekowa poprzez rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej oraz wspieranie poprawy systemu gospodarki wodno-ściekowej na obszarach o rozproszonej zabudowie (oczyszczalnie przydomowe). Działanie obejmuje także wspieranie przechodzenia z indywidualnego na zbiorowy system dostarczania wody oraz wprowadzenie systemu małej retencji.
2.3.	Plan operacyjny	Ograniczenie niskiej emisji, m.in. poprzez wspieranie wymiany źródeł energii na ekologiczne oraz realizację działań termomodernizacyjnych w odniesieniu do obiektów użyteczności publicznej, a także programów adresowanych do indywidualnych gospodarstw domowych.
2.4.	Plan operacyjny	Zwiększenie zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w szczególności dzięki wykorzystaniu naturalnych potencjałów przyrodniczych Szczyrku (energia z elektrowni szczytowo-pompowych, energia słoneczna itp.). Realizacja programu i implementacji odnawialnych źródeł energii w ramach projektów termomodernizacyjnych obejmujących obiekty publiczne.
2.5.	Plan operacyjny	Wzmocnienie działań w zakresie edukacji ekologicznej. Podejmowanie systematycznych działań promocyjnych i edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza i niskiej emisji oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Cel operacyjny obejmuje m.in. systematyczną realizację projektów związanych z edukacją ekologiczną, w tym we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
2.6.	Plan operacyjny	Racjonalizacja systemu gospodarki odpadami – rozwiązanie problemu odbioru śmieci w okresie zimowym, realizacja programu działań w zakresie oczyszczania szlaków górskich. Działanie uwzględnia także dalszy rozwój oraz podejmowanie działań promujących segregację odpadów w ramach programów edukacyjnych i społecznych.
2.7.	Plan operacyjny	Utrzymanie bezpieczeństwa ekologicznego oraz wysokiej jakości środowiska naturalnego w Mieście Szczyrk poprzez m.in. monitorowanie jego stanu oraz realizację działań o charakterze kontrolnym. Przewiduje się także systematyczną poprawę stanu koryt ważnych cieków wodnych.
2.8.	Plan operacyjny	Promocja wykorzystania technologii cyfrowych na rzecz działań proekologicznych – monitoring i promocja zasobów przyrodniczych przy wykorzystaniu narzędzi cyfrowych – w tym implementacja na rzecz zapobiegania skutkom klęsk żywiołowych (np. susza, wiatry).
2.9.	Plan operacyjny	Systematyczna i celowa współpraca z Lasami Państwowymi w zakresie wykorzystania terenów będących w ich posiadaniu na cele sportowo-rekreacyjne. Wzrost zakresu udostępnienia szlaków, dróg leśnych oraz innych zasobów na rzecz turystyki, sportu i rekreacji przy równoczesnym zapewnieniu ochrony i zabezpieczeniu wartości środowiska naturalnego.
2.10.	Plan operacyjny	Efektywna ochrona i promocja obiektów o wartości przyrodniczej oraz historyczno-architektonicznej (zabytkowej). Identyfikacja obiektów zabytkowych i przyrodniczych o szczególnej wartości oraz rewaloryzacja w zakresie adekwatnym do potrzeb.
3.	Cel strategiczny	Rozwój systemu usług publicznych zapewniających najwyższy standard życia oraz komfortowe warunki korzystania z oferty turystycznej, w szczególności w zakresie poprawy wydajności lokalnego układu komunikacyjnego
3.1.	Plan	Poprawa dostępności oraz wydajności komunikacyjnej miasta poprzez

	operacyjny	realizację poszerzenia ciągu DW 942 oraz wprowadzenie lewo i prawo skrętów (kosztem likwidacji parkingów wzdłuż drogi). Rekomendowane jest lobbowanie u zarządcy drogi rozwiązania opartego o estakadę w ciągu DW 942.
3.2.	Plan operacyjny	Poprawa wydajności systemu parkingów na terenie Miasta Szczyrk, w szczególności w zakresie obsługi mieszkańców i ruchu turystycznego. Stworzenie systemu monitorowania miejsc parkingowych (m.in.: oznakowanie, aplikacja na smartfon) oraz wprowadzenie optymalnej organizacji ruchu w rejonach najważniejszych parkingów.
3.3.	Plan operacyjny	Wzmocnienie współpracy z miejscowościami ościennymi w zakresie rozwiązania problemów komunikacyjnych (budowa parkingów, wprowadzenie komunikacji zbiorowej).
3.4.	Plan operacyjny	Dążenie do podjęcia działań w zakresie połączenia komunikacyjnego Szczyrku z Gminą Brenną (tunel). Podejmowanie działań lobbujących i promocyjnych na rzecz projektów kierowanych do instytucji publicznych, które potencjalnie mogą być zaangażowane w przedsięwzięcie (Województwo Śląskie, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju).
3.5.	Plan operacyjny	Wspieranie rozwoju komunikacji zbiorowej pasażerskiej. Podjęcie działań na rzecz uruchomienia systemu transportu zintegrowanego, w szczególności na potrzeby obsługi ruchu turystycznego (skibus).
3.6.	Plan operacyjny	Rozwój sieci drogowej wewnątrz miasta oraz rozwiązanie problemu dojazdu do posesji drogami leśnymi oraz dróg na trasach narciarskich. Działanie uwzględnia także podnoszenie standardu utrzymania dróg, zwłaszcza w okresie zimowym oraz podjęcie aktywności na rzecz oznakowania dróg głównych „na Szczyrk”.
3.7.	Plan operacyjny	Zwiększenie elastyczności Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego, dostosowanie go do specyfiki miasta oraz jego egzekucja. Zwiększenie skuteczności w zakresie poprawy ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni publicznej na terenie Szczyrku.
3.8.	Plan operacyjny	Zwiększenie poziomu dostępności i wykorzystania publicznych usług w formie cyfrowej w ramach procesów i procedur realizowanych przez instytucje samorządowe (front office / back office). Systematyczne podnoszenie kompetencji cyfrowych pracowników instytucji samorządowych.
3.9.	Plan operacyjny	Tworzenie ułatwień inwestycyjnych, zwłaszcza w zakresie postępowań administracyjnych związanych z rozbudową infrastruktury turystycznej, w tym ośrodków narciarskich. W ramach celu operacyjnego zakłada się systematyczną współpracę z przedsiębiorcami, zwłaszcza zarządzającymi infrastrukturą narciarską i bazą turystyczną.
3.10.	Plan operacyjny	Doposażenie służb miejskich w celu egzekucji i realizacji działań kontrolnych skupiających się na utrzymaniu wysokiej jakości środowiska w Mieście Szczyrk oraz egzekucję przepisów dot. odśnieżania chodników przez właścicieli nieruchomości przy nich położonych.
3.11.	Plan operacyjny	Podnoszenie jakości i rozwój społecznej infrastruktury publicznej. Działanie obejmuje rozwój infrastruktury edukacyjnej i kulturalnej oraz dostosowanie jej do potrzeb i oczekiwań mieszkańców (przedszkole, żłobek, place zabaw itp.), rozwój ogólnodostępnego zaplecza turystycznego oraz sportowo-

		rekreacyjnego.
3.12.	Plan operacyjny	Promocja aktywności mieszkańców oraz ich zaangażowania w działania na rzecz rozwoju lokalnego, w tym w promocja aktywności społecznej w formie zorganizowanej oraz systematyczny dialog z mieszkańcami obejmujący specyfikę wynikającą z rozwoju turystyki, w tym godzenia oczekiwań dotyczących wypoczynku i aktywnego spędzania wolnego czasu.
3.13.	Plan operacyjny	Współpraca z organizacjami społecznymi, w tym poprzez zwiększenie zakresu zadań realizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Działanie obejmuje także rozwój systemu <i>outsourcingu</i> usług publicznych. Promocja organizacji w obszarach kultury, edukacji, ochrony środowiska, sportu i rekreacji.

8. Powiązanie ustaleń Strategii z innymi dokumentami oraz sposób realizacji celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym

8.1. Komplementarność Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk z innymi dokumentami

Strategia rozwoju miasta Szczyrk jest dokumentem o charakterze ogólnym, którego podstawowym założeniem jest zdefiniowanie misji Szczyrk i w tym kontekście wyznaczenie ram dla dalszego rozwoju miejscowości i co równie ważne, scalenie celów i metod osiągnięcia tych celów w ramach polityki gospodarczej, społecznej i ekologicznej w skali lokalnej.

Strategia rozwoju miasta Szczyrk musi być zatem z jednej strony zgodna z podstawowymi dokumentami o charakterze planistycznym i programowym oraz z drugiej strony tworzyć płaszczyznę zgodności pomiędzy poszczególnymi dokumentami z różnych dziedzin funkcjonowania społeczności lokalnej i samorządu.

Tabela 6 Komplementarność Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014 – 2022 z Programem Ochrony Środowiska dla Miasta Szczyrk

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Szczyrk	Zadania wskazane w Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014-2022 komplementarne z POŚ dla Miasta Szczyrk
<p>Gospodarka ściekowa Działania w tym obszarze służą osiągnięciu takich celów jak np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozbudowa i budowy sieci kanalizacji rozdzielczej obejmującej 90-95% obszarów zabudowy, - rozwiązania systemowe, na obszarach zabudowy mieszkaniowej rozproszonej gdzie nie przewiduje się rozbudowy sieciowego systemu odprowadzania ścieków, budowy przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków lub innego sprawnego systemu unieszkodliwiania ścieków, - wymiany starych wyeksploatowanych wodociągów na nowe, ze szczególnym uwzględnieniem wymiany rurociągów ze stali, - rozpoznania i podjęcia działań 	<p>2.1. Podjęcie działań mających na celu rozwiązanie problemu deficytu wody w Szczyрку. Przewiduje się przeprowadzenie kompleksowej ekspertyzy zasobów wody na terenie Szczyрку. Kolejne działania uzależnione będą od wyników ekspertyzy. Działanie obejmuje także promocję racjonalnej gospodarki wodnej (promocja podwójnego obiegu wody w dużych obiektach turystycznych).</p> <p>2.2. Kompleksowa i efektywna gospodarka wodno-ściekowa poprzez rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej oraz wspieranie poprawy systemu gospodarki wodno-ściekowej na obszarach o rozproszonej zabudowie (oczyszczalnie przydomowe). Działanie obejmuje także wspieranie przechodzenia z indywidualnego na zbiorowy system dostarczania wody oraz wprowadzenie systemu małej retencji.</p> <p>2.6. Racjonalizacja systemu gospodarki odpadami – rozwiązanie problemu odbioru śmieci w okresie zimowym, realizacja programu działań w zakresie oczyszczania szlaków górskich. Działanie uwzględnia także dalszy rozwój oraz podejmowanie działań promujących segregację odpadów w ramach programów</p>

<p>dotyczących problemu oczyszczania wód deszczowych ze szczególnym uwzględnieniem tras komunikacyjnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - ograniczenia strat wody w sieci wodociągowej. 	<p>edukacyjnych i społecznych.</p>
<p>Gospodarka odpadami Realizacja wytycznych zawartych w opracowaniu: Plan gospodarki odpadami gminy Szczyrk”, będący jednak integralną częścią niniejszego programu ochrony środowiska gminy Szczyrk.</p>	<p>2.6. Racjonalizacja systemu gospodarki odpadami – rozwiązanie problemu odbioru śmieci w okresie zimowym, realizacja programu działań w zakresie oczyszczania szlaków górskich. Działanie uwzględnia także dalszy rozwój oraz podejmowanie działań promujących segregację odpadów w ramach programów edukacyjnych i społecznych.</p>
<p>Ochrona powietrza z uwzględnieniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii</p> <ul style="list-style-type: none"> - kontynuacja programów edukacyjnych uświadamiających problemy ochrony powietrza, - dbałość o stan techniczny dróg, - redukcja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z lokalnych kotłowni obiektów użyteczności publicznej, - modernizacja kotłowni węglowych centralnego ogrzewania polegająca na wymianie kotłów na nowoczesne, lub zmianie na kotłownie opalane gazem, olejem opałowym, drewnem lub słomą, - tworzenie stref buforowych pomiędzy nowoprojektowanymi centrami przemysłu czy usług, a terenami zabudowy mieszkaniowej, - termorenowacja budynków oraz wprowadzanie nowych materiałów izolacyjnych i uszczelnień, - wspieranie rozwiązań opartych na wykorzystaniu energii odnawialnej. 	<p>2.3. Ograniczenie niskiej emisji, m.in. poprzez wspieranie wymiany źródeł energii na ekologiczne oraz realizację działań termomodernizacyjnych w odniesieniu do obiektów użyteczności publicznej, a także programów adresowanych do indywidualnych gospodarstw domowych.</p> <p>2.4. Zwiększenie zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w szczególności dzięki wykorzystaniu naturalnych potencjałów przyrodniczych Szczyrku (energia z elektrowni szczytowo-pompowych, energia słoneczna itp.). Realizacja programu i implementacji odnawialnych źródeł energii w ramach projektów termomodernizacyjnych obejmujących obiekty publiczne.</p> <p>2.5. Wzmocnienie działań w zakresie edukacji ekologicznej. Podejmowanie systematycznych działań promocyjnych i edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza i niskiej emisji oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Cel operacyjny obejmuje m.in. systematyczną realizację projektów związanych z edukacją ekologiczną, w tym we współpracy z organizacjami pozarządowymi.</p>
<p>Ochrona powierzchni ziemi i gleb</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie gleb w sposób, który odpowiada w pełni ich przyrodniczym walorom i klasie bonitacyjnej, - zmniejszenie procesów degradacji gleb spowodowanych emisją zanieczyszczeń, erozją oraz niewłaściwą agrotechniką, - ochrona terenów atrakcyjnych ekologicznie, poprzez nie lokowanie na tych terenach inwestycji uciążliwych na korzyść walorów przyrodniczych i rekreacyjnych. 	<p>2.7. Utrzymanie bezpieczeństwa ekologicznego oraz wysokiej jakości środowiska naturalnego w Mieście Szczyrk poprzez m.in. monitorowanie jego stanu oraz realizację działań o charakterze kontrolnym. Przewiduje się także systematyczną poprawę stanu koryt ważnych cieków wodnych.</p> <p>2.8. Promocja wykorzystania technologii cyfrowych na rzecz działań proekologicznych – monitoring i promocja zasobów przyrodniczych przy wykorzystaniu narzędzi cyfrowych – w tym implementacja na rzecz zapobiegania skutkom klęsk żywiołowych (np. susza, wiatry).</p> <p>2.10. Efektywna ochrona i promocja obiektów o wartości przyrodniczej oraz historyczno-architektonicznej (zabytkowej). Identyfikacja obiektów zabytkowych i przyrodniczych o szczególnej</p>

	wartości oraz rewaloryzacja w zakresie adekwatnym do potrzeb.
<p>Ochrona przyrody Zdefiniowanie elementów cennych przyrodniczo oraz zabezpieczenie prawne najcenniejszych obszarów powinno być impulsem do realizacji w nich ochrony czynnej oraz tworzenia infrastruktury rekreacyjno-sportowej, oraz stopniowy wzrost lesistości, to podstawowe zadania do zrealizowania w perspektywie długookresowej (2004 – 2015).</p>	<p>2.5. Wzmocnienie działań w zakresie edukacji ekologicznej. Podejmowanie systematycznych działań promocyjnych i edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza i niskiej emisji oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Cel operacyjny obejmuje m.in. systematyczną realizację projektów związanych z edukacją ekologiczną, w tym we współpracy z organizacjami pozarządowymi.</p> <p>2.7. Utrzymanie bezpieczeństwa ekologicznego oraz wysokiej jakości środowiska naturalnego w Mieście Szczyrk poprzez m.in. monitorowanie jego stanu oraz realizację działań o charakterze kontrolnym. Przewiduje się także systematyczną poprawę stanu koryt ważnych cieków wodnych.</p> <p>2.8. Promocja wykorzystania technologii cyfrowych na rzecz działań proekologicznych – monitoring i promocja zasobów przyrodniczych przy wykorzystaniu narzędzi cyfrowych – w tym implementacja na rzecz zapobiegania skutkom klęsk żywiołowych (np. susza, wiatry).</p> <p>2.9. Systematyczna i celowa współpraca z Lasami Państwowymi w zakresie wykorzystania terenów będących w ich posiadaniu na cele sportowo-rekreacyjne. Wzrost zakresu udostępnienia szlaków, dróg leśnych oraz innych zasobów na rzecz turystyki, sportu i rekreacji przy równoczesnym zapewnieniu ochrony i zabezpieczeniu wartości środowiska naturalnego.</p> <p>2.10. Efektywna ochrona i promocja obiektów o wartości przyrodniczej oraz historyczno-architektonicznej (zabytkowej). Identyfikacja obiektów zabytkowych i przyrodniczych o szczególnej wartości oraz rewaloryzacja w zakresie adekwatnym do potrzeb.</p>
<p>Ochrona przed powodzią</p> <ul style="list-style-type: none"> - wspieranie metoda zabezpieczeń w oparciu o proekologiczną, biologiczną zabudowę cieków – unikanie betonowania koryta, - prowadzenie zabiegów mających na celu usunięcie z czasz zapór przeciwpowodziowych nagromadzonych tam наносów. Zabiegi te powinny zwiększyć retencję wody w korycie cieków. <p>W przypadkach pojawiania się stanów nadzwyczajnych zaleca się skierowanie nadmiaru wód na rezerwowe tereny „suchych zbiorników przeciwpowodziowych”</p>	<p>2.7. Utrzymanie bezpieczeństwa ekologicznego oraz wysokiej jakości środowiska naturalnego w Mieście Szczyrk poprzez m.in. monitorowanie jego stanu oraz realizację działań o charakterze kontrolnym. Przewiduje się także systematyczną poprawę stanu koryt ważnych cieków wodnych.</p> <p>2.8. Promocja wykorzystania technologii cyfrowych na rzecz działań proekologicznych – monitoring i promocja zasobów przyrodniczych przy wykorzystaniu narzędzi cyfrowych – w tym implementacja na rzecz zapobiegania skutkom klęsk żywiołowych (np. susza, wiatry).</p>
<p>Edukacja ekologiczna</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednym z istotnych elementów Programu Ochrony Środowiska jest stworzenie w społeczności lokalnej 	<p>2.5. Wzmocnienie działań w zakresie edukacji ekologicznej. Podejmowanie systematycznych działań promocyjnych i edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza i niskiej emisji oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Cel operacyjny</p>

<p>odpowiedniego poziomu świadomości ekologicznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - edukacja ekologiczna winna być ukierunkowana głównie na realizację i organizację różnych form zajęć edukacyjnych –głównie dla dzieci i młodzieży szkolnej, - pomimo braku własnych organizacji i stowarzyszeń ekologicznych, Gmina Szczyrk jest miejscem intensywnej penetracji przyrodniczej i edukacyjnej ze strony organizacji spoza jej. Zadaniem Gminy jest wspieranie działań organizacji ekologicznych, - innym ważnym zadaniem z zakresu edukacji ekologicznej jest utworzenie specjalnych szlaków – ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych, promujących lokalne wartości środowiska przyrodniczego, - nowotworzone szlaki górskie i ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne będą docelowo łączone z przewidywaną siecią ścieżek rowerowych. 	<p>obejmuje m.in. systematyczną realizację projektów związanych z edukacją ekologiczną, w tym we współpracy z organizacjami pozarządowymi.</p> <p>3.12. Promocja aktywności mieszkańców oraz ich zaangażowania w działania na rzecz rozwoju lokalnego, w tym w promocja aktywności społecznej w formie zorganizowanej oraz systematyczny dialog z mieszkańcami obejmujący specyfikę wynikającą z rozwoju turystyki, w tym godzenia oczekiwań dotyczących wypoczynku i aktywnego spędzania wolnego czasu.</p> <p>3.13. Współpraca z organizacjami społecznymi, w tym poprzez zwiększenie zakresu zadań realizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Działanie obejmuje także rozwój systemu outsourcingu usług publicznych. Promocja organizacji w obszarach kultury, edukacji, ochrony środowiska, sportu i rekreacji.</p>
---	--

Tabela 7 Komplementarność Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014 – 2022 z Programem Ochrony Środowiska Powiatu Bielskiego

Program Ochrony Środowiska Powiatu Bielskiego	Zadania wskazane w Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014-2022 komplementarne z POŚ Powiatu Bielskiego
<p>Gospodarka wodno-ściekowa i ochrona przed powodzią Działania zmierzają do przywrócenia czystości wód powierzchniowych, ochrona zasobów wód podziemnych oraz zapewnienie mieszkańcom wody o wysokiej jakości. Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozbudowa sieci kanalizacyjnej sanitarnej i deszczowej, - ograniczenie ilości ścieków nieoczyszczonych, - ograniczenie strat wody związanych z przesyłem i poprawa zaopatrzenia ludności w wodę, - ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, - ochrona przeciwpowodziowa, w tym opracowanie planów ochrony przeciwpowodziowej. 	<p>2.1. Podjęcie działań mających na celu rozwiązanie problemu deficytu wody w Szczyрку. Przewiduje się przeprowadzenie kompleksowej ekspertyzy zasobów wody na terenie Szczyрку. Kolejne działania uzależnione będą od wyników ekspertyzy. Działanie obejmuje także promocję racjonalnej gospodarki wodnej (promocja podwójnego obiegu wody w dużych obiektach turystycznych).</p> <p>2.2. Kompleksowa i efektywna gospodarka wodno-ściekowa poprzez rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej oraz wspieranie poprawy systemu gospodarki wodno-ściekowej na obszarach o rozproszonej zabudowie (oczyszczalnie przydomowe). Działanie obejmuje także wspieranie przechodzenia z indywidualnego na zbiorowy system dostarczania wody oraz wprowadzenie systemu małej retencji.</p> <p>2.6. Racjonalizacja systemu gospodarki odpadami – rozwiązanie problemu odbioru śmieci w okresie zimowym, realizacja programu działań w zakresie oczyszczania szlaków górskich. Działanie uwzględnia także dalszy rozwój oraz podejmowanie działań promujących segregację odpadów w ramach programów edukacyjnych i społecznych.</p>

	<p>2.7. Utrzymanie bezpieczeństwa ekologicznego oraz wysokiej jakości środowiska naturalnego w Mieście Szczyrk poprzez m.in. monitorowanie jego stanu oraz realizację działań o charakterze kontrolnym. Przewiduje się także systematyczną poprawę stanu koryt ważnych cieków wodnych.</p> <p>2.8. Promocja wykorzystania technologii cyfrowych na rzecz działań proekologicznych – monitoring i promocja zasobów przyrodniczych przy wykorzystaniu narzędzi cyfrowych – w tym implementacja na rzecz zapobiegania skutkom klęsk żywiołowych (np. susza, wiatry).</p>
<p>Gospodarka odpadami Celem nadrzędnym jest ograniczenie do minimum uciążliwości odpadów dla środowiska przy maksymalnym ich wykorzystaniu gospodarczym.</p>	<p>2.6. Racjonalizacja systemu gospodarki odpadami – rozwiązanie problemu odbioru śmieci w okresie zimowym, realizacja programu działań w zakresie oczyszczania szlaków górskich. Działanie uwzględnia także dalszy rozwój oraz podejmowanie działań promujących segregację odpadów w ramach programów edukacyjnych i społecznych.</p>
<p>Ochrona powietrza z uwzględnieniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii Ogólnym celem jest poprawa jakości powietrza oraz obniżenie poziomu substancji szkodliwych w powietrzu. Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez: Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji nieorganizowanej (obszarowej) Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł liniowych i powierzchniowych (transport) Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zorganizowanej</p>	<p>2.3. Ograniczenie niskiej emisji, m.in. poprzez wspieranie wymiany źródeł energii na ekologiczne oraz realizację działań termomodernizacyjnych w odniesieniu do obiektów użyteczności publicznej, a także programów adresowanych do indywidualnych gospodarstw domowych.</p> <p>2.4. Zwiększenie zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w szczególności dzięki wykorzystaniu naturalnych potencjałów przyrodniczych Szczyrku (energia z elektrowni szczytowo-pompowych, energia słoneczna itp.). Realizacja programu i implementacji odnawialnych źródeł energii w ramach projektów termomodernizacyjnych obejmujących obiekty publiczne.</p> <p>2.5. Wzmocnienie działań w zakresie edukacji ekologicznej. Podejmowanie systematycznych działań promocyjnych i edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza i niskiej emisji oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Cel operacyjny obejmuje m.in. systematyczną realizację projektów związanych z edukacją ekologiczną, w tym we współpracy z organizacjami pozarządowymi.</p>
<p>Ochrona przyrody Ogólnymi celami długoterminowymi są Ochrona różnorodności biologicznej Powiatu przy jednoczesnym rozszerzeniu oferty rekreacyjno-turystycznej Powiatu. Ma to zostać osiągnięte poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utworzenie ekologicznego systemu obszarów chronionych Powiatu Bielskiego, - poprawa kondycji zdrowotno-sanitarnej lasów, - kreacja i promocja walorów przyrodniczych powiatu, - rozszerzenie oferty rekreacyjno-turystycznej Powiatu. 	<p>2.5. Wzmocnienie działań w zakresie edukacji ekologicznej. Podejmowanie systematycznych działań promocyjnych i edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza i niskiej emisji oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Cel operacyjny obejmuje m.in. systematyczną realizację projektów związanych z edukacją ekologiczną, w tym we współpracy z organizacjami pozarządowymi.</p> <p>2.7. Utrzymanie bezpieczeństwa ekologicznego oraz wysokiej jakości środowiska naturalnego w Mieście Szczyrk poprzez m.in. monitorowanie jego stanu oraz realizację działań o charakterze kontrolnym. Przewiduje się także systematyczną poprawę stanu koryt ważnych cieków wodnych.</p> <p>2.8. Promocja wykorzystania technologii cyfrowych na rzecz działań proekologicznych – monitoring i promocja zasobów przyrodniczych przy wykorzystaniu narzędzi cyfrowych – w tym</p>

	<p>implementacja na rzecz zapobiegania skutkom klęsk żywiołowych (np. susza, wiatry).</p> <p>2.9. Systematyczna i celowa współpraca z Lasami Państwowymi w zakresie wykorzystania terenów będących w ich posiadaniu na cele sportowo-rekreacyjne. Wzrost zakresu udostępnienia szlaków, dróg leśnych oraz innych zasobów na rzecz turystyki, sportu i rekreacji przy równoczesnym zapewnieniu ochrony i zabezpieczeniu wartości środowiska naturalnego.</p> <p>2.10. Efektywna ochrona i promocja obiektów o wartości przyrodniczej oraz historyczno-architektonicznej (zabytkowej). Identyfikacja obiektów zabytkowych i przyrodniczych o szczególnej wartości oraz rewaloryzacja w zakresie adekwatnym do potrzeb.</p>
<p>Edukacja ekologiczna</p> <p>Podstawowym celem w tym obszarze jest wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców. Ma to zostać osiągnięte poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości ekologicznej młodzieży i dzieci w wieku szkolnym, - wzrost świadomości ekologicznej dorosłej części mieszkańców. 	<p>2.5. Wzmocnienie działań w zakresie edukacji ekologicznej. Podejmowanie systematycznych działań promocyjnych i edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza i niskiej emisji oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Cel operacyjny obejmuje m.in. systematyczną realizację projektów związanych z edukacją ekologiczną, w tym we współpracy z organizacjami pozarządowymi.</p> <p>3.12. Promocja aktywności mieszkańców oraz ich zaangażowania w działania na rzecz rozwoju lokalnego, w tym w promocja aktywności społecznej w formie zorganizowanej oraz systematyczny dialog z mieszkańcami obejmujący specyfikę wynikającą z rozwoju turystyki, w tym godzenia oczekiwań dotyczących wypoczynku i aktywnego spędzania wolnego czasu.</p> <p>3.13. Współpraca z organizacjami społecznymi, w tym poprzez zwiększenie zakresu zadań realizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Działanie obejmuje także rozwój systemu outsourcingu usług publicznych. Promocja organizacji w obszarach kultury, edukacji, ochrony środowiska, sportu i rekreacji.</p>

8.2. Ocena zgodności ustaleń Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014 – 2022 z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska

Jednym z podstawowych założeń Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk jest stworzenie warunków dla realizacji polityki zrównoważonego rozwoju, rozumianej jako konsolidację celów polityki społecznej, gospodarczej i ekologicznej. Wynika z tego konieczność uwzględniania we wszystkich działaniach samorządu lokalnego, które mogą mieć wpływ na środowisko naturalne i warunki życia mieszkańców, aspekt zachowania właściwego stanu i funkcjonalności ekosystemów przyrodniczych.

Strategia jako jeden z podstawowych obszarów rozwoju Miasta wymienia zachowanie właściwego stanu i jakości środowiska naturalnego oraz tam gdzie to możliwe poprawę istniejącego stanu. Jest

to o tyle istotne, że postrzeganie atrakcyjności Szczyrku jako miejsca wypoczynku, dokonuje się poprzez pryzmat uwarunkowań przyrodniczych zachowania dobrego stanu poszczególnych komponentów. Podkreślono to najwyraźniej w treści misji Miasta Szczyrk: *Misją szczyrkowskiego samorządu jest podejmowanie działań na rzecz stałego podnoszenia jakości życia mieszkańców w powiązaniu z tworzeniem warunków dla dynamicznego rozwoju turystyki, przy zachowaniu szczególnej dbałości o środowisko naturalne.*

Jak jeden z celów strategicznych o dużym znaczeniu dla dalszego rozwoju Gminy jest Cel strategiczny 2: *Zachowanie zasobów ekologicznych oraz efektywne wykorzystanie unikatowych walorów przyrodniczych na rzecz rozwoju turystyki. Zapewnienie dogodnych warunków życia i pobytu w Szczyрку w oparciu o wysoką jakość środowiska naturalnego.* Cel strategiczny będzie zatem realizowany poprzez m.in.: rozwiązanie problemu deficytu wody, rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej oraz zwiększenie zastosowania odnawialnych źródeł energii poprzez wykorzystanie naturalnego potencjału przyrodniczego istniejącego w mieście. Ponadto w ramach celu strategicznego, szczególnie istotna jest realizacja programu ograniczającego niską emisję oraz racjonalizacja systemu gospodarki odpadami. Ważnym czynnikiem wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju we wszystkich jego aspektach jest oddziaływanie na świadomość ekologiczną mieszkańców poprzez systematyczną edukację ekologiczną. Wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju podejmowane będzie zatem poprzez interwencję w następujących obszarach: poprawa jakości powietrza, poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, poprawa jakości gleby oraz zmniejszenie ilości odpadów deponowanych i zdeponowanych w środowisku.

Ustalenia Strategii odnoszą się do wymagań Ustawy z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, a ponadto są zgodne z:

- ustawą z dnia 27 lipca 2001 o wprowadzeniu ustawy- Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw,
- ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne,
- ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska,

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu,
- rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

W Strategii uwzględniono szereg warunków określonych w aktach prawa krajowego oraz rozporządzeniach wykonawczych do tych aktów.

W zakresie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. 2008 Nr 25 poz. 150, z późn. zm.):

Art. 85 ust. 1

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane,
- zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Art. 97 ust. 1

Ochrona wód polega na zapewnieniu ich jak najlepszej jakości, w tym utrzymywanie ilości wody na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej, w szczególności przez:

- utrzymywanie jakości wód powyżej albo co najmniej na poziomie wymaganym w przepisach,
- doprowadzanie jakości wód co najmniej do wymaganego przepisami poziomu, gdy nie jest on osiągnięty.

W Strategii uwzględniono również zapisy dotyczące ochrony zasobów przyrody ożywionej i nieożywionej poprzez efektywną i aktywną ochronę środowiska naturalnego, zachowanie dziedzictwa przyrody co pozwoli na zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu.

Postanowienia te są zgodne z art. 127 ust 1 POŚ, w którym ochrona zwierząt oraz roślin polega na:

- a) zachowaniu cennych ekosystemów, różnorodności biologicznej i utrzymaniu równowagi przyrodniczej,
- b) tworzeniu warunków prawidłowego rozwoju i optymalnego spełniania przez zwierzęta i roślinność funkcji biologicznej w środowisku,

- c) zapobieganiu lub ograniczaniu negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogłyby niekorzystnie wpływać na zasoby oraz stan zwierząt oraz roślin,
- d) zapobieganiu zagrożeniom naturalnych kompleksów i tworów przyrody.

Zadania w zakresie celu operacyjnego nr 2 analizowanego dokumentu, wprowadzający działania zmierzające do ochrony wód podziemnych i powierzchniowych, wpisuje się w założenia ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (t. j. Dz.U. 2012 nr 0 poz. 145 ze zm.), w którym w dziale III, przyjmuje się za cel środowiskowych: *Poprawę oraz przywracanie stanu jednolitych części wód powierzchniowych, tak aby osiągnąć dobry stan tych wód.*

Z kolei system selektywnej gospodarki odpadów, pokrywa się z wymaganiami art. 19 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013 nr 0 poz. 21), wskazującej, że organy administracji publicznej, w zakresie swojej właściwości, podejmują działania wspierające ponowne użycie i przygotowanie do ponownego użycia odpadów, w szczególności zachęcając do tworzenia i wspierając sieci ponownego wykorzystania i napraw oraz stwarzając zachęty ekonomiczne.

W maju 2009 r. został przyjęty dokument „Polityka ekologiczna państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”.

Dokument ten jest dostosowaniem wcześniejszego dokumentu do zmian w prawodawstwie polskim i wspólnotowym w zakresie ochrony środowiska.

Polska polityka ekologiczna opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju, co powoduje, że musi być uwzględniana we wszystkich dokumentach strategicznych i programach, mających wpływ na środowisko. Jednocześnie zgodnie z art. 74 Konstytucji RP nakłada to obowiązek dbałości o środowisko na instytucje publiczne. Celem podstawowym II Polityki ekologicznej jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, infrastruktury społecznej i zasobów przyrodniczych), przy założeniu, że strategia zrównoważonego rozwoju Polski pozwoli na wdrażanie takiego modelu tego rozwoju, który zapewni na tyle skuteczną regulację i reglamentację korzystania ze środowiska, aby rodzaj i skala tego korzystania realizowane przez wszystkich użytkowników nie stwarzały zagrożenia dla jakości i trwałości przyrodniczych zasobów. Kierunki działań określone w celach średniookresowych do 2016 r. mają stać się odpowiedzią na przywrócenie właściwej roli planowaniu przestrzennemu, w szczególności w zakresie lokalizacji nowych inwestycji. Ma się to odbywać poprzez m.in.:

- wdrożenie wytycznych metodycznych dotyczących uwzględnienia w planach zagospodarowania przestrzennego wymagań ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w szczególności wynikających z opracowań ekofizjograficznych, prognoz oddziaływania

- na środowisko (wraz z poprawą jakości tych dokumentów),
- wdrożenie przepisów umożliwiających przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko już na etapie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (które jest opracowaniem planistycznym obejmującym teren całej gminy),
 - zatwierdzenie wszystkich obszarów europejskiej sieci Natura 2000 oraz sporządzenie dla nich planów ochrony,
 - wdrożenie koncepcji korytarzy ekologicznych,
 - uwzględnianie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi,
 - określenie zasad ustalenia progów tzw. chłonności środowiskowej oraz pojemności przestrzennej zależnie od typu środowiska,
 - wprowadzenie mechanizmów ochrony zasobów złóż kopalin przed zagospodarowaniem powierzchni uniemożliwiającym przyszłe wykorzystanie,
 - uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wyników monitoringu środowiska, w szczególności w zakresie powietrza, wód i hałasu.

W zakresie ustaleń dotyczących projektów planów i strategii, II Polityka ekologiczna odnosi się m. in. do:

- ochrony gleb,
- racjonalizacji użytkowania wody,
- gospodarowania odpadami,
- jakości wód i powietrza,
- hałasu,
- różnorodności biologicznej,
- działań mających na celu zmniejszenie energochłonności gospodarki, wzrostu wykorzystania energii powstałej z odnawialnych źródeł

Strategia rozwoju miasta Szczyrk jest komplementarna z Polityką ekologiczną państwa w obszarach strategicznych:

1. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych – realizacja tego celu ma być zapewniona poprzez kompleksową i efektywną gospodarkę wodno-ściekową poprzez rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej oraz wspieranie poprawy systemu gospodarki wodno-ściekowej na obszarach o rozproszonej zabudowie (oczyszczalnie przydomowe). Działanie

obejmuje także wspieranie przechodzenia z indywidualnego na zbiorowy system dostarczania wody oraz wprowadzenie systemu małej retencji.

2. Zwiększenie efektywności gospodarowania odpadami – cel ten ma zostać osiągnięty poprzez działania zmierzające do racjonalizacji systemu gospodarki odpadami – rozwiązanie problemu odbioru śmieci w okresie zimowym, realizacja programu działań w zakresie oczyszczania szlaków górskich. Działanie uwzględnia także dalszy rozwój oraz podejmowanie działań promujących segregację odpadów w ramach programów edukacyjnych i społecznych.
3. Poprawa jakości powietrza – w tym obszarze działania koncentrować się będą na ograniczeniu niskiej emisji, m.in. poprzez wspieranie wymiany źródeł energii na ekologiczne oraz realizację działań termomodernizacyjnych w odniesieniu do obiektów użyteczności publicznej, a także programów adresowanych do indywidualnych gospodarstw domowych. Zwiększenie zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w szczególności dzięki wykorzystaniu naturalnych potencjałów przyrodniczych Szczyрку (energia z elektrowni szczytowo-pompowych, energia słoneczna itp.). Realizacja programu i implementacji odnawialnych źródeł energii w ramach projektów termomodernizacyjnych obejmujących obiekty publiczne.
4. Edukacja ekologiczna – jest to obszar oddziaływania społecznego, na który wpływ będą mieć działania polegające na realizacji projektów związanych z edukacją ekologiczną, Podjęcie systematycznych działań promocyjnych i edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza i niskiej emisji oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Cel operacyjny obejmuje m.in. systematyczną realizację projektów związanych z edukacją ekologiczną, w tym we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
5. Monitoring środowiska- utrzymanie bezpieczeństwa ekologicznego oraz wysokiej jakości środowiska naturalnego w Mieście Szczyrk poprzez m.in. monitorowanie jego stanu oraz realizację działań o charakterze kontrolnym.

W dniu 26 października 2007 r. Rada Ministrów uchwaliła [Krajową strategię ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Program działań na lata 2007-2013](#)". Dokument ten zakłada kompleksową i uwzględniającą wszelkie najistotniejsze potrzeby zachowania różnorodności biologicznej, realizację zobowiązań wynikających z zawartych przez Polskę zobowiązań międzynarodowych oraz efektywną ochronę i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrody. Jest to także kontynuacja i rozwinięcie analogicznego dokumentu

zatwierdzonego przez Radę Ministrów w dniu 25 lutego 2003 roku.

Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014 - 2022 jest komplementarna do następujących dokumentów strategicznych:

1. Wstępny projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
2. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”,
3. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
4. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020,
5. Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
6. Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
7. Planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego (w szczególności z jego zmianami przyjętymi uchwałą Nr/III/1/2010 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 września 2010 roku)..

9. Skutki braku realizacji ustaleń strategii rozwoju miasta Szczyrk na lata 2014- 2022r.

Strategia rozwoju miasta Szczyrk w powiązaniu z pozostałymi dokumentami o charakterze ramowym- diagnozuje uwarunkowania rozwojowe miasta oraz wyznacza perspektywy rozwoju na najbliższe lata. Koncepcja zarządzania strategicznego przyjęta w tych dokumentach jest koniecznym elementem umożliwiającym integrację celów z różnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego lokalnej społeczności. Z punktu widzenia samorządu lokalnego dokumenty te stanowią podstawowe narzędzie służące do efektywnego zarządzaniu gminą. Umożliwiają także właściwe, skuteczne i racjonalne, zgodne z misją gminy i potrzebami mieszkańców wykorzystanie zasobów finansowych i instytucjonalnych, pozwalają na przewidywanie możliwych barier i ograniczeń na drodze do osiągnięcia zamierzonych celów oraz podjęcie środków zapobiegawczych lub minimalizujących skutki tych ograniczeń.

W tym ujęciu brak realizacji dokumentów strategicznych spowodowałoby mniejszą skuteczność wykorzystania zasobów finansowych, gospodarczych, przestrzennych gminy oraz mniejszy stopień osiągnięcia zamierzonych celów.

Można przyjąć założenie, że bez wdrożonych mechanizmów planowania strategicznego nie byłaby możliwa realizacja podstawowej zasady zrównoważonego rozwoju, która z założenia wymaga podejścia całościowego i długofalowego.

Brak realizacji postanowień Strategii oznaczający w praktyce brak realizacji celów szczegółowych spowoduje szereg niekorzystnych zjawisk, w tym także dla środowiska przyrodniczego:

1. Pogorszenie stanu wód powierzchniowych i podziemnych w wyniku braku modernizacji i dalszej rozbudowy systemu kanalizacji sanitarnej. W przypadku utrzymania się tendencji rozwoju zabudowy, w tym głównie zabudowy mieszkalnej i zwiększania się liczby mieszkańców i napływających turystów, sumaryczny ładunek zanieczyszczeń ze źródeł rozproszonych ulegnie zwiększeniu, a jakość wód powierzchniowych i podziemnych stanowiących odbiornik tych zanieczyszczeń ulegnie pogorszeniu.
2. Utrzymanie niezadowalającego poziomu efektywności w zakresie gospodarki odpadami. Brak działań zmierzających do poszerzenia zasięgu i skuteczności selektywnej zbiórki odpadów oraz realizacji innych postanowień wynikających z dokumentów na szczeblu lokalnym i regionalnym uniemożliwi osiągnięcie poziomów segregacji i odzysku odpadów

oraz utrzymanie zbyt dużego strumienia zmieszanych odpadów ulegających unieszkodliwieniu poprzez składowaniu na składowisku odpadów.

3. Utrzymanie niezadowalającego poziomu jakości powietrza atmosferycznego – brak działań ograniczających emisję zanieczyszczeń w tym głównie emisję niską ze źródeł komunalnych (SO₂, NO₂, PM10) oraz niedostateczny stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii będzie powodować dalsze pogarszanie się stanu powietrza. Skutkiem tego będzie szereg niekorzystnych zjawisk o charakterze społecznym (wzrost zachorowalności na choroby układu oddechowego, układu krążenia itp.), gospodarczym (spadek atrakcyjności Szczyrk jako miejscowości turystycznej) oraz ekologicznym (pogorszenie zdrowotności i odporności ekosystemów oraz populacji gatunków roślin i zwierząt wrażliwych na zanieczyszczenia atmosferyczne).
4. Brak wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców i turystów – skutki tego zaniedbania będą odczuwalne we wszystkich dziedzinach życia społeczno-gospodarczego. Efektem może być brak postrzegania wartości środowiska naturalnego, nieuwzględnianie aspektów środowiskowych w podejmowaniu codziennych decyzji wpływających na ogólny stan środowiska itp.

10. Ocena oddziaływania na komponenty środowiska i zagrożenia dla środowiska w wyniku realizacji ustaleń Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014 - 2022.

Oddziaływanie projektowanych działań wymienionych w analizowanym planie należy rozpatrywać w kontekście szerszym niż wpływ na poszczególne komponenty środowiska. Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk ma na celu przede wszystkim określić warunki realizacji zadań kluczowych z punktu widzenia lokalnej społeczności i samorządu oraz stworzyć wytyczne i ramy dla osiągnięcia celów o charakterze społecznym, gospodarczym, kulturowym. W perspektywie długofalowej Strategia ma na celu poprawę warunków ekonomiczno-społecznych, wzrost zainteresowania Szczyrku jako miejsca o dogodnych warunkach dla uprawiania turystyki oraz o wyjątkowych walorach przyrodniczych.

W trakcie analizy mocnych i słabych stron rozwoju Szczyrku, wyszczególniono kilka zasadniczych obszarów wspierających rozwój lokalny Miasta. Należą do nich m in.:

1. Korzystne położenie miasta: dogodne ukształtowanie terenu dla uprawiania aktywnych form rekreacji i turystyki, położenie w bardzo atrakcyjnym turystycznie obszarze woj. śląskiego sprzyjający mikroklimat oraz piękno krajobrazu, stosunkowo duża liczba niezagospodarowanych i niezdegradowanych terenów o wysokich walorach estetycznych oraz wypoczynkowo-rekreacyjnych.
2. Bogactwo fauny i flory, przynależność do Parku Krajobrazowego.
3. Status miejscowości turystyczno-wypoczynkowej o utrwalonej renomie: duża liczba odwiedzających turystów (tendencja wzrostowa liczby udzielanych noclegów), dobrze rozbudowana baza noclegowa.
4. Bogata oferta sportowo-rekreacyjna: duża liczba wyciągów narciarskich, kolej linowa na Skrzyczne, kompleks „Skalite”, snowparki, Centralny Ośrodek Sportu, Ośrodek Przygotowań Olimpijskich, tor curlingowy, lodowisko, trasy spacerowe, narciarstwa biegowego, wycieczkowe, szlaki rowerowe, jaskinie.
5. Intensywna i skuteczna promocja miasta: utrwalona marka Szczyrku, obecność w mediach regionalnych oraz ogólnopolskich, aktywna współpraca na rzecz rozwoju turystyki w ramach mikroregionu turystycznego „Beskidzka 5”.
6. Rozwój gospodarczy w ścisłym powiązaniu z turystką, systematyczny rozwój rynku

turystycznego.

Z powyższego wynika, że dbałość o właściwy stan środowiska naturalnego oraz dążenie do poprawy w obszarach, w których stan ten nie jest zadowalający jest jednym z kluczowych elementów rozwoju miejscowości, bowiem wpływa on zarówno na atrakcyjność Miasta jako miejsca wypoczynku i turystyki, jakość życia mieszkańców, a także potencjał miejscowości do przyciągania nowych inwestycji i inwestorów.

Zmiany, jakie wystąpią w środowisku będą obejmować wszystkie jego komponenty, t.j: warunki gruntowe, wodne, szatę roślinną, powietrze, a także krajobraz.

10.1. Wpływ na klimat i powietrze atmosferyczne

W ujęciu jednostkowym strategia przewiduje realizację szeregu inwestycji infrastrukturalnych. W trakcie budowy poszczególnych obiektów należy spodziewać się okresowych emisji pyłów i gazów, spowodowanych pracami budowlanymi i konstrukcyjno-montażowymi (wykopy, wzmożony ruch pojazdów, szczególnie ciężarowych itp.). Uciążliwości z nimi związane ustąpią po zakończeniu prac budowlanych.

Działaniami wy wpływający korzystnie na jakość powietrza są wszelkie działania związane z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych (drogi), punktowych (zakłady produkcyjne) oraz rozproszonych (źródła komunalne).

W ramach Strategii założono szereg działań w zakresie modernizacji i rozbudowy systemu komunikacji drogowej, w tym:

- poprawa dostępności oraz wydajności komunikacyjnej miasta poprzez realizację poszerzenia ciągu DW 942 oraz wprowadzenie lewo i prawo skrętów,
- poprawa wydajności systemu parkingów na terenie Miasta Szczyrk, w szczególności w zakresie obsługi mieszkańców i ruchu turystycznego,
- wzmocnienie współpracy z miejscowościami ościennymi w zakresie rozwiązania problemów komunikacyjnych (budowa parkingów, wprowadzenie komunikacji zbiorowej),
- wspieranie rozwoju komunikacji zbiorowej pasażerskiej,
- podjęcie działań na rzecz uruchomienia systemu transportu zintegrowanego, w szczególności na potrzeby obsługi ruchu turystycznego (skibus),
- rozwój sieci drogowej wewnątrz miasta oraz rozwiązanie problemu dojazdu do posesji drogami leśnymi oraz dróg na trasach narciarskich.

Działania te mogą wpłynąć na częściową poprawę jakości powietrza w perspektywie

długoterminowej. Zwiększy się płynność poruszania się pojazdów po drogach oraz średnia prędkość ruchu. Ponadto uzupełnienie istniejącej infrastruktury również pozwoli na usprawnienie ruchu komunikacyjnego. Uatrakcyjnienie i upowszechnienie środków komunikacji publicznej spowoduje proporcjonalny spadek wielkości ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych w dłuższym przedziale czasowym.

Jednakże realizacja postanowień strategii może powodować wzmożony ruch spowodowany np. napływem większej liczby gości oraz zwiększeniem się liczby ludności Szczyrku do 2022r. Może to być przyczyną większej emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Oprócz zanieczyszczeń z procesu spalania paliw pędnych w silnikach pojazdów będzie występować emisja pyłów i innych związków na skutek ścierania opon i nawierzchni drogowej jak również okładzin hamulcowych, co może powodować lokalne podwyższenie stężeń niektórych substancji w powietrzu w bezpośrednim sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych.

Jednym z celów operacyjnych w obszarze środowiskowym określonych w Strategii wymieniono poprawę jakości powietrza w Szczyrku. W obrębie tego obszaru wymieniono takie działania jak:

1. Ograniczenie niskiej emisji, m.in. poprzez wspieranie wymiany źródeł energii na ekologiczne oraz realizację działań termomodernizacyjnych w odniesieniu do obiektów użyteczności publicznej, a także programów adresowanych do indywidualnych gospodarstw domowych.
2. Zwiększenie zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w szczególności dzięki wykorzystaniu naturalnych potencjałów przyrodniczych Szczyrku (energia z elektrowni szczytowo-pompowych, energia słoneczna itp.). Realizacja programu i implementacji odnawialnych źródeł energii w ramach projektów termomodernizacyjnych obejmujących obiekty publiczne.
3. Wzmocnienie działań w zakresie edukacji ekologicznej. Podejmowanie systematycznych działań promocyjnych i edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza i niskiej emisji oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Cel operacyjny obejmuje m.in. systematyczną realizację projektów związanych z edukacją ekologiczną, w tym we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Wszystkie te działania przełożą się bezpośrednio na zmniejszenie lub ograniczenie tempa wzrostu stężenia głównych związków zanieczyszczających – tlenki azotu, tlenki siarki, pył zawieszony.

Realizacja zadań polegających na ograniczaniu niskiej emisji do atmosfery pozwoli na wyeliminowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi i ograniczy przyspieszone niszczenie budynków, w tym także zabytkowych, co związane jest z zanieczyszczeniem powietrza.

Swój wkład w poprawę jakości powietrza atmosferycznego będą miały również rzetelnie przeprowadzone działania edukacyjne na temat zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza ze źródeł niskiej emisji oraz szkodliwości spalania odpadów w piecach domowych, zachęcanie do korzystania ze źródeł niskoemisyjnych oraz wykorzystujących paliwa odnawialne.

10.2. Wody powierzchniowe i podziemne

Realizacja ustaleń Strategii związanych z poprawą warunków prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej służy bezpośrednio poprawie lub utrzymaniu dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych. Do działań takich należą inwestycje zmierzające do rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej oraz wspieranie poprawy systemu gospodarki wodno-ściekowej na obszarach o rozproszonej zabudowie (oczyszczalnie przydomowe). Działanie obejmuje także wspieranie przechodzenia z indywidualnego na zbiorowy system dostarczania wody oraz wprowadzenie systemu małej retencji. Rozbudową oraz modernizacją systemu kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej i zwiększaniem udziału gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej ma na celu eliminację zagrożeń niekontrolowanych zrzutów ścieków komunalnych oraz ochronę środowiska gruntowo-wodnego.

Wdrożenie powyższych działań przełoży się bezpośrednio na poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez znaczne ograniczenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód lub do ziemi ze źródeł komunalnych.

Pozytywny efekt zostanie wzmocniony poprzez poprawę stanu technicznego sieci co pozwoli na zmniejszenie ryzyka nieszczelności w przypadku sieci kanalizacyjnej i sieci wodociągowej, a ponadto w przypadku wód przeznaczonych do spożycia poprawi jej jakość.

Modernizacja oraz budowa nowych odcinków dróg z zachowaniem zasad ochrony środowiska pozwoli na ujęcie ścieków deszczowych z powierzchni utwardzonych i podczyszczenie tych ścieków do wymaganych standardów. Ograniczeniu ulegną zatem wielkości ładunków zanieczyszczeń (ropopochodnych i zawiesin) wprowadzanych w sposób bezpośredni do środowiska.

Ogólny pozytywny efekt na środowisko wodne będzie mieć usprawnienie systemu gospodarki odpadami. Ponadto monitoring środowiska sprzyjać będzie kontroli jakości środowiska, a w przypadku zmian jego stanu pozwoli na zidentyfikowanie źródła nieprawidłowości i podjęcia kroków w celu wyeliminowania problemu.

10.3. Powierzchnia ziemi i gleby

W wyniku realizacji inwestycji komunikacyjnej oraz powstania nowej zabudowy nastąpi lokalne przekształcenie powierzchni ziemi oraz zmiana struktury. Wszelkie przekształcenia prowadzące do realizacji nowego zainwestowania wiązać się z trwałym oddziaływaniem na powierzchnię terenu (z wyłączeniem realizacji inwestycji w zakresie infrastruktury podziemnej).

Część działań wyznaczonych w projekcie Strategii ma charakter pozytywny, ale są działania, które mogą oddziaływać negatywnie. Należy mieć na uwadze, że krajobraz jak i powierzchnia ziemi w mieście są elementami antropogenicznie przekształconymi, a więc realizacja działań zapisanych w Strategii w głównej mierze dotyczyć będzie terenów już przekształconych.

Budowa nowych elementów infrastruktury oddziałuje w sposób znaczący na powierzchnię ziemi, ponieważ następuje zmiana ukształtowania terenu oraz zmniejsza się powierzchnia biologicznie czynna. Zadania inwestycyjne związane z prowadzeniem prac budowlanych oraz ziemnych na obszarach niezabudowanych mogą stanowić źródło potencjalnego oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz. Przy czym modernizacja (przebudowa) dróg, budowa sieci kanalizacyjnych i wodociągowych będą prowadzone na terenach zurbanizowanych gdzie pokrywa glebowa jest już przekształcona.

Przy realizacji inwestycji mogących oddziaływać na środowisko ich wpływ określany będzie poprzez procedurę oceny oddziaływania na środowisko.

W ramach Strategii nie przewidziano realizacji zadań sprzyjających rozwojowi wielkoprzestrzennej zabudowy przemysłowej i przemysłowo-magazynowej. W związku z czym nie przewiduje się wystąpienia negatywnych zjawisk, jak zajmowanie rozległych przestrzeni pod zabudowę przemysłową i tereny transportowe służące jej obsłudze, oddziaływanie na krajobraz itp.

Na polepszenie krajobrazu antropogenicznego wpłyną wszelkie prace związane z modernizacją istniejącej infrastruktury (dróg, budynków, infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej). Założone prace rewitalizacyjne mają na celu poprawę warunków życia ludzi poprzez uzyskanie korzystnego stanu środowiska (np. termomodernizacje obiektów użyteczności publicznej) i estetyzacji krajobrazu.

Swój wkład w poprawę m.in. jakości gleby będą miały również rzetelnie przeprowadzone działania edukacyjne na temat szeroko rozumianej ochrony środowiska jako otoczenia społeczno-gospodarczego mieszkańców Szczyrku. Ponadto monitoring środowiska glebowego sprzyjać będzie kontroli jego jakości, a w przypadku zmian jego stanu pozwoli na zidentyfikowanie źródła

nieprawidłowości i podjęcia kroków w celu wyeliminowania problemu.

10.4. Fauna i flora, różnorodność biologiczna

Szczyrk ze względu na swoje położenie geograficzne, specyficzną topografię i stopień zachowania środowiska naturalnego jest ściśle uzależniony od warunków przyrodniczych – abiotycznych i biotycznych.

Sprzężenie to ma głównie charakter pozytywny – zachowanie we właściwym stanie obszarów przyrodniczo cennych, dbałość o właściwy stan poszczególnych komponentów środowiska: wód powierzchniowych, wód podziemnych, krajobrazu, powietrza atmosferycznego i innych przekłada się bezpośrednio na postrzeganie Miasta jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku i rekreacji oraz zamieszkania. To z kolei jest w ścisłym związku z wszechstronnym rozwojem społeczno-gospodarczym miejscowości.

I. Cel strategiczny: Silna pozycja konkurencyjna Szczyrku na międzynarodowym rynku turystycznym, budowana w oparciu o nowoczesne produkty turystyczne kreowane w ramach harmonijnego współdziałania samorządu, przedsiębiorców, organizacji prywatnych i mieszkańców.

W obszarze tym wyszczególniono cele o charakterze infrastrukturalnym:

- tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju turystyki narciarskiej inicjowanie działań mających na celu wzrost przepustowości wyciągów narciarskich,
- wspieranie powstawania nowych miejsc atrakcyjnych turystycznie na terenie miasta,
- wzmocnienie atrakcyjności centrum miasta poprzez stworzenie unikatowej w sensie infrastrukturalnym i programowym oferty w ramach terenu tzw. Centrum B,
- aktywne działania w rejonie ulicy Olimpijskiej obejmujące zagospodarowanie na cele turystyczne,
- poprawa dostępności oraz dalszy systematyczny rozwój oferty rekreacyjno-turystycznej w rejonie bulwarów nad Żylicą.

W większości przypadków wyszczególnione cele nie będą powodować ryzyka wystąpienia znaczącego oddziaływania na cenne przyrodniczo gatunki roślin i zwierząt ze względu na realizację przedsięwzięć w obrębie zabudowy miejskiej – budynki użyteczności publicznej, infrastruktura sportowa i edukacyjna. Jednakże przewidziano również działania zlokalizowane poza obszarami zagospodarowanymi oraz w sąsiedztwie obszarów cennych przyrodniczo – modernizacja i poszerzanie stoków narciarskich, zagospodarowanie terenów wzdłuż koryta rzeki Żylica.

Te działania mogą mieć potencjalny znaczący wpływ na gatunki roślin i zwierząt chronionych oraz różnorodność biologiczną. Szczególnie kontrowersyjne z punktu widzenia przyrodniczego jest modernizacja i rozbudowa wyciągów i stoków narciarstwa zjazdowego (w tym np. wyciąg na górze Skrzyczne). W przypadku zamiaru podejmowania takich inwestycji każdorazowo należy poddać je analizie oceny oddziaływania na środowisko oraz przeanalizować inne możliwe warianty przedsięwzięcia.

Rozwój turystyki i promocja turystyczna miasta przyniesie pozytywny efekt społeczny i ekonomiczny, pozwoli m.in. na wyeksponowanie walorów przyrodniczych, zachęci do korzystania z istniejącej infrastruktury turystycznej oraz umożliwi aktywne kreowanie postaw turystów jako współodpowiedzialnych za stan przyrody i środowiska Szczyrku. Jednocześnie skutkiem tych działań może być zwiększenie obciążenia szlaków turystycznych i zaplecza turystycznego. Stąd tak ważną kwestią jest rozwój i modernizacji infrastruktury turystycznej (szlaki turystyczne, ścieżki piesze i rowerowe) – pozwoli to na skanalizowanie i uregulowanie strumienia ruchu turystycznego w obrębie wyznaczonych szlaków i obiektów do tego przystosowanych.

II. Cel strategiczny: Zachowanie zasobów ekologicznych oraz efektywne wykorzystanie unikatowych walorów przyrodniczych na rzecz rozwoju turystyki. Zapewnienie dogodnych warunków życia i pobytu w Szczyрку w oparciu o wysoką jakość środowiska naturalnego.

Realizacja celów operacyjnych koncentrujących się bezpośrednio na działaniach zmierzających do poprawy stanu komponentów środowiska, edukacji ekologicznej i aktywizacji społeczność w sprawach związanych z ochroną środowiska przyczyni się bezpośrednio i pośrednio do poprawy warunków funkcjonowania ekosystemów przyrodniczych w obszarze Miasta. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego przyczyni się do zwiększenia zdrowotności zbiorowisk roślinnych, odporności na patogeny i niekorzystne warunki środowiskowe. Poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych przyczyni się do poprawy warunków bytowania organizmów związanych ze środowiskiem wodnym i gruntowo-wodnym, szczególnie wrażliwych na zanieczyszczenia antropogeniczne. W związku z powyższym realizacja celów określonych w Strategii przyniesie pozytywne efekty w zakresie ochrony świata roślinnego i zwierzęcego.

Działania związane z poprawą stanu koryt ważnych cieków wodnych, przy założeniu, że działania te będą prowadzone zgodnie z zasadami określonymi w Ramowej Dyrektywie Wodnej tj. doprowadzenie do właściwego stanu i potencjału ekologicznego cieków wodnych, służyć będzie do ochrony różnorodności biologicznej w obrębie koryt cieków wodnych.

Działania edukacyjne i promocyjne w zakresie ochrony środowiska wpłyną na wzrost świadomości mieszkańców i odwiedzających miasto turystów, a tym samym wpływ na kreowanie postawy ekologicznej i świadomość indywidualnej odpowiedzialności za stan środowiska.

Wsparcie systemu monitoringu poszczególnych komponentów środowiska wpłynie pozytywnie na stan rozpoznania ich stanu, zachodzących zmian i negatywnych trendów. Pozwoli to na możliwie szybkie zidentyfikowanie obszarów problemowych oraz wdrożenie skutecznych środków zaradczych.

III. Cel strategiczny: Rozwój systemu usług publicznych zapewniających najwyższy standard życia oraz komfortowe warunki korzystania z oferty turystycznej, w szczególności w zakresie poprawy wydajności lokalnego układu komunikacyjnego.

Przewidziane inwestycje w zakresie modernizacji dróg publicznych oraz zwiększenie dostępności i poziomu bezpieczeństwa układu komunikacyjnego, a także zwiększenie atrakcyjności komunikacji zbiorowej nie powinny stwarzać ryzyka wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na gatunki roślin i zwierząt o dużej wartości przyrodniczej. Przewidziane działania mają na celu prace odtworzeniowe lub modernizacyjne w obrębie istniejącej infrastruktury drogowej. Budowa nowych dróg gminnych powinna być każdorazowo przedmiotem kwalifikacji i/lub oceny wpływu na świat zwierzęcy i roślinny w zależności od zakresu przedsięwzięcia i jego lokalizacji.

Kolejną grupę zadań wyszczególnionych w Strategii są zadania z zakresu usług publicznych i wspieranie kompetencji mieszkańców związanych z usługami cyfrowymi. Zadania te nie posiadają charakteru infrastrukturalnego, w związku z tym nie będą wykazywały żadnego oddziaływania na zbiorowiska roślinne i zwierzęce. Ponadto wzrost kompetencji i umiejętności mieszkańców w zakresie cyfrowych form komunikacji, pozwoli na lepszą komunikację w przestrzeni publicznej pomiędzy lokalnym samorządem a mieszkańcami. Jest to szczególnie istotne w przypadku podejmowania i planowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

10.5. Analiza potencjalnych oddziaływań wynikających z realizacji projektu „Strategii rozwoju miasta Szczyrk na lata 2014 – 2022 r. na formy ochrony przyrody, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru Natura 2000 Beskid Śląski

Poniżej bliższej analizie oddziaływania względem istniejących form ochrony przyrody poddano ogół celów i zadań uwzględnionych w projekcie strategii rozwoju miasta Szczyrk do 2022 r. Analizę oddziaływań przedstawiono grupując cele operacyjne i zadania z nimi związane zgodnie ze strategicznymi obszarami i celami do jakich przyporządkowane one zostały w projekcie strategii. Należy zaznaczyć, że przedmiotowa strategia z oczywistych powodów definiuje poszczególne cele w sposób ogólny, nie konkretyzując lokalizacji bądź parametrów poszczególnych przedsięwzięć. Implikuje to pewną ogólność samej analizy i oceny oddziaływań środowiskowych, jednakże w poszczególnych przypadkach, wszędzie tam gdzie charakter działań składających się na realizację zarysowanego w strategii celu operacyjnego wskazywał na nawet potencjalną możliwość oddziaływania środowiskowego, zaznaczono potrzebę przyszłej indywidualnej oceny tego rodzaju przedsięwzięć, wskazując podstawy prawne tego działania.

I. Cel strategiczny: Silna pozycja konkurencyjna Szczyrku na międzynarodowym rynku turystycznym, budowana w oparciu o nowoczesne produkty turystyczne kreowane w ramach harmonijnego współdziałania samorządu, przedsiębiorców, organizacji prywatnych i mieszkańców.

Dla realizacji tak sformułowanego celu strategicznego analizowany dokument strategiczny przyporządkowuje następujące cele operacyjne:

1. Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju turystyki narciarskiej poprzez promocję nowoczesnej infrastruktury okołoturystycznej i jej zaplecza, także w oparciu o elastyczne podejście do planowania przestrzennego. Wspieranie rozwoju nowoczesnych i przyjaznych dla środowiska systemów naśnieżania.
2. Inicjowanie działań mających na celu wzrost przepustowości wyciągów narciarskich poprzez wprowadzenie unowocześnień (modernizacja infrastruktury narciarskiej), połączenie ośrodków narciarskich i poszerzenie tras oraz wykorzystanie wyciągów poza sezonem zimowym (m.in. tworzenie rowerowych tras downhillowych).
3. Wspieranie powstawania nowych miejsc atrakcyjnych turystycznie na terenie miasta.

- Utworzenie całorocznego parku rekreacji w rejonie tras biegowych, w ramach którego oferowane będą różne formy aktywnego wypoczynku, m.in. sporty wodne, siłownie terenowe, trasy nartorolkowe itp.
4. Wzmocnienie atrakcyjności centrum miasta poprzez stworzenie unikatowej w sensie infrastrukturalnym i programowym oferty w ramach terenu tzw. Centrum B (rekomendowane nawiązanie współpracy z inwestorem prywatnym). Założenia rozwoju obszaru obejmują budowę przestrzeni i infrastruktury gwarantującej wielofunkcyjne i całoroczne wykorzystanie przez mieszkańców i turystów.
 5. Aktywne działania w rejonie ulicy Olimpijskiej obejmujące zagospodarowanie na cele turystyczne – promocja aktywnego wypoczynku, sportu i rekreacji, turystyki rodzinnej, nordic walking, turystyki rowerowej, biegów i narciarstwa biegowego.
 6. Poprawa dostępności oraz dalszy systematyczny rozwój oferty rekreacyjno-turystycznej w rejonie bulwarów nad Żylicą. Działanie obejmuje stworzenie atrakcyjnych miejsc wypoczynku nad wodą.
 7. Rozwój systemu szlaków i ścieżek rekreacyjnych, zwłaszcza poprzez zagospodarowanie dróg leśnych na cele sportowo-rekreacyjne (m.in. bieg, spacer, narty biegowe, kuligi, skutery śnieżne itp.).
 8. Aktywne działania na rzecz stworzenia kompleksowej oferty turystycznej, obejmującej produkty turystyczne dedykowane ściśle zdefiniowanym grupom odbiorców, także we współpracy z sektorem prywatnym (wspólny skipass).
 9. Promowanie wizerunku marki Szczyrk w oparciu o spójny system identyfikacji wizualnej i przestrzennej obejmujący miejsca atrakcyjne turystycznie. Wprowadzenie spójnego systemu oznakowania turystycznej infrastruktury (m.in. szlaki turystyczne, trasy biegowe itp.) oraz tworzenie i rozwój obiektów małej infrastruktury okołoturystycznej oraz sportu i rekreacji, m.in.: skatepark, siłownie terenowe, bike parki itp.
 10. Dalsze wykorzystanie możliwości promocyjnych w ramach porozumienia „Beskidzka 5” oraz promocja miasta w oparciu o produkty lokalne – ich identyfikacja oraz wspieranie rozwoju.
 11. Prowadzenie aktywnej promocji produktów turystycznych, w szczególności przy wykorzystaniu mediów elektronicznych oraz realizacja działań promocyjnych na rynkach zagranicznych.
 12. Systematyczny rozwój oferty w ramach kalendarza wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych

- (w tym organizacja dużej liczby małych eventów) oraz imprez sportowych i rekreacyjnych (organizacja przedsięwzięć „flagowych” o randze ogólnopolskiej i międzynarodowej).
13. Wspierania inicjatyw przyczyniających się do włączania lokalnych przedsiębiorców w sieci współpracy o charakterze ponadlokalnym np.: skipass, wspólne działania promocyjne itp.
 14. Promocja e-turystyki: wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań cyfrowych i informatycznych w turystyce (np. tworzenie centralnego systemu rezerwacji on-line). Zwiększenie zakresu wykorzystania treści cyfrowych dla promocji oferty Miasta Szczyrk (sieci społecznościowe, promocja w portalach, itp.).
 15. Dalszy rozwój współpracy z mediami regionalnymi oraz ogólnopolskimi (telewizja/radio/prasa/portale internetowe) oraz z partnerami z sektora pozarządowego i prywatnego w zakresie organizacji imprez kulturalnych, rozrywkowych, sportowych i rekreacyjnych.
 16. Rozwój oferty w zakresie turystyki aktywnej, w tym sportów ekstremalnych (rowerowy downhill, paralotniarstwo, biegi i marszobiegi górskie, oferta dla sportu wyczynowego, oferta dla rodzin, oferta dla młodzieży itp.). W ofercie należy uwzględnić propozycje obejmujące zakres produktów turystycznych dostępnych poza głównymi sezonami oraz podczas niesprzyjającej pogody.
 17. Rozwój współpracy z innymi ośrodkami turystycznymi w celu zwiększania rozpoznawalności marki Szczyrk (miasta partnerskie, Uniejów, Beskidzka 5, Forum Miast Narciarskich, Euroregion Beskidy).

Ad. 1

Wymieniony w pkt 1 cel ma w znacznej mierze charakter organizacyjny, bazując na działaniach promocyjnych i odpowiednich zapisach w dokumentach planistycznych. Postulowana modernizacja istniejących systemów naśnieżania, jak również stosowanie tego typu rozwiązań przy projektowanych inwestycjach stanowi element zrównoważonego rozwoju – nowoczesne systemy zaśnieżania cechuje 30-50% niższe zużycie energii, a także znaczące obniżenie oddziaływań akustycznych, co ma szczególnie istotne znaczenie w przypadku eksploatacji takich instalacji na obszarach chronionych (cały obszar Gminy Szczyrk znajduje się na terenie Parku Krajobrazowego bądź w jego otulinie).

Ad. 2 i 3

Cel sformułowany w sposób ogólny, zakładający uatrakcyjnienie oferty turystycznej i optymalizację kosztów funkcjonowania poszczególnych kompleksów. Ocena środowiskowych oddziaływań

dla tego rodzaju przedsięwzięć winna mieć charakter indywidualny, odnoszący się do konkretnych zamierzeń inwestycyjnych oraz istniejących uwarunkowań środowiskowych i technicznych. Możliwa będzie wówczas rzetelna ocena wpływu wzrostu przepustowości bądź całosezonnego wykorzystania infrastruktury wyciągowej na walory przyrodnicze, bezpieczeństwo uczestników ruchu turystycznego i istniejący układ komunikacyjno-parkingowy w rejonie danego ośrodka. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397, z późn. zm.) budowa bądź rozbudowa tras i wyciągów narciarskich oraz urządzeń im towarzyszących zalicza się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których wymagane jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Charakter części z proponowanych przedsięwzięć umożliwiających aktywny wypoczynek (siłownie terenowe, trasy nartorolkowe wykorzystujące częściowo istniejącą infrastrukturę do narciarstwa biegowego) nie implikuje znaczących negatywnych oddziaływań środowiskowych.

W zależności od usytuowania danej trasy jej poszerzenie może się odbyć kosztem zdegradowanych monokultur świerkowych na siedliskach lasu mieszanego, bądź zbiorowisk nieleśnych, takich jak: ubogie florystycznie bliźniczyska lub borówczyska, w mniejszym stopniu kwaśnej buczyny (*Luzulo_Fagetum*). Należy zaznaczyć, że z praktycznego punktu widzenia relatywnie rzadkie są przypadki pełnego współwykorzystywania nartostrad poza sezonem zimowym na potrzeby downhillu i MTB. W szczególności downhill przyczynia się do znacznej erozji miejscowej gruntu, co nie jest korzystne z punktu widzenia gestora trasy narciarskiej, stąd zdecydowanie częstszą praktyką jest wspólne wykorzystanie infrastruktury wyciągowej, przy pełnym bądź częściowym rozdzieleniu tras narciarskich i rowerowych.

Charakter części z proponowanych przedsięwzięć umożliwiających aktywny wypoczynek (siłownie terenowe, trasy nartorolkowe wykorzystujące częściowo istniejącą infrastrukturę do narciarstwa biegowego) nie implikuje znaczących negatywnych oddziaływań środowiskowych.

[Ad. 4](#)

Z uwagi na usytuowanie realizacja przedmiotowego celu operacyjnego nie powinna negatywnie wpływać na stan środowiska przyrodniczego okolicy. Kompleksowy projekt zagospodarowania centralnej części Szczyrku, ukierunkowany na rozwój turystyczny miejscowości i uatrakcyjnienie przestrzeni publicznej dla mieszkańców, z uwzględnieniem położenia w otulinie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, może stanowić formę rewitalizacji przyrodniczo-urbanistycznej centrum miasta i doliny Żylicy.

Ad. 5

Ulica Olimpijska i przyległe do niej tereny stanowią swego rodzaju bufor, pomiędzy centralną, zurbanizowaną częścią Szczyrku w dolinie Żylicy, terenami leśnymi i osiedlem Czyrna w masywie Skrzycznego, stąd realizacja celu operacyjnego w zakresie proponowanym w strategii stanowi element zrównoważonego rozwoju, wyrażającego się zagospodarowaniem tego rodzaju terenów w sposób turystyczno-rekreacyjny, o niewielkim stopniu uciążliwości środowiskowej (trasy piesze, rowerowe, narciarstwo biegowe itp.).

Ad. 6

Dotychczasowe działania inwestycyjne dotyczące koryta Żylicy i przyległych gruntów w centrum Szczyrku skupiały się w głównej mierze na przeciwdziałaniu skutkom powodzi oraz modernizacji i rozbudowie infrastruktury komunikacyjnej (ciągi pieszo-jezdne, trakty spacerowe, obiekty mostowe). Proponowany w strategii cel operacyjny stanowi formę rewitalizacji nadbrzeża Żylicy, pożądanej zarówno z przyrodniczego, jak i turystycznego punktu widzenia.

Ad. 7

O ile rozwój systemu szlaków i ścieżek rekreacyjnych poza obszarami leśnymi nie stanowi istotnego oddziaływania środowiskowego, o tyle wykorzystanie/zagospodarowanie dróg leśnych, które miałyby być wykorzystywane m.in. przez pojazdy zaprzęgowe (kuligi), bądź skutery śnieżne wymaga uzgodnienia z zarządcą/właścicielem lasu, a związane z tym oddziaływanie środowiskowe uzależnione jest od konkretnych uwarunkowań lokalizacyjnych danej drogi. Zgodnie z art. 6 i art. 29 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 z późn. zm.) drogi leśne zdefiniowane są jako drogi położone w lasach niebędące drogami publicznymi w rozumieniu przepisów o drogach publicznych, a ruch pojazdem silnikowym, zaprzęgowym i motorowerem w lesie dozwolony jest jedynie drogami publicznymi, natomiast drogami leśnymi jest dozwolony tylko wtedy, gdy są one oznakowane drogowskazami dopuszczającymi ruch po tych drogach. Jazda konna w lesie dopuszczalna jest tylko drogami leśnymi wyznaczonymi przez nadleśniczego.

Ad. 8-17

Cele operacyjne mające w głównej mierze charakter organizacyjny, bez negatywnego wpływu na walory przyrodnicze Szczyrku.

II. Cel strategiczny: Zachowanie zasobów ekologicznych oraz efektywne wykorzystanie unikatowych walorów przyrodniczych na rzecz rozwoju turystyki. Zapewnienie dogodnych warunków życia

i pobytu w Szczyрку w oparciu o wysoką jakość środowiska naturalnego.

W obrębie tego obszaru przewidziano szereg działań zmierzających do poprawy lub utrzymania dobrego stanu środowiska naturalnego, edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży oraz aktywizację lokalnej społeczności w dziedzinie ochrony środowiska. Należy zauważyć, że realizacja wszystkich założonych celów będzie służyć nie tylko poprawie warunków życia ludzi, ale wpłynie bezpośrednio na jakość poszczególnych komponentów środowiska, w tym także na ekosystemy naturalne i półnaturalne. Jakikolwiek negatywne oddziaływanie w tym obszarze na formy ochrony przyrody może wystąpić na etapie realizacji inwestycji, w tym inwestycji o charakterze liniowym: np. rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko zarówno na etapie realizacji lub eksploatacji powinny zostać poddane procedurze indywidualnej oceny oddziaływania na środowisko.

III. Cel strategiczny: Rozwój systemu usług publicznych zapewniających najwyższy standard życia oraz komfortowe warunki korzystania z oferty turystycznej, w szczególności w zakresie poprawy wydajności lokalnego układu komunikacyjnego.

Dla realizacji tak sformułowanego celu strategicznego analizowany dokument przyporządkowuje następujące cele operacyjne:

1. Poprawa dostępności oraz wydajności komunikacyjnej miasta poprzez realizację poszerzenia ciągu DW 942 oraz wprowadzenie lewo i prawo skrętów (kosztem likwidacji parkingów wzdłuż drogi). Rekomendowane jest lobbowanie u zarządcy drogi rozwiązania opartego o estakadę w ciągu DW 942.
2. Poprawa wydajności systemu parkingów na terenie Miasta Szczyrk, w szczególności w zakresie obsługi mieszkańców i ruchu turystycznego. Stworzenie systemu monitorowania miejsc parkingowych (m.in.: oznakowanie, aplikacja na smartfon) oraz wprowadzenie optymalnej organizacji ruchu w rejonach najważniejszych parkingów.
3. Wzmocnienie współpracy z miejscowościami ościennymi w zakresie rozwiązania problemów komunikacyjnych (budowa parkingów, wprowadzenie komunikacji zbiorowej).
4. Dążenie do podjęcia działań w zakresie połączenia komunikacyjnego Szczyrku z Gminą Brenną (tunel). Podejmowanie działań lobbujących i promocyjnych na rzecz projektów kierowanych do instytucji publicznych, które potencjalnie mogą być zaangażowane w przedsięwzięcie (Województwo Śląskie, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju).
5. Wspieranie rozwoju komunikacji zbiorowej pasażerskiej. Podjęcie działań na rzecz

- uruchomienia systemu transportu zintegrowanego, w szczególności na potrzeby obsługi ruchu turystycznego (skibus).
6. Rozwój sieci drogowej wewnątrz miasta oraz rozwiązanie problemu dojazdu do posesji drogami leśnymi oraz dróg na trasach narciarskich. Działanie uwzględnia także podnoszenie standardu utrzymania dróg, zwłaszcza w okresie zimowym oraz podjęcie aktywności na rzecz oznakowania dróg głównych „na Szczyrk”.
 7. Zwiększenie elastyczności Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego, dostosowanie go do specyfiki miasta oraz jego egzekucja. Zwiększenie skuteczności w zakresie poprawy ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni publicznej na terenie Szczyrku.
 8. Zwiększenie poziomu dostępności i wykorzystania publicznych usług w formie cyfrowej w ramach procesów i procedur realizowanych przez instytucje samorządowe (front office / back office). Systematyczne podnoszenie kompetencji cyfrowych pracowników instytucji samorządowych.
 9. Tworzenie ułatwień inwestycyjnych, zwłaszcza w zakresie postępowań administracyjnych związanych z rozbudową infrastruktury turystycznej, w tym ośrodków narciarskich. W ramach celu operacyjnego zakłada się systematyczną współpracę z przedsiębiorcami, zwłaszcza zarządzającymi infrastrukturą narciarską i bazą turystyczną.
 10. Doposażenie służb miejskich w celu egzekucji i realizacji działań kontrolnych skupiających się na utrzymaniu wysokiej jakości środowiska w Mieście Szczyrk oraz egzekucję przepisów dot. odśnieżania chodników przez właścicieli nieruchomości przy nich położonych.
 11. Podnoszenie jakości i rozwój społecznej infrastruktury publicznej. Działanie obejmuje rozwój infrastruktury edukacyjnej i kulturalnej oraz dostosowanie jej do potrzeb i oczekiwań mieszkańców (przedszkole, żłobek, place zabaw itp.), rozwój ogólnodostępnego zaplecza turystycznego oraz sportowo-rekreacyjnego.
 12. Promocja aktywności mieszkańców oraz ich zaangażowania w działania na rzecz rozwoju lokalnego, w tym w promocje aktywności społecznej w formie zorganizowanej oraz systematyczny dialog z mieszkańcami obejmujący specyfikę wynikającą z rozwoju turystyki, w tym godzenia oczekiwań dotyczących wypoczynku i aktywnego spędzania wolnego czasu.
 13. Współpraca z organizacjami społecznymi, w tym poprzez zwiększenie zakresu zadań realizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Działanie obejmuje także

rozwój systemu outsourcingu usług publicznych. Promocja organizacji w obszarach kultury, edukacji, ochrony środowiska, sportu i rekreacji.

Ad. 1

Zadanie operacyjne mające na celu poprawę płynności komunikacji samochodowej w ciągu głównej osi komunikacyjnej gminy. W zależności od przyjęcia konkretnych rozwiązań projektowych realizacja inwestycji będzie wymagała przeprowadzenia indywidualnej oceny oddziaływania na środowisko w ramach procedury uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (np. w przypadku budowy estakady, bądź poszerzenia pasa drogowego na odcinku dłuższym niż 1 km), bądź nie wystąpi taka konieczność (rezygnacja z estakady, reorganizacja ruchu w granicach dotychczasowego pasa drogowego, kosztem likwidacji równoległych do osi jezdni miejsc parkingowych).

Ad. 2

Cel operacyjny mający w głównej mierze charakter organizacyjny, bez negatywnego wpływu na walory przyrodnicze Szczyrku.

Ad. 3

W aspekcie organizacyjnym (współpraca z ościennymi miejscowościami, wprowadzenie komunikacji zbiorowej) przedmiotowy cel operacyjny charakteryzuje brak negatywnego oddziaływania na środowisko lub jego ograniczenie (komunikacja zbiorowa). Aspekt inwestycyjny (budowa parkingów), realizowany na terenie Gminy Szczyrk, w zależności od skali inwestycji może dotyczyć przedsięwzięć potencjalnie znacząco oddziaływujących na środowisko, których realizacja winna być poprzedzona uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397, z późn. zm.) budowa parkingów samochodowych lub zespołów parkingów wraz z towarzyszącą infrastrukturą o powierzchni użytkowej nie mniejszej niż 0,2 ha na obszarze parku krajobrazowego lub w jego otulinie (co w pełni ma zastosowanie w przypadku Gminy Szczyrk) zalicza się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Tego rodzaju przedsięwzięcia każdorazowo poddane zostaną indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko.

Ad. 4

Kwestia połączenia Brennej Bukowej ze Szczyrkem Białą jest postulatem sygnalizowanym już od wielu lat. Doczekała się w międzyczasie kilkuwariantowych propozycji, o różnym stopniu potencjalnych oddziaływań środowiskowych, związanych z jej realizacją i eksploatacją (m.in. droga

asfaltowa przez Karkoszczonkę, tunel, połączenie poprzez układ kolejek linowych). Z uwagi na usytuowanie tego terenu w obszarze Natura 2000 i jednocześnie w Parku Krajobrazowym Beskidu Śląskiego, a jednocześnie w obszarze węzłowym dla ssaków kopytnych i dużych zwierząt drapieżnych, prezentowane w analizowanej strategii rozwiązanie w postaci tunelu łączącego obie miejscowości wiąże się z relatywnie najmniejszym stopniem ingerencji i negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze Beskidka, Karkoszczonki i Trzech Kopców, a także na źródłiskowe obszary Brennicy i Wilczego Potoku. W zależności od przyjętego wariantu długość tunelowego połączenia wynosić może od ok. 2,5 do ok. 3,0 km.

Budowa otwartego połączenia drogowego pomiędzy miejscowościami wiąże się ze znaczącym ubytkiem siedlisk przyrodniczych, w tym także objętych ochroną w postaci obszaru Natura 2000 (wariant połączenia przez Karkoszczonkę). Wariant taki należy uznać za jednoznacznie niekorzystny i mogący znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000. Realizacja takiego wariantu może być podjęta tylko w przypadku wystąpienia koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego oraz braku wariantów alternatywnych. Postuluje się zatem odstąpienie od realizacji otwartego połączenia drogowego łączącego Szczyrk z Brenną w tym wariantcie lokalizacyjnym z uwagi na potencjalne znaczące negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000 oraz PK Beskidu Śląskiego.

Budowę otwartego połączenia drogowego pomiędzy miejscowościami wiąże się ze znaczącym ubytkiem siedlisk przyrodniczych, w tym także objętych ochroną w postaci obszaru Natura 2000 (połączenie przez Karkoszczonkę) należy uznać za wariant jednoznacznie niekorzystny. Realizacja takiego wariantu może być zrealizowana tylko w przypadku wystąpienia koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego oraz braku wariantów alternatywnych. Postuluje się zatem odstąpienie od realizacji otwartego połączenia drogowego łączącego Szczyrk z Brenną w tym wariantcie lokalizacyjnym z uwagi na potencjalne znaczące negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000 oraz PK Beskidu Śląskiego.

Z uwagi na lokalizację i parametry przedmiotowego przedsięwzięcia, zgoda na jego realizację poprzedzona będzie indywidualną oceną oddziaływania na środowisko prowadzoną przy udziale społeczeństwa w procedurze uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Przy planowaniu przedmiotowej inwestycji istotne znaczenie będzie miał również bilans kosztów i korzyści społecznych związanych z realizacją przedsięwzięcia, jak również analiza możliwych konfliktów społecznych po obu stronach pasma górskiego rozdzielającego Brenną od Szczyrku.

Ad. 5

Cel operacyjny mający w głównej mierze charakter organizacyjny, nie stanowiący ingerencji bądź zagrożenia dla środowiska Szczyrku. Sprawdzone rozwiązanie umożliwiające przewyższenie problemów wynikających z ograniczonych możliwości dojazdu samochodowego i postoju licznej grupy pojazdów w rejonie wielu wyżej położonych ośrodków narciarskich w trakcie sezonu zimowego. Pozytywne oddziaływanie środowiskowe związane z realizacją przedmiotowego celu operacyjnego dotyczy przede wszystkim redukcji emisji hałasu komunikacyjnego oraz pyłów i gazów związanych z transportem samochodowym.

Ad. 6

Cel operacyjny mający w głównej mierze charakter organizacyjny (oznakowanie, odśnieżanie, uporządkowanie formalnego stanu dróg), nie związany z oddziaływaniem środowiskowym. Rozwój lokalnej sieci drogowej stanowi naturalną konsekwencję rozwoju przedsiębiorczości, budownictwa mieszkaniowego i nastawionego na obsługę turystyczną w Gminie Szczyrk.

Ad. 7

Cel operacyjny sformułowany w sposób ogólny, mający w głównej mierze charakter organizacyjny, nie związany z bezpośrednim oddziaływaniem środowiskowym. Procedura zmian w MPZP podlega odrębnej procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wskazany postulat dotyczący poprawy ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni publicznej wpasowuje się w uwarunkowania ochrony krajobrazu, wynikające wprost z usytuowania gminy w obszarze Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego i jego otuliny.

Ad. 8-13

Cele operacyjne posiadające w znacznej mierze charakter organizacyjny, nie związane z bezpośrednim oddziaływaniem na środowisko.

Żadne z proponowanych w Strategii celów operacyjnych nie dotyczy bezpośrednio obszarów sieci Natura 2000, żaden nie ingeruje również bezpośrednio w siedliska i gatunki priorytetowe, stanowiące podstawę do wyznaczania obszarów Natura 2000. Potencjalnie największa możliwość oddziaływania związana jest z wymienionym w Strategii celem operacyjnym polegającym na realizacji drogowego połączenia pomiędzy gminami Szczyrk i Brenna, jednak należy zaznaczyć, że rozważany w Strategii wariant dotyczy połączenia tunelem, stanowiącym w praktyce bezingerencyjną formę inwestycji w odniesieniu do naturalnych siedlisk i gatunków, jak również integralność korytarza ekologicznego, bioróżnorodność w obszarze węzłowym, związanych

z powierzchnią gruntu. Ponadto należy zauważyć, że analizowany cel operacyjny ma aktualnie wyłącznie potencjalny charakter – nie zostały dotąd opracowane żadne dokumentacje o charakterze projektowym, bądź koncepcyjnym, które konkretyzowałyby lokalizację przedmiotowego przedsięwzięcia. Tym samym na obecnym etapie zaawansowania inwestycyjnego brak jest przesłanek wskazujących na realną możliwość negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 Beskid Śląski.

10.6. Wpływ na klimat akustyczny

Podczas prac budowlanych prowadzonych na etapie realizacji przedsięwzięć jednostkowych np. modernizacji obiektów użyteczności publicznej, dróg, infrastruktury sportowej i komunalnej i in. może wystąpić krótkoterminowe zwiększenie się poziom hałasu, a także pojawić się mogą wibracje i drgania. Zmiany te będą miały jednak charakter przejściowy i krótkotrwały.

Realizacja zadań z zakresu modernizacji sieci drogowej oraz budowa nowych odcinków dróg gminnych i współpraca w modernizacji dróg powiatowych spowoduje pozytywne skutki w odniesieniu do oddziaływania na klimat akustyczny w granicach administracyjnych Szczyrku.

Zwiększenie płynności ruchu oraz wzrost średniej prędkości poruszania się pojazdów po szlakach komunikacyjnych wpłynie na znaczne obniżenie emisji hałasu od źródeł liniowych (praca na wyższym biegu, krótszy czas emisji hałasu).

10.7. Wpływ na krajobraz

Kluczowym obszarem rozwojowym wyszczególnionym w Strategii Szczyrku jest rozwój funkcji turystycznych, utrzymanie korzystnych warunków środowiskowych i przyrodniczych, w tym także krajobrazowych. Jest to podstawowy element postrzegania Miasta jako miejsca atrakcyjnego pod względem wypoczynkowym i turystycznym. Oznacza to przede wszystkim harmonijny rozwój infrastruktury zgodnie z ogólnymi zasadami zagospodarowania przestrzennego i estetyki krajobrazu kulturowego i przyrodniczego. W ramach tej domeny strategicznej wyszczególniono działania zmierzające do podniesienia atrakcyjności turystycznej, wartości estetycznej i krajobrazowej miasta Szczyrk, w tym np.:

1. Poprawa dostępności oraz dalszy systematyczny rozwój oferty rekreacyjno-turystycznej w rejonie bulwarów nad Żylicą,
2. Rozwój systemu szlaków i ścieżek rekreacyjnych, zwłaszcza poprzez zagospodarowanie dróg

leśnych na cele sportowo-rekreacyjne (m.in. bieg, spacer, narty biegowe, kuligi, skutery śnieżne itp.) Wspieranie powstawania nowych miejsc atrakcyjnych turystycznie na terenie miasta. Utworzenie całorocznego parku rekreacji w rejonie tras biegowych, w ramach którego oferowane będą różne formy aktywnego wypoczynku, m.in. sporty wodne, siłownie terenowe, trasy nartorolkowe itp.

Powyższe działania mają na celu zwiększenie atrakcyjności Szczyrku poprzez poprawę dostępności i wzrost jakości infrastruktury turystycznej i rekreacyjno-sportowej. Zadania te będą realizowane w ścisłej korelacji z wymogami zagospodarowania przestrzennego oraz zrównoważonego rozwoju, gdyż tylko takie podejście gwarantuje zachowanie specyficznych uwarunkowań przestrzenno-krajobrazowych Szczyrku.

Strategia wpłynie w pewien sposób na krajobraz, nie mniej jednak proponowana funkcja ma swoje odzwierciedlenie w istniejącym zagospodarowaniu lub w zagospodarowaniu terenów sąsiednich. Jednocześnie nie przewiduje się wprowadzania inwestycji o charakterze wielkoskalowym. Projektowane zagospodarowanie będzie wykorzystywało naturalne predyspozycje środowiska, a zapisy dążące do zintensyfikowania inwestycji respektują lokalne uwarunkowania i charakter zabudowy.

10.8. Wpływ na zasoby naturalne i zabytki

Działania wyznaczone w projekcie Strategii rozwoju Szczyrku w większości mają charakter neutralny lub pozytywny, odnoszą się do działań ogólnorozwojowych w sferze społeczno-gospodarczej, a zatem będą miały wpływ na ogólną poprawę jakości życia w mieście.

Charakter pozytywny będzie mieć realizacja zapisów modernizacji i rozwoju obiektów kultury, sportu i rekreacji oraz użyteczności publicznej, w tym edukacji.

Zanieczyszczenia w powietrzu, których źródłem jest transport drogowy, sektor komunalny i w niewielkim stopniu przemysł mają wpływ na stan obiektów budowlanych, również tych o charakterze zabytkowym, co wymusza częstsze zabiegi renowacyjne i konserwatorskie. Wszelkie działania polegające na ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do atmosfery pozwolą na ograniczenie niszczenia fasad budynków, w tym także zabytkowych.

Wzmożony ruch komunikacyjny jest źródłem hałasu, jak również drgań i wibracji. Wszelkiego rodzaju inwestycje ograniczające emisję hałasu, przede wszystkim na obszarach zwartej zabudowy przyczynią się do istotnego zmniejszenia ryzyka uszkodzenia budynków, w tym także zabytkowych. Strategia zawiera działania prowadzące do podniesienia wartości i jakości dóbr materialnych.

Realizacja ustaleń Strategii będzie się wiązała z poprawą jakości i wartości przestrzeni publicznych (estetyzacja, modernizacja, remonty, realizacja nowych elementów architektury), ponadto realizacja ustaleń Strategii będzie się wiązała z poprawą sytuacji materialnej mieszkańców, co będzie sprzyjać konsumpcji i poprawie standardu zamieszkania.

Inwestycje związane z ochroną przed powodzią wpłyną pozytywnie na dobra materialne.

10.9. Wpływ na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi

Działania wyznaczone w projekcie Strategii mają duże znaczenie dla zdrowia i samopoczucia mieszkańców. Część z nich ma charakter pozytywny, ale są działania, które mogą oddziaływać negatywnie.

Działania wyznaczone w projekcie Strategii mają charakter społeczny, pozytywne oddziaływanie realizacji zapisów dokumentu na ludność jest oczywiste i będzie miało wieloaspektowy charakter, zarówno w sferze materialnej, jak i pozamaterialnej. Przewiduje się szereg działań zmierzających do zwiększenia dostępności i atrakcyjności infrastruktury edukacyjnej, kulturalnej, sportowej, co przyczyni się bezpośrednio do poprawy jakości życia mieszkańców.

Realizacja przedsięwzięć służących aktywizacji i wzrostowi atrakcyjności turystycznej, będzie miała konsekwencje zarówno bezpośrednie, jak i pośrednie poprzez wzrost atrakcyjności przestrzeni miasta dla wypoczynku i codziennej rekreacji oraz tworzenia nowych miejsc pracy i uzyskiwania dochodów z obsługi turystów.

Istniejąca infrastruktura miasta jest wystarczająca, jednak stan dróg nie jest zadowalający. Budowa nowych szlaków komunikacyjnych jak również zmiana nawierzchni dróg wiąże się z szeregiem utrudnień dla mieszkańców, jak również z potencjalnym oddziaływaniem na ich zdrowie.

Poprawa jakości szlaków komunikacyjnych wiązać się może z dużo większym natężeniem ruchu pojazdów, ale lepszą przepustowością. Emisja zanieczyszczeń (hałasu, zanieczyszczeń do powietrza etc.) nie będzie kumulowała się w miejscach, gdzie ruch jest spowolniony, a rozłoży się równomiernie wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

Potencjalne oddziaływanie może wystąpić podczas prac związanych z budową, przebudową dróg, budową nowych obiektów, rozbudową instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej, przebudową (rewitalizacją) obszarów miejskich itp. Wspomniane prace realizacyjne mogą stanowić zagrożenie dla ruchu pieszego i kołowego, w związku z powyższym istotne jest odpowiednio wczesne poinformowanie lokalnej ludności o prowadzonych pracach budowlanych i ziemnych, które umożliwi przygotowanie się do ewentualnych utrudnień.

Poprawę jakości przestrzeni miejskiej uzyska się poprzez realizację zapisów dotyczących gospodarki odpadami, które stanowią ważne działanie wyznaczone w projekcie Strategii. Również inwestycje związane z ochroną przed powodzią wpłyną pozytywnie na bezpieczeństwo ludności w mieście.

Jednoznacznie pozytywny skutek będą wykazywały wszelkie działania zmierzające do zwiększenia współpracy z partnerami z sektora pozarządowego, promocja lokalnych usług i produktów w skali regionalnej i ponadregionalnej, rozwój platformy wirtualnej komunikacji pomiędzy strukturami samorządu a mieszkańcami Szczyrku wraz z podejmowaniem działań na rzecz promocji i zachowania dziedzictwa przyrodniczego Szczyrku.

W załączonej do opracowania tabeli macierzy przedstawiono wpływ poszczególnych przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, ludzi i dobra kultury. Przy ocenie starano się brać pod uwagę końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia i jego potencjalne oddziaływania na etapie normalnego funkcjonowania jak również na etapie budowy.

Oddziaływanie proponowanych przez ustalenia Strategii rodzajów zainwestowania i form zagospodarowania w przestrzeń i obiekty z nią związane podzielić można na: bezpośrednie, pośrednie, wtórne (pochodne, występujące jako skutek w późniejszym okresie) i skumulowane (nakładające się oddziaływanie pochodzące z różnych źródeł).

W przypadku, gdy kryterium oceny będzie stanowił czas, mówić należy o oddziaływaniu długoterminowym (kilkudziesięcioletnim, np. powyżej 50 lat), średnioterminowym (obliczonym na około 5-10 lat), krótkoterminowym (do 1 roku) i chwilowym (ograniczonym do maksimum 1 doby). Można przyjąć, że w przypadku realizacji ustaleń Strategii wystąpi przede wszystkim oddziaływanie średnioterminowe, związane z fazą budowy obiektów. Ponadto oddziaływanie długoterminowe związane będzie z funkcjonowaniem zabudowy mieszkaniowej i usługowej, w tym głównie niską emisją zanieczyszczeń do powietrza w okresie grzewczym oraz wprowadzaniem oczyszczonych ścieków socjalno-bytowych i wód opadowych do wód lub ziemi.

Nieodwracalne oddziaływania mogą wystąpić w przypadku zmian ukształtowania powierzchni terenu. Poprzez wprowadzone zasady zrównoważonego rozwoju oraz zwrócenie szczególnej uwagi na zachowanie właściwego stanu walorów przyrodniczych Szczyrku, nie przewiduje się wystąpienia znaczących oddziaływań nieodwracalnych związanych z zagrożeniem dla gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną prawną, poprzez ubytek ich siedlisk.

Jako oddziaływanie skumulowane należy wymienić emisję hałasu – klimat akustyczny w rejonie obszaru analizy stanowi główny ciąg komunikacyjny – droga krajowa 81, w związku z tym należy

oczekiwać, że realizacja założeń Strategii nie spowoduje znaczącego wzrostu obciążenia hałasem sąsiadujących terenów.

11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014 - 2022

Negatywny wpływ na środowisko zadań i działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii nie będzie miała istotnego znaczenia i w przypadku większości założeń będzie ograniczała się do etapu realizacji poszczególnych przedsięwzięć (etapu budowy i modernizacji). Zdecydowana większość planowanych inwestycji będzie realizowane na obszarach miejskich, przekształconych przez działalność człowieka.

W celu zmniejszenia lub eliminacji negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze lub społeczne proponuje się podjęcie szeregu działań łagodzących opisanych poniżej.

Tabela 8 Proponowane środki i zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji Strategii

Element środowiska przyrodniczego	Środki łagodzące i zalecenia
Ludzie i społeczność	<ul style="list-style-type: none"> – oznakowanie obszarów, gdzie prowadzone będą prace budowlane i modernizacyjne w celu zwiększenia bezpieczeństwa ludzi podczas wykonywania tych prac, – stosowanie sprawnego technicznie sprzętu, stałe prowadzenie nadzoru budowlanego oraz bez-względne przestrzeganie przepisów BHP, – ograniczenie czasu pracy maszyn budowlanych do niezbędnego minimum w celu zmniejszenia emisji spalin oraz hałasu, – stosowanie systemów zabezpieczających rusztowania oraz maszyny i urządzenia podczas remontów i innych prac budowlanych, ograniczające jednocześnie uciążliwości przez niewywoływane, – stosowanie roślinności izolacyjnej (obudowa biologiczna wzdłuż ciągów komunikacyjnych).
Świat zwierzęcy	<ul style="list-style-type: none"> – wykonanie inwentaryzacji budynków przed przystąpieniem do prac budowlanych pod kątem występowania ptaków oraz nietoperzy, – prowadzenie prac poza okresem lęgowym ptaków oraz rozrodu nietoperzy i innych gatunków istotnych pod względem przyrodniczym, których występowanie zidentyfikowano w rejonie planowanych inwestycji, – w przypadku braku możliwości prowadzenia prac w okresie poza lęgowym odpowiednio wcześniejsze zabezpieczenie budynków przed zakładaniem w nich lęgowisk, – prowadzenie prac budowlanych i modernizacyjnych w możliwie najkrótszym czasie.

<p>Świat roślinny</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wykonywanie inwentaryzacji florystycznych, dendrologicznych i badań fitosocjologicznych w przypadku realizacji przedsięwzięć w rejonie lub sąsiedztwie obszarów cennych przyrodniczo, – zachowanie obszarów biologicznie czynnych o powierzchni proporcjonalnej do powierzchni zagospodarowania, – wprowadzanie nowych obszarów zieleni urządzonej, dostosowanej do warunków siedliskowych oraz współgrającej z otoczeniem, – zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót budowlanych, z poszanowaniem wymagań ochrony środowiska, – prowadzenie ręcznych wykopów w sąsiedztwie systemów korzeniowych w czasie wykonywania prac budowlanych, – zabezpieczenie pni drzew narażonych na otarcia ze strony sprzętu budowlanego np. włókniny i obudowy drewniane.
<p>Wody powierzchniowe i podziemne</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zabezpieczenie/uszczelnienie terenów zapleczy budów (magazynowanie substancji, materiałów oraz odpadów w sposób eliminujący kontakt z wodami opadowymi i gruntowymi), – kontrolowanie szczelności zbiorników paliw płynnych pojazdów stosowanych w czasie prac budowlanych w celu niedopuszczenia do miejscowego skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi, – zapewnienie dostępu pracownikom przedsiębiorstw budowlanych do przenośnych toalet oraz regularnie opróżnianie toalet z wykorzystaniem samochodów serwisowo-asenizacyjnych wyposażonych w odpowiednie akcesoria, – zachowanie szczególnej ostrożności w czasie prowadzenia prac w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych, – stosowanie w budowanych i modernizowanych budynkach rozwiązań technicznych mających na celu ograniczenie zużycia wody.
<p>Powietrze</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót, a w szczególności przez: systematyczne sprzątanie placów budowy, zraszanie wodą placów budowy (zależnie od potrzeb), ograniczenie do minimum czasu pracy silników spalinowych maszyn i samochodów budowy, uważne ładowanie materiałów sypkich na samochody, stosowanie osłon na rusztowania, urządzenia, maszyny i pojazdy, ograniczających pylenie oraz inne zanieczyszczenia, – propagowanie ruchu rowerowego, pieszego, poprzez budowę nowych lub modernizację istniejących ciągów komunikacyjnych, – ograniczenie zmniejszania się lub zwiększanie powierzchni terenów zielonych na terenach zurbanizowanych, – budowanie pasów zieleni izolacyjnej, ograniczającej uciążliwości komunikacyjne.
<p>Powierzchnia ziemi</p>	<ul style="list-style-type: none"> – przed rozpoczęciem prac ziemnych zebranie warstwy wierzchniej gleby (humus), a po zakończeniu prac – rozplantowanie na powierzchni terenu, – przestrzegania prawidłowej gospodarki odpadami.
<p>Krajobraz</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zintegrowanie nowych przedsięwzięć inwestycyjnych z istniejącą rzeźbą terenu, – utrzymanie arealu zieleni miejskiej i zapobieganie degradacji infrastruktury wypoczynkowo-rekreacyjnej, – konsultacje społeczne przed realizacją przedsięwzięć wielkopowierzchniowych lub związanych ze istotną ingerencją w krajobraz.

Klimat	<ul style="list-style-type: none"> – utrzymanie zieleni na terenach zurbanizowanych i centrum miasta, – stosowanie zabiegów mających na celu zmniejszenie zatorów komunikacyjnych w mieście (odpowiednio zsynchronizowana sygnalizacja świetlna, propagowanie ruchu pieszego, rowerowego oraz komunikacji publicznej).
Zabytki i dobra materialne	<ul style="list-style-type: none"> – planowanie nowych inwestycji w harmonii z istniejącym krajobrazem i historycznym układem przestrzennym, – odpowiednie wyeksponowanie obiektów zabytkowych o wysokich wartościach artystycznych, historycznych i kulturowych na tle istniejącej zabudowy oraz planowanych inwestycji, – prowadzenie prac remontowych obiektów zabytkowych w uzgodnieniu z Konserwatorem Zabytków.

Warianty kompensacji przyrodniczej dla poszczególnych inwestycji powinny być określone w ramach wydawanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla poszczególnych przedsięwzięć. Zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227). Decyzje te określają środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięć, a w szczególności warunki wykorzystywania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich a także w przypadku, gdy z oceny przedsięwzięcia na środowisko wynika potrzeba wykonania kompensacji przyrodniczej, stwierdza się konieczność jej wykonania.

12. Oddziaływania transgraniczne

Miasto Szczyrk znajduje się w odległości ok. 11 km od najbliższego fragmentu granicy Państwa z Republiką Czeską. Zakres oddziaływania na etapie budowy obiektów i modernizacji infrastruktury będzie zależny od stopnia przekształceń. Na etapie eksploatacji obiektów można spodziewać się wzmożonego ruchu turystycznego i związanych z nim uciążliwości dla środowiska. W związku z tym, że obszar ten jest już w znacznym stopniu zagospodarowany obiektami o analogicznej funkcji, nie przewiduje się wystąpienia negatywnych znaczących oddziaływań, w tym także oddziaływań o charakterze transgranicznym. Tym niemniej na etapie projektowym poszczególnych przedsięwzięć, należy uwzględnić konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko zgodnie z obowiązującymi procedurami.

13. Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie strategii

Kwestie rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do analizowanego projektu Strategii rozwoju można generalnie rozpatrywać na trzech poziomach:

1. analizy prawidłowości sformułowania celów i ich ewentualnych modyfikacji,
2. analizy doboru sposobów i środków osiągnięcia tak określonych celów,
3. rodzaju, lokalizacji i skali przedsięwzięć inwestycyjnych, służących osiągnięciu celów projektu Strategii.

Ograniczeniem w zaproponowaniu rozwiązań alternatywnych, typowym dla projektu Strategii rozwoju jest charakter ogólny wielu zapisów. Obok konkretnych zadań, projekt Strategii zawiera także ogólne ustalenia dotyczące określonych sfer funkcjonowania miasta. Strategia ma charakter deklaracyjny i w pewnej mierze dotyczy także spraw, postrzeganych jako ważne dla rozwoju, ale nie posiadających żadnych przesądzeń co do realności ich realizacji, a tym bardziej szczegółowych rozwiązań czy umiejscowienia w przestrzeni.

Wykonawca Prognozy uważa, że kierunek działań wyznaczony w projekcie Strategii rozwoju dąży do osiągnięcia celów spełniających kryteria zrównoważonego rozwoju i jest istotny dla zwiększenia efektywności działań w zakresie poprawy stanu środowiska przyrodniczego. Niemniej jednak na tym etapie prac wdrożeniowych nie można jeszcze określić z dostatecznym prawdopodobieństwem, realizacja których zadań będzie miała najbardziej korzystny wpływ na środowisko przyrodnicze zwłaszcza w dłuższym horyzoncie czasowym.

Rozważając warianty alternatywne przedsięwzięć wynikających z zapisów Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk, mogą to być działania związane z wyborem innej lokalizacji (warianty lokalizacji), innego sposobu prowadzenia inwestycji (warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne), a także wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Należy jednak pamiętać, że nawet wybór wariantu „0”, może wiązać się z pewnymi konsekwencjami, ponieważ brak realizacji inwestycji może powodować negatywny oddźwięk środowiskowy np. niepodejmowanie rozbudowy i modernizacji kanalizacji sanitarnej, brak działań na rzecz poprawy stanu i jakości środowiska – powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych, ochrony ekosystemów naturalnych i półnaturalnych, zaniedbanie w dziedzinie edukacji ekologicznej oraz bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców itp. Zaniechanie podejmowania

pewnych działań wpłynie niekorzystnie na rozwój społeczno-gospodarczy Miasta. Bez potrzebnych działań stan środowiska oraz jakość życia mieszkańców może ulec pogorszeniu.

Dokładne określanie alternatywnych rozwiązań oznaczałoby konieczność opracowania Prognozy na poziomie szczegółowości, który adekwatny jest dla wymaganych przez prawo raportów dla poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych. Na obecnym etapie programowym, ze względu na ilość zadań inwestycyjnych oraz różny stopień zaawansowania procesu inwestycyjnego dla poszczególnych zadań (część zadań jest w trakcie realizacji, a niektóre zadania nie zostały jeszcze rozpoczęte) nie jest możliwe przeprowadzenie rzetelnej oceny wpływu wszystkich poszczególnych działań wymienionych w Strategii na środowisko oraz wyodrębnienie oddziaływań nadmiernych i wskazanie wariantów alternatywnych.

W tej sytuacji wybór optymalnej lokalizacji lub warunków realizacji poszczególnych zadań należy przeprowadzić w drodze indywidualnych postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć.

14. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014-2022 oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Aby w przyszłości istniała możliwość obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i zadań proponowanych w ramach Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk, konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań.

Ocena realizacji Strategii dokonywana będzie co dwa lata w postaci sporządzanych raportów. Dla prawidłowej oceny realizacji postanowień strategii oraz stopnia wdrożenia poszczególnych zadań określono wskaźniki monitorowania przyporządkowane do poszczególnych zadań. Wskaźniki te podzielić można na trzy zasadnicze grupy:

1. mierniki ekonomiczne,
2. ekologiczne,
3. społeczne (świadomości społecznej).

Mierniki ekonomiczne związane są z procesem finansowania inwestycji. Dla zadań z zakresu ochrony środowiska celem a zarazem punktem odniesienia do oceny osiągnięcia celu są określone efekty ekologiczne. Należą do nich łączny i jednostkowy koszt uzyskania efektu ekologicznego oraz koszty uzyskania efektu w okresie eksploatacji, a także trwałość efektu w określonym czasie.

W grupie mierników ekologicznych znajdują się mierniki określające stan środowiska, stopień zmian w nim zachodzących oraz mierniki określające skutki zdrowotne dla populacji.

Mierniki społeczne to przede wszystkim poziom życia mieszkańców oraz stopień zaspokojenia potrzeb materialnych i pozamaterialnych mieszkańców i odwiedzających Miasto Szczyrk, a także obiektywnie potwierdzony wpływ na decyzje podejmowane na szczeblu lokalnym.

System monitorowania stopnia realizacji Strategii będzie prowadzony w systemie ciągłym. Jednostka organizacyjna Urzędu Miasta Szczyrk odpowiedzialna za realizację danego zadania zapisanego w Strategii rokrocznie sporządza sprawozdanie z realizacji tego zadania. W sprawozdaniu, w formie karty zadania, naczelnik wydziału merytorycznego lub kierownik jednostki organizacyjnej opisuje przebieg realizacji zadania w zakończonym roku kalendarzowym.

W zakresie ochrony środowiska prowadzony jest monitoring przeprowadzany przez odpowiednie służby, zarówno ochrony środowiska, przyrody czy sanitarne. Należą do nich m.in. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Państwowy

Powiatowy Inspektor Sanitarny, jak i wydziały ochrony środowiska urzędu wojewódzkiego, powiatowego oraz gminy Szczyrk. Polega on na corocznej analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu (w szczególności dotyczącego: stanu wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, klimatu akustycznego, gleb) oraz na analizie i ocenie innych dostępnych wyników pomiarów i obserwacji. Wyniki monitoringu stanu środowiska przyrodniczego są publikowane w odpowiednich opracowaniach, takich jak np. Raport o stanie środowiska województwa śląskiego, wydawanym corocznie. Ponadto na obszarze opracowania i jego sąsiedztwie są dokonywane pomiary hałasu komunikacyjnego wykonywane zarówno poprzez odpowiednich zarządców dróg, jak i służby inspektoratu ochrony środowiska.

Jednocześnie poza aspektem środowiskowym, ważny jest aspekt społeczny skutków realizacji zapisów Strategii. Sporządzający może zbadać stopień zadowolenia mieszkańców gminy z tych postanowień drogą ankietową bądź poprzez wprowadzenie konsultacji społecznych.

Spis tabel i rysunków

Tabela 1 Charakterystyka Głównego Zbiornika Wód Podziemnych na terenie m. Szczyrk (GZWP 348)	19
Tabela 2 Stan czystości rzeki Żylicy w punktach sieci monitoringu regionalnego 2011r.	21
Tabela 3 Aktualny stan jakości powietrza dla miasta Żywiec za rok 2012	23
Tabela 4 Pomniki przyrody na terenie gminy Szczyrk	29
Tabela 5 Cele i plany strategiczne w ramach strategii rozwoju miasta Szczyrk na lata 2014 - 2022	48
Tabela 6 Komplementarność Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014 – 2022 z Programem Ochrony Środowiska dla Miasta Szczyrk	53
Tabela 7 Komplementarność Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014 – 2022 z Programem Ochrony Środowiska Powiatu Bielskiego	56
Tabela 8 Proponowane środki i zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji Strategii	91
Rysunek 1 Lokalizacja miasta Szczyrk na tle GZWP	20

Spis załączników:

1. *Macierz oddziaływań Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014 – 2022;*
2. *Mapa topograficzna z uwzględnieniem form ochrony przyrody na obszarze miasta Szczyrk.*
3. *Mapa lokalizacyjna części celów o charakterze inwestycyjnym omówionych w Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk.*